

18 januari 2008

ADVOCATENBLAD 1

Ongewenste Euroburgers te makkelijk uitgezet

*Afluisteren
advocaten nog
lang niet
voorbij*

*Echtscheidings-
advocaten weten
te weinig van
pensioen*

*Kritiek op
uniformering
tuchtrecht-
spraak*

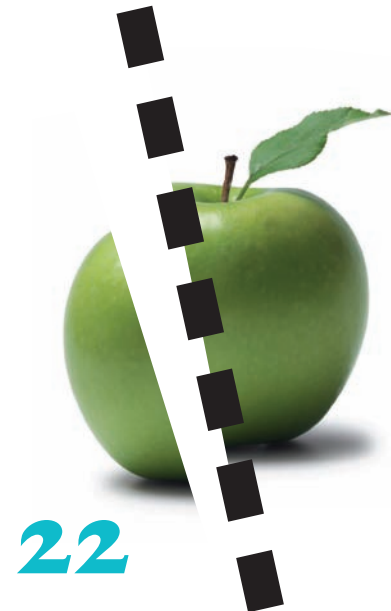

Niehoff Werning & Kooij
verzekeringsadviseurs voor advocatuur en notariaat

Ieder z'n vak...

We kunnen er geheimzinnig over doen, maar het moet maar eens hardop gezegd worden: als advocaat loopt u een hoger dan gemiddeld risico dat u in een situatie belandt waarin een beroepsaansprakelijkheidsverzekering noodzakelijk is. Hoe zorgvuldig en professioneel u ook opereert, als het fout gaat kan dit grote financiële gevolgen hebben. Daarmee komt u op ons vakgebied. We zijn financiële dienstverleners, gespecialiseerd op het gebied van de advocatuur. Dus als er iemand is die weet aan welke eisen een beroepsaansprakelijkheidsverzekering in uw specifieke geval moet voldoen, dan zijn wij het!

www.nwk.nl

Ongewenste Euroburgers te snel uitgezet

Met een veroordeling tot 60 uur werkstraf kan een legale vreemdeling al worden uitgezet. EU-burgers uit de nieuwe lidstaten kunnen zich beroepen op gemeenschapsrecht – daarop moet de advocaat blijven wijzen.

Tappen van advocaten niet voorbij

Kunnen raadsman en cliënt na de Hells Angels-uitspraak vertrouwelijk telefoneren? In de strijd tegen afluisteren waren tot dan toe slechts minieme successen geboekt. Er zijn ingrijpendere maatregelen nodig, en mogelijk.

Te weinig kennis van pensioen

De nieuwe wetgeving maakte de pensioenverdeling eenvoudiger, maar leidt er soms ook toe dat scheidende echtgenoten onbewust cadeautjes weggeven. Echtscheidingsadvocaten zouden zich er meer in moeten verdiepen.

Tuchtrechtspraak moet worden geüniformeerd volgens de regering. Volgens de advocaten niet. **2**

Harry Veenendaal doet zijn intree als nieuwe columnist en mikt meteen op hoge bomen. **3**

Bezuinigingen op de gefinancierde rechtsbijstand zijn voor 2008 verkleind, maar die bewerkelijke zaken... **4**

Kritisch boek over juridisch gesjoemel maakt lezen tot een lijdensweg en levert geen bewijs. **15**

De Switch in het arbeidsrecht kwam er niet zonder dat de advocaat aan zichzelf twijfelde. **21**

Verder...

Het is gezegd **2** » Aanbieding jubileumboek **5** » Agenda **6** » Strafvermindering in Vietnam **6** » Van de deken **7** » Permanente opleiding **26** » Personalialia **27** » Tucht recht **30**

In de volgende nummers

Kroniek mededingingsrecht » *Legal war on terror* » Arbeidsrechtelijke en familierechtelijke fiscale aspecten » Toezicht op trustkantoren » Verlenging in verzekeringstelling

Omslag: *Bulgaars jongetje in Amsterdam.*
Foto: Jan Boeve / Hollandse Hoogte

'We laten ons het tuchtrecht niet afpakken'

Het voorstel van staatssecretaris Albayrak om het tuchtrecht van verschillende beroepsgroepen te harmoniseren tot één appèlinstantie, is in de advocatuur slecht gevallen.

.....
Michel Knapen
journalist
.....

Een uniforme, moderne regeling van het tuchtprocesrecht, dat is waar het kabinet voor gaat. De werkgroep-Huls had het kabinet daarover al in haar rapport Beleidsuitgangspunten wettelijk geregeld tuchtrecht geadviseerd. Maar als het aan de advocatuur ligt, blijft het daarbij. 'Ons tuchtrecht functioneert nu zelfstandig en als het aan het kabinet ligt wordt het ondergebracht bij de normale rechtspraak, en valt het dus ook onder de Raad voor de rechtspraak. Onze eigen tuchtrechtspraak wordt afgepakt', zegt Herbert Cotterell, lid van de Algemene Raad. Dat leidt tot zeer ongemakkelijke situaties. 'Als een advocaat zijn zaak bij een bepaalde rechter bepleit,

dan is het niet logisch dat hij later bij dezelfde rechter verantwoording moet afleggen over zijn handelwijze. Dat is de klok tweehonderd jaar terugzetten, want toen was de rechter ook de baas over de advocaat.' Als in de toekomst een advocaat naar een tuchtrechter gaat komt hij een rechter tegen, zegt Cotterell. 'Dat kan toch niet. Zo belanden we wel erg zwaar onder het harmonisatiejuk van het kabinet.' De Algemene Raad gaat snel in gesprek met de Tweede Kamer, om dit 'onzalige idee' de wereld uit te helpen. Vergelijkbare kritiek heeft het Hof van Discipline. Hoewel het aanvankelijke kabinets-

.....
'Het is de klok tweehonderd jaar terugzetten, toen was de rechter ook de baas over de advocaat'
.....

plan voor één centraal tuchtcollege is losgelaten, wordt de tuchtrechtspraak wel ondergebracht bij de reguliere rechtspraak. 'Daarmee zijn we nóg een stap verder verwijderd van de huidige situatie', zegt Inge Schouwink, griffier van het Hof. En daartegen heeft zij principiële bezwaren. 'In het huidige tuchtrecht ligt de verantwoordelijkheid voor een belangrijk deel bij de eigen beroepsgroep, wat betreft de inhoud van de materiële normen en de organisatie. Doordat beroepsgenoten zelf in de colleges zitten, wordt de specifieke dynamiek van de sector gewaarborgd. Breng je dat onder in reguliere rechtspraak, dan hebben beroepsgenoten geen functie meer. En er ontstaat een onderscheid in de behandeling van tuchtrechtzaken in eerste aanleg en in appèl.' Het Hof van Discipline heeft zijn bedenkingen al aan staatssecretaris Albayrak

Het is gezegd

.....
Amateurs waren het. Achteraf is me duidelijk geworden dat we met sukkel te maken hadden. (...) De Orde van Advocaten houdt toch regelmatig een kwaliteitsaudit bij advocatenkantoren? Dan had de Orde toch (...) de verdachte mutaties op de derdenrekening moeten kunnen zien?

Directeur Kees Post van incassobureau Juresta over het gefailleerde advocatenkantoor Legal Point. *NRC Handelsblad*, 13 december

Als scheidsrechter in geschillen tussen burgers onderling en tussen burgers en de overheid dient buiten twijfel te staan dat de kwaliteit van de rechterlijke macht op zijn minst gelijkwaardig is aan die van de topadvocatuur.

Raadsheer Nico Schimmel en rechter Ronny van de Water in *NRC Handelsblad*, 24 december

Interessant is de recente ontwikkeling waarbij het OM de rechtenfaculteiten afgaat om de mooiste studenten op de kop te tikken die na hun masterscriptie als *persofficier* de show dichter bij ons bed mogen zien te brengen. Jan Blokker, *NRC Next*, 24 december

Column

Harry Veenendaal

Nieuwe columnist

Harry Veenendaal (35) is vanaf dit nummer columnist, afwisselend met Matthijs Kaaks. Hij is advocaat, studeerde ook af als historicus, en werkt sinds begin vorig jaar als advocaat-stagiaire bij Kneppelhout & Korthals in Rotterdam. Welkom, meneer Veenendaal!

laten weten, maar met weinig resultaat. Schouwink: 'De staatssecretaris liet ons weten dat zij zich het belang van de beroepsgenoten aantrekt, en heeft toegezegd daar rekening mee te houden. Maar in een latere brief naar de Kamer zien we daar niets van terug. Daarmee geeft zij de suggestie af dat tuchtrechtspraak wel past onder de reguliere rechtspraak.' Dat is voor Schouwink een brug te ver: 'Wordt de handelwijze van een advocaat beoordeeld door de gewone rechter, dan ondermijnt dat zijn onafhankelijkheid.'

Volgens het Hof deugt ook de timing niet. Als er al over wijzigingen in de organisatie gedacht moet worden, is het logisch eerst de uitkomst van de harmonisatie van het procesrecht af te wachten.' Het gezag van het Hof van Discipline kun je vergelijken met de kracht van een merk. Is het eenmaal weg, dan komt het niet gemakkelijk weer terug.'

Lobby

Overigens vallen niet alle beroepsgroepen die nu nog een eigen tuchtrecht hebben onder de harmonisering die het kabinet wenst. De medici lijken de dans te ontspringen. Maar die hebben dan ook een breed opgezette lobby gevoerd, weet Johan Legemaate, hoogleraar Gezondheidsrecht aan de Vrije Universiteit. 'Daarna hebben alle acht organisaties die onder het medisch tuchtrecht vallen schriftelijk gereageerd richting

VWS en Justitie. Er is dus veel input geleverd. Medici zeggen: harmonisatie van het tuchtprocesrecht is nuttig maar differentieer waar gewent.'

Volgens Legemaate, verbonden aan de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Geneeskunst (KNMG), is de medische sector met ruim duizend tuchtzaken één van de grotere tuchtrechtgebieden (bij de advocatuur werden vorig jaar 875 klachten bij de Raden van Discipline ingebracht).

'Het leeft hier ook heel erg', zegt Legemaate. 'We vinden dat het tuchtrecht rekening moet houden met het eigene van de sector. Als er één appèlinstantie komt, dan bestaat het risico dat het eigene het onderspit gaat delven. Bij tuchtrecht zijn altijd juristen en beroepsbeoefenaren betrokken. Bij ons zijn dat medici, bij advocaten zijn de beroepsbeoefenaren ook jurist. Bij medici bestaat de vrees dat het juridische dan gaat overheersen.'

Hebben medici beter gelobbyd dat advocaten? Het lijkt erop, zegt Cotterell. 'Maar het kan er ook aan liggen dat zij te maken hebben met VWS en wij met Justitie.' Moet de advocatuur zich iets verwijten? Cotterell: 'Nee. Het onderbrengen van het tuchtrecht bij de gewone rechtspraak komt onverwacht. Huls zegt er niets over in zijn rapport en minister Hirsch Ballin heeft er in zijn reactie op het rapport-Van Wijmen – over de toekomst van de advocatuur – ook niets over gezegd.'

De naam Nanne betekent als afgeleide van Johannes: 'Jahweh is genadig'.

Een geruststellende gedachte voor Harm Nanne Brouwer, de voorzitter van het College van procureurs-generaal. Donderdag 20 december 2007 was namelijk gehakttag voor het Openbaar Ministerie. Aan de gehaktmolen stond rechter Hanneke Lommen-Van Alphen van de Rechtbank Amsterdam. Van de Hells Angels-zaak bleef niet veel meer over dan een schamel pondje half-om-half. Dat was wel wat anders dan de foie gras die het OM ons beloofd had. De rechter verklaarde het OM niet-ontvankelijk, omdat het afgeluisterde telefoongesprekken tussen verdachten en hun advocaten niet had vernietigd. Daarmee had het OM volgens de rechtbank op 'ernstige en grootschalige wijze de geheimhoudingsrechten van de verdachten en hun verdediging geschonden'. Daarnaast vond de rechter dat het OM 'een loopje had genomen' met de rechten van de verdachten en hun raadslieden. De geselprocessie bereikte een dieptepunt met de conclusie dat wat het OM in deze zaak had gepresteerd, het vertrouwen van de rechtspleging in zijn geheel had aangetast. Kort samengevat: *three strikes and you're out*.

Jahweh zij genadig

Is het OM nog wel te vertrouwen? Als de Hells Angels-zaak een incident zou zijn wel. Persofficier Digna van Boetzelaar typeerde de werkwijze van het OM bij Nova als een 'stomme fout' en Brouwer sprak in *NRC Handelsblad* over een 'ernstig incident'. Minister van Justitie Ernst Hirsch Ballin had het over 'een

vergissing' en de Tweede Kamerleden Fred Teeven (VVD) en Sybrand van Haersma Buma (CDA) haastten zich om het 'persoonlijk falen' van officier van justitie Gert Oldekamp te benadrukken.

Het lijken wel apparatsjiks die geen verantwoordelijkheid durven te nemen. De Hells Angels-zaak is geen incident. Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) concludeerde in november 2007 al dat door het OM inbreuk werd gemaakt op de bescherming van het voor de samenleving als geheel belangrijke beroepsgeheim van de advocaat. In meer dan driekwart van de onderzochte gevallen waren de digitale opnames van geheimhoudersgesprekken tussen advocaat en verdachte niet binnen één dag na ondertekening van het vernietigingsbevel, of helemaal niet, gewist.

Zijn deze conclusies van het CBP soms ook een 'incident' of een 'vergissing'? Natuurlijk niet. Het vergt geen rocket-science om tot de conclusie te komen dat het OM ook in andere dossiers structureel inbreuk maakt op de geheimhoudingsrechten. Brouwer ontkent dit. Hij is vast niet bereid om dezelfde statistische kansberekening op deze vraag los te laten als die het OM gebruikte om Lucia de B. achter de tralies te krijgen. En terecht, want de conclusie is overduidelijk. Het OM is in de Hells Angels-zaak op heterdaad betrapt: *in flagrante delicto*.

Ik pleit voor een diepgaand *extern* onderzoek. Als hieruit blijkt dat het OM structureel de geheimhoudingsrechten van verdachten en hun advocaten schendt, is het tijd voor een ouderwetse bijltjesdag. Brouwer en de politiek verantwoordelijke Hirsch Ballin zullen in dat geval hun consequenties moeten trekken. Boven iedere moederhut moeten nu eenmaal af en toe verse schedels hangen. Moge Jahweh in dat geval Nanne en Ernst genadig zijn.

Staatssecretaris stemt in met amendement rechtsbijstand

Staatssecretaris Albayrak van Justitie stemt in met het amendement Heerts c.s. over vermindering van de bezuiniging op de rechtsbijstand in 2008 van 25 miljoen naar 10 miljoen euro. Dat blijkt uit een ontwerpbesluit dat op 24 december in de *Staatscourant* is gepubliceerd.

De bezuiniging van 10 miljoen euro wordt nu bereikt door het afschaffen van de standaardvergoeding voor administratieve kosten wanneer een rechtsbijstandverlener op last van de rechter door de raden voor rechtsbijstand ambtshalve aan de rechtzoekende wordt toegevoegd, en door een verlaging van 25% van de periodieke voorschotverlening aan de advocatuur. De eerste maatregel levert, uitgaande van inwerkingtreding per 1 juli aanstaande, in 2008 0,9 miljoen euro op, de tweede 9,3 miljoen euro. De vermindering van de periodieke voorschotverlening moet deels gecompenseerd worden door 'het voornemen dat vergoedingen voor verrichte werkzaamheden sneller worden uitbetaald'. De Orde vreest desalniettemin dat advocatenkantoren

vlak na de vermindering van de voorschotregeling in financiële problemen kunnen komen. De staatssecretaris wijst in dat verband op een toezegging van de raden voor rechtsbijstand, 'dat zij in de uitvoering zullen pogen eventuele problemen op te lossen die zich aan de zijde van de advocatuur voordoen als gevolg van deze aanpassing'.

In het ontwerpbesluit wordt niet gerept over de in het regeerakkoord afgesproken bezuinigingen van 50 miljoen voor de jaren na 2008. In de Tweede Kamer zei Albayrak eerder dat een commissie of werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van het ministerie van Justitie, verzekeraars, de raden voor rechtsbijstand en de Orde, zich daarover zal buigen door middel van een zogenaamde 'beleidsdoorlichting'. Ook wetenschappers wordt gevraagd om mee te denken over de vraag welke rol rechtsbijstandverzekeringen, hbo-juristen, mediation en vermindering van het aantal strafbaarstellingen kunnen spelen. Het is de bedoeling dat Albayrak aan de hand van de beleidsdoorlichting op 1 juni 2008 beslist over de invulling van de taakstelling.

Alleen standaardzaken

Lotje van den Puttelaar van de Algemene Raad is tevreden dat de staatssecretaris heeft ingestemd met minder bezuinigingen in 2008, maar

houdt een slag om de arm. 'De vermindering van de voorschotregeling moet zeer zorgvuldig worden voorbereid, want anders komen kantoren in problemen. Het komt aan op de uitvoering'. Over de jaren na 2008 zegt Van den Puttelaar dat het op zich goed is dat het stelsel tegen het licht wordt gehouden. 'Het is gemeenschaps-geld, dus daar moet je uiterst zorgvuldig mee omgaan. Maar omdat de marges smal zijn hebben wij gepleit voor meer structurele maatregelen, zoals het verminderen van het aantal strafbaarstellingen, aanpassing van het vervolgingsbeleid of minder ingewikkelde procedures.' Zij wijst verder op recente artikelen in *de Volkskrant* en *de Telegraaf*, waaruit blijkt dat advocaten zich in toenemende mate ergeren aan toevoegingsvergoedingen voor bewerkelijke zaken. Vanaf 1 januari van dit jaar gelden landelijk geharmoniseerde regels van de raden voor rechtsbijstand, die onder meer inhouden dat alleen de werkzaamheden van de toegevoegde rechtsbijstandverlener declarabel zijn en dat voor het lezen van een strafdossier een vergoeding geldt van drie pagina's per minuut. 'Verschillende advocaten geven aan onder deze regels geen toevoegingszaken meer te willen doen, of alleen nog standaardzaken. Het gevaar van een leemte in de rechtshulp dreigt.' (LW)

“

De boodschap is: **vormfouten doen er niet toe, het gaat om boeven vangen.** Daar beginnen we het nadeel van te ondervinden. Hoogleraar strafrecht Ybo Buruma stelt naar aanleiding van de Angels-zaak dat bij de politie 'presteren het wetboek verdringt', *de Volkskrant*, 27 december

Het gaat niet zozeer om mensen die iets weten over een specifieke persoon, maar die kennis van structuren hebben. Peter Klerks, lector criminaliteitsbeheersing en recherchekunde aan de Politieacademie, over nieuwe studenten die in de 'bovenwereld', waaronder de advocatuur, informatie moeten achterhalen over de onderwereld. *NRC Handelsblad*, 29 december

De held in het genre is altijd de advocaat – zeg maar Perry Mason, die immers in de loop van vele film- en televisiejaren het prototype is geworden van alles wat de rechtsstaat tot een rechtsstaat maakt. Columnist Jan Blokker kent geen Amerikaanse films waarin de officier van justitie er goed van af komt. *NRC Next*, 24 december

Ik denk dat d'Oliveira hier te somber is. (...) Het belang van de cliënt is voor de advocaat als partijdige belangenbehartiger heilig, maar níét absoluut. Replick van deken Willem Bekkers, *de Volkskrant*, 28 december

Albayrak ontvangt eerste exemplaar *Advocatenstandaard*

.....
Anna Italianer
 journalist
 .....

De literaire sociëteit de Witte is het decor voor de boekpresentatie van de *Advocatenstandaard*, een bundel uitgegeven ter gelegenheid van het 11e lustrum van de Orde. Buiten, op het Plein in Den Haag, klinken kerstliederen en wordt er geschaatst, binnen is de stemming minder frivol. In zijn welkomtspeech wijst landelijk deken Bekkers de genodigden erop dat dit boekwerk bepaald geen feestbundel is.

‘De *Advocatenstandaard* is een serieus boek dat zou moeten leiden tot een herbezinning op de vakbekwaamheid van de advocatuur.’ Geen heilig boekwerk, volgens de landelijk deken maar stof voor debat, geen eindpunt dus, maar een voortzetting van een – hopelijk – vruchtbare discussie. Wie de bundel leest, aldus Bekkers, kan haast van een metamorfose spreken: in de advocatuur is zo veel veranderd, er heeft een enorme ontwikkeling in professionaliteit en specialiteit plaatsgevonden, die niet zonder schaduwzijden is. De deken wil het pleidooi van Kimman voor het opheffen van het no cure no pay-verbod, van harte aanbevelen als uitgangspunt voor discussie. Bekkers zegt dat de verstand-

houding met de staatssecretaris voortreffelijk is, dat is ook wel nodig omdat er de komende jaren nog veel staat te gebeuren. Het jaar 2008 wordt een interessant jaar voor de advocatuur. Er wordt een Raad van Advies ingesteld, de wijziging van de Advocatenwet staat op stapel, en er wordt een begin gemaakt met het experiment van *no win no fee*. De deken spreekt vervolgens de hoop uit dat het bouwwerk van de sociale rechtshulp in stand wordt gelaten.

Met zichtbare trots reikt Bekkers vervolgens de bundel uit aan staatssecretaris Albayrak. De staatssecretaris verkeert in een feestelijker stemming. Zij meent dat er wel degelijk sprake is van een feestbundel. Het is immers het 11e lustrum van de Nederlandse Orde van Advocaten en er is veel bereikt in de afgelopen 55 jaar. De staatssecretaris is van mening dat professionals zich niet graag laten controleren, zo ook de advocaten. Wel is er onderling veel kritiek op confrères die door onvoldoende kwaliteit het imago van de advocatuur schade toebrengen. Het is beter, aldus de staatssecretaris, om het niet zo ver te laten komen, de kernwaarden van de advocatuur zouden tussen ieders oren moeten zitten. Albayrak zou graag zien dat elk kantoor een kwaliteitsstelsel ontwikkelt. Binnen dit systeem zouden zaken

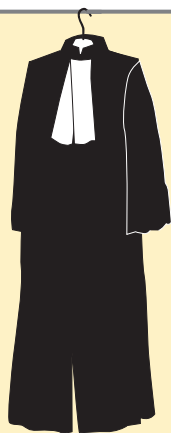

foto's: Jeroen Hiemstra

waar de kernwaarden in het geding komen, meer zichtbaar kunnen worden gemaakt en besproken. Vervolgens gaat het kleine gezelschap aan de borrel. Bij het verlaten van het pand liggen de boekwerken klaar om meegenomen te worden. Een voorbijkomende passant

merkt op: ‘O, wat leuk, een agenda’. Hij slaat de plank niet eens volledig mis, want als we Bekkers moeten geloven is de *Advocatenstandaard* ook een soort agenda, een plan voor de toekomst.

• Binnenkort in dit blad een bespreking van de publicatie.

Vervolgde advocaten

Stichting Advocaten voor Advocaten

Vietnam: strafvermindering doekje voor bloeden

In mei 2007 werden Nguyen Van Dai en Le Thi Cong Nhan, twee Vietnamese mensenrechtenadvocaten, veroordeeld tot respectievelijk vijf en vier jaar gevangenisstraf vanwege hun vreedzame pleidooi voor een meerpartijstelsel in Vietnam. De Vietnamese wet staat maar één politieke partij toe: de heersende communistische. Volgens de openbaar aan-

klager hebben Dai en Nhan zich schuldig gemaakt aan het verspreiden van antipropaganda tegen de regering. Meer in het bijzonder wordt Dai en Nhan verweten hun advocatenkantoor te hebben gebruikt 'to draft, archive and circulate documents biased against the Vietnamese State' en in hun kantoor cursussen te geven door middel waarvan zij 'libelous and distorted news

against the State' verspreiden. De veroordeling van Dai en Nhan is internationaal scherp veroordeeld. Volgens *Amnesty International* maakt hun veroordeling onderdeel uit van een campagne tegen advocaten en andere vreedzame mensenrechtenactivisten waarmee de Vietnamese regering probeert critici de mond te snoeren. Desondanks heeft het Hooggerechtshof in Hanoi het vonnis tegen Dai en Nhan recentelijk bekrachtigd. Volgens Dais echtgenote en Nhans moeder hebben de advocaten van Dai en Nhan nauwelijks gelegenheid gehad hun zaak voor te bereiden.

Voorafgaand aan de zitting werd in de Vietnamese pers uitgebreid betoogd dat de veroordeling van Dai en Nhan in Vietnam breed wordt gesteund. Hoewel de gevangenisstraf van beide advocaten met een jaar werd

verminderd vanwege hun coöperatieve houding tegenover de onderzoeksrechter, werd hun huisarrest van respectievelijk vier en drie jaar gehandhaafd. Ondanks nieuwe internationale protesten tegen de politieke showprocessen en de zware straffen die daarbij worden opgelegd, gaat de campagne tegen advocaten en andere vreedzame mensenrechtenactivisten onverminderd door.

- De Stichting Advocaten voor Advocaten (L4L) heeft de Vietnamese ambassadeur in Nederland opnieuw opgeroepen tot de onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating van Dai, Nhan en alle andere advocaten die vastzitten vanwege het vreedzaam uiten van hun mening. Als u wilt meedoen aan de schrijfactie voor Dai en Nhan kunt u contact opnemen met Judith Lichtenberg via e-mail info@advocatenvooradvocaten.nl voor een voorbeeldbrief of bezoek de website www.advocatenvooradvocaten.nl.

NVSA ziet meer kans na Angels-zaak

De Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA) denkt dat de kansen in de bodemprocedure betreffende aftappen van gesprekken met geheimhouders zijn gegroeid na de uitspraak in de Angels-zaak. 'In ieder geval staat nu vast dat het niet-nakomen van de wettelijke plicht tot vernietiging van gesprekken met geheimhouders meer dan incidenteel voorkomt. Ook het recent verschenen rapport van het College Bescherming Persoonsgegevens (*De vernietiging*

van geheimhoudersgesprekken, oktober 2007, red.) wijst in die richting,' aldus voorzitter Annelies Röttgering.

De NVSA eist in de bodemprocedure dat justitie stopt met het uitluisteren van getapte advocaat-cliëntgesprekken, bij voorkeur door het uitschakelen van de tap door middel van een nummerherkenningssysteem. De NVSA stond voor replek in december, maar er werd uitstel verleend in verband met de ontwikkelingen in de Angels-zaak. De bodemprocedure wordt in januari voortgezet. (LW)

- Zie ook het artikel van Dirk Daamen verderop in dit blad.

Jonge Balie Assen

Het bestuur 2007/2008 van de Jonge Balie Assen bestaat uit voorzitter: mw. mr. A.G. (Diane) Eding, penningmeester: mr. P. (Paul) A.Th. Kostwinder, secretaris: mw. mr. H.C. (Hillie) Lunter, algemeen lid: mw. mr. J. (Jantien) Borsch, algemeen lid: mw. mr. S.M. (Suzanne) Faber. Adres secretariaat: mw. Mr. H.C. Lunter, Postbus 546, 9400 AM Assen, tel: 0592-311 515, fax: 0592-312 936.

Herstel

In *Advocatenblad* 2007-18 eindigt het verslag van de vergadering van het College van Afgevaardigden met de mededeling dat de Algemene Raad het jaarcongres het liefst steeds in Den Haag wil houden. Dat is onjuist. Wel hecht de Algemene Raad aan een voor iedereen goed bereikbare congresplaats met voldoende faciliteiten. (Algemene Raad)

Van de deken

Willem Bekkers

In het geweer

Advocaten zijn niet geneigd om stil in de hoek te blijven zitten als er klappen vallen. Waar de advocatuur verwijten of beschuldigingen over zich heen krijgt – zonder concrete aanwijzing of onderbouwing – zal ik namens de Algemene Raad en de Orde in het geweer blijven komen. Ik verwijs naar ingezonden stukken de afgelopen maanden in *Trouw*, *de Volkskrant* en *NRC Handelsblad*.

De Algemene Raad is van plan om daarmee door te gaan. Een dergelijke opstelling is echter alleen gerechtvaardigd als we zelf het huis op orde hebben en niet gaan wachten op een volgend incident. Hoe staat het met ons zogenaamde zelfreinigend vermogen? Welke garantie kunnen wij de samenleving bieden dat degene die de titel van advocaat voert een vakbekwaam advocaat is? Wat gebeurt er met een advocaat die structureel en voortdurend onder de maat presteert?

De tuchtrechter in de advocatuur komt zelden toe aan een inhoudelijke beoordeling van het werk van een advocaat, in tegenstelling tot bijvoorbeeld medisch tuchtcolleges. Hoe wordt de rechtzoekende beschermd? Hij heeft een informatieachterstand, stelde de Commissie-Van Wijmen. Advocaten en andere ingewijden weten soms beter. De oogst van een maand: 'In de advocatuur zitten vijven en drieën, maar ook negen plussen'. (Van Delden in *NRC Handelsblad* van 15-12-07.) 'Advocaat bij Raad van State voegt weinig toe.' (Van Almelo in *Staatscourant*) 'Advocaat scoort niet best bij Nationale Ombudsman.' (Van Almelo in *Advocatenblad* van 21-12-07.)

Ingewijden weten dat de bandbreedte in de advocatuur de laatste decennia sterk is toegenomen. Dat is mooi voor de bovenkant, maar onacceptabel voor wat betreft de onderkant van de advocatuur (deze indeling staat los van de omvang of vestigingsplaats van het advocatenkantoor!). Drieën horen in de advocatuur niet thuis en vijven moeten ten minste een zes+ worden.

Dit besef is niet alleen een individuele verantwoordelijkheid van advocaten, maar ook een collectieve. Met alleen marktwerking en de gedachte 'ieder voor zich en God voor ons allen' lossen we dit kwaliteitsprobleem niet op.

De collectieve verantwoordelijkheid ziet ook op betrokkenheid van individuele advocaten bij de Orde. Het doet me deugd dat er zoveel positieve reacties kwamen op mijn brief aan alle advocaten aan het einde van 2007. Ook kritiek is echter welkom. Vandaar mijn verzoek: doe mee en laat wat van je horen. Zonder betrokkenheid van individuele advocaten bij de kwaliteit van de beroepsgroep als geheel, lees *De advocatenstandaard* (zie hiervóór in dit blad), is het voor de bestuurders van de Orde dweilen met de kraan open.

Reageren: vandedeken@advocatenorde.nl

agenda

* ZELFSTANDIGE VROUWEN

op **vrijdag 8 februari 2008** organiseert het Kennispunt Faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie (voorheen: Wetenschapwinkel Rechten), een Engelstalig symposium met als thema: 'Participatie van vrouwelijke zelfstandigen op de arbeidsmarkt'. Tijdens het symposium wordt uiteengezet waarom vrouwen kiezen voor het zelfstandig ondernemerschap en welke knelpunten zij hierbij tegenkomen. De Nederlandse en Europese gelijke Behandelingwetgeving is een belangrijk aspect van deze middag. Tevens wordt de zwangerschapsuitkering voor vrouwelijke zelfstandigen nader belicht. Het symposium, onder voorzitterschap van prof. Sascha Prechal, hoogleraar Europees Recht, Universiteit Utrecht, vindt plaats in de Binnenstad Utrecht, vanaf 12.30 uur. Voor meer informatie zie: www.law.uu.nl/kennispunt.

* 'HET RECHT OP DE WIETZOLDER'

Huurrecht- en andere advocaten strijden al jaren met woningcorporaties en energiebedrijven om wietkwekers aan te pakken. Maar de hennepbranche is zich aan het specialiseren: thuishkwekers gebruiken steeds vaker kweekkasten met een TNO-veiligheidskeurmerk en de cannabisteelt wordt opgesplitst in het knippen en drogen van hennep – niet verboden maar voor corporaties ook niet toelaatbaar. Welke argumenten kan de advocatuur nog in stelling brengen om de hennepsteelt een halt toe te roepen? Op de bijzon-

dere verfrissende kennisdag van FAQCongressen worden op **vrijdag 25 januari 2008** de laatste ontwikkelingen behandeld. Voor meer informatie zie: www.faqcongressen.nl.

* ONDERGRONDS BANKIEREN

op **woensdag 13 februari 2008** organiseert CIROC het seminar 'Ondergronds bankieren'. Ondergronds bankieren houdt in dat zonder vergunning en dus ook zonder controle van de overheid of de centrale bank geldtransacties worden verricht. Ondergrondse banken zijn voor etnische gemeenschappen laagdrempelige voorzieningen om geld over te boeken naar familieleden in de landen van herkomst. In de westerse landen is een duidelijke trend waarneembaar naar meer regulering van en toezicht op ondergronds bankieren. Ook in Nederland hebben de ministers van Justitie en Financiën zich in deze richting uitgelaten. Maar wat weten wij nu eigenlijk over ondergronds bankieren in Nederland? Hoe werkt het en wie doen het? Hoe groot is het misbruik? Is het waar dat criminele organisaties gebruikmaken van de diensten van ondergrondse bankiers? Deze vragen staan centraal in het ochtendgedeelte van het seminar. In het middagedeelte staat centraal hoe tegen dit verschijnsel moet worden opgetreden en welke effecten verwacht kunnen worden van de regulering van ondergronds bankieren. Het seminar vindt plaats in de Vrije Universiteit, Zaal: Agora, De Boelelaan 1105 Amsterdam. Voor meer informatie zie: www.ciroc.nl.

Sinds enige tijd is een veroordeling tot zestig uur werkstraf vaak al voldoende om een legale vreemdeling ongewenst te verklaren. Maar EU-burgers kunnen zich beroepen op gemeenschapsrecht en dat roept bij toetreding van nieuwe lidstaten bijvoorbeeld de vraag op of ongewenstverklaringen van vóór de toetreding nog wel geldig zijn. De advocaat moet blijven wijzen op de rechten van zijn cliënt als Euroburger, want die worden nogal eens veronachtzaamd.

Ongewenste Euroburgers

S.J. van der Woude, J. Kuijper
advocaten te Amsterdam

Een paar maanden geleden is Nederland door het Hof van Justitie veroordeeld vanwege de ruime mate waarin burgers van de Europese Unie uit Nederland zijn verwijderd (HvJ EG 7 juni 2007, C-50/06, JV 2007, 369). De verwijderingen gingen veelal gepaard met de ongewenstverklaring van die burgers. Uitgelokt door een klacht van de Europese Commissie viel het Hof erover dat Nederland op burgers van de Unie een nationale vreemdelingenwetgeving had toegepast, waarin stelselmatig en automatisch een verband werd gelegd tussen een strafrechtelijke veroordeling en een verwijderingsmaatregel.

Op 1 mei 2004 zijn tien landen, waaronder Polen, tot de Europese Unie toegetreten en op 1 januari 2007 zijn Roemenië en Bulgarije daar nog bijgekomen. Hierdoor heeft de Unie ruim honderd miljoen nieuwe burgers gekregen, met

alle rechten die daarmee gepaard gaan. Alleen het recht op het verrichten van arbeid in loondienst is daarvan tijdelijk uitgezonderd (geweest). Wat betekent dit voor de positie van de onderdanen van deze nieuwe lidstaten, die vóór toetreding tot de Europese Unie door Nederland tot ongewenst vreemdeling waren verklaard? Blijven Nederlandse ongewenstverklaringen die dateren van vóór de toetreding ook daarna nog geldig en zo nee, wat is dan de juridische status van dit soort besluiten zo lang zij niet zijn ingetrokken? Kunnen dergelijke besluiten bijvoorbeeld nog steeds dienen als basis voor een strafrechtelijke veroordeling op grond van art. 197 Sr: het als vreemdeling in Nederland verblijven terwijl men weet – of redelijkerwijs moet vermoeden – dat men ongewenst is verklaard?

Onhoudbare positie

Uit cijfers van de Immigratie- en Naturalisatiedienst blijkt dat het ongewenst verklaren van vreemdelingen een hoge vlucht heeft genomen (zie tabel I). Werden in 1995 nog 157 vreemdelingen, van wie 40 EU-burgers, ongewenst verklaard, in 2000 waren het er al 875,

waarvan 195 EU-burgers, en in 2003 1518, van wie maar liefst 369 EU-burgers. Het jaar 2006 was het voorlopige topjaar met 1776 ongewenst verklaarden; het aantal EU-burgers daarvan is dan teruggelopen tot 178. In 2007 ging het tot en met de maand juli om 832 ongewenst verklaarden, van wie 31 EU-burgers.

Tabel I: Ongewenstverklaringen in Nederland (bron: IND)

	totaal	van wie EU-burgers
1995	157	40
1996	632	160
1997	984	222
1998	888	193
1999	964	238
2000	875	195
2001	926	232
2002	1269	322
2003	1518	369
2004	1278	210
2005	1810	375
2006	1776	178
2007 t/m juli	832	31

Het gaat niet om de regeltjes van Europa, of om die van het kabinet, het gaat om gewenst en niet gewenst, het spijt me, Frau von Amsberg... Auf wiedersehen!

Het valt op dat het aantal ongewenstverklaringen stijgt, maar dat het aandeel EU-burgers, in weerwil van de recente uitbreidingen van de EU, drastisch is afgenomen. Het is niet al te gewaagd om te veronderstellen dat Nederland – mede onder invloed van de eerdergenoemde procedure in Luxemburg – het onhoudbare van zijn positie is gaan inzien en daarom vanaf 2003 steeds terughoudender is geworden met het ongewenst verklaren van EU-onderdanen. Dit lijkt echter een tijdelijk fenomeen: onlangs is bekend geworden dat staatssecretaris van Justitie Albayrak laat onderzoeken hoe EU-burgers zouden kunnen worden uitgezet die veelvuldig overlast veroorzaken en bij herhaling geweldsmisdrijven plegen.¹

Hardere regels in Nederland

De toename van het aantal ongewenstverklaringen kan in verband worden gebracht met ontwikkelingen in de Nederlandse regelgeving en uitvoeringspraktijk.

In art. 67 Vreemdelingenwet 2000 is geregeld dat vreemdelingen om verschillende redenen ongewenst kunnen worden verklaard, waaronder het gepleegd hebben van strafbare feiten, herhaalde overtreding van de vreemdelingenwet, de nationale veiligheid en het belang van de internationale betrekkingen van Nederland. Verreweg de belangrijkste reden is het gepleegd hebben van strafbare feiten. Daarbij kunnen twee gevallen worden onderscheiden.

- De vreemdeling beschikt niet over een geldige verblijfstitel (verblijfsvergunning, verblijf als burger van de EU, of verblijf op grond van Besluit 1/80 Asso-

.....

Een veroordeling tot 60 uur werkstraf kan een vreemdeling die nog geen jaar een verblijfsvergunning had, komen te staan op ten minste 10 jaar gedwongen verblijf buiten Nederland

.....

ciatieraad EG-Turkije). In dit geval stelt art. 67 Vw geen enkele beperking aan de mogelijkheid om op grond van de openbare orde over te gaan tot ongewenstverklaring. Tot een paar jaar geleden werd in het algemeen echter als ondergrens een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van ten minste zes maanden aangehouden en die grens werd ook genoemd in de Vreemdelingencirculaire (Vc), waarin het op grond van de wet gevoerde beleid is vastgelegd.

Maar het beleid is veranderd: sinds kort kan al tot ongewenstverklaring worden overgegaan, wanneer een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van ten minste *één maand* is opgelegd wegens misdrijf (Vc hoofdstuk A5). Bij *herhaalde* veroordelingen wegens misdrijf mag de straf nog lager zijn: dan volstaan al een paar veroordelingen tot geldboete wegens winkeldiefstal. De lat is dus nogal laag komen te liggen en dat begint door te dringen tot de mensen die deze regels in de praktijk moeten uitvoeren.

- De vreemdeling beschikt wél over een verblijfstitel. In dit geval eist art. 67 Vw een onherroepelijke veroordeling wegens een misdrijf dat wordt bedreigd

¹ Brief van 13 augustus 2007 van de staatssecretaris van Justitie aan de Tweede Kamer (Kamerstuk 2006-2007, 19 637, nr. 1168).

met een gevangenisstraf van drie jaar of meer. Dat laatste geldt voor bijna alle veelvoorkomende misdrijven, sinds met ingang van 1 februari 2006 het strafmaximum voor eenvoudige mishandeling is opgehoogd naar drie jaar. Belangrijkste uitzonderingen zijn thans nog: vernieling (twee jaar, art. 350 Sr), schuldheiling (één jaar, art. 417 bis Sr), schuldwitwassen (één jaar, art. 420 quater Sr), en veelvoorkomende verkeersmisdrijven (drie maanden, art. 176 VVW). Voor deze strafbare feiten kan een vreemdeling met een geldige verblijfsvergunning dus nooit ongewenst worden verklaard.

Is deze horde genomen, dan moet worden bezien of de nog geldige verblijfstitel kan worden beëindigd. Daarvoor moet zijn voldaan aan de zogenoemde ‘glijdende schaal’ van art. 3:86 Vreemdelingenbesluit. In de glijdende schaal (zie tabel II) wordt een relatie gelegd tussen de verblijfsduur enerzijds en de voor verblijfsbeëindiging vereiste onvoorwaardelijke vrijheidsstraf anderzijds. Ook in deze schaal is de lat steeds lager komen te liggen. Was bij de inwerkingtreding van de nieuwe vreemdelingenwet op 1 april 2001 nog een vrijheidsstraf van ten minste *negen maanden* nodig, sinds 17 juli 2002 is die teruggebracht tot een vrijheidsstraf van *slechts één maand* (30 dagen). Daarbij moet ook nog worden bedacht dat ook de vervangende hechtenis die bij oplegging van een taakstraf wordt opgelegd gewoon als vrijheidsstraf meetelt (art. 36 lid 5 Vb): een werkstraf van 60 uur, te vervangen door 30 dagen hechtenis, kan voor ongewenstverklaring van een legale vreemdeling dus al volstaan. Er zijn weinig advocaten en rechters die zich bewust zijn van de enorme gevolgen die een dergelijk schijnbaar onbeduidende veroordeling kan hebben.

Het is tegenwoordig vast beleid van de Immigratie- en Naturalisatiedienst om *altijd* over te gaan tot verblijfsbeëindiging en ongewenstverklaring wanneer de glijdende schaal dit toestaat.

De gevolgen van ongewenstverklaring zijn groot: ingevolge art 67 lid 3 Vw kan een vreemdeling geen rechtmatig verblijf hebben zolang hij ongewenst verklaard is. Ingevolgde art. 197 Sr is zijn verblijf in Nederland zelfs strafbaar. Ingevolg wordt deze pas vijf jaren na

vertrek uit Nederland ingetrokken en in het geval van geweld of drugs zelfs pas na tien jaren. Hoewel dit op zichzelf niet uitsluit dat een intrekking eerder geschiedt, komt dit in de praktijk onder normale omstandigheden bijna niet voor. De juist genoemde veroordeling tot 60 uur werkstraf komt een vreemdeling dus te staan op ten minste 10 jaar gedwongen verblijf buiten Nederland, als hij minder dan één jaar over een verblijfsvergunning beschikte toen hij de klap uitdeelde waarvoor hij die werkstraf kreeg.

Tabel II: Glijdende schaal

Art. 3:86 vreemdelingenbesluit (vereenvoudigde weergave): **Verblijfsbeëindiging kan plaatsvinden indien de verblijfstitel ten tijde van het begaan van het misdrijf de volgende duur heeft, en daarvoor ten minste de volgende vrijheidsbenemende straf of maatregel is onherroepelijk is opgelegd:**

bij duur verblijfstitel	duur straf/maatregel ten minste
minder dan 1 jaar	1 maand (30 dagen)
1 tot 2 jaar	3 maanden
2 tot 3 jaar	9 maanden
3 tot 4 jaar	12 maanden
4 tot 5 jaar	24 maanden
6 tot 7 jaar	30 maanden
7 tot 8 jaar	
8 tot 9 jaar	45 maanden
9 tot 10 jaar	54 maanden
10 tot 15 jaar	60 maanden
15 tot 20 jaar	96 maanden

Europese waarborgen

Het Europese recht luidt vanouds heel anders. Gemeenschapsonderdanen ontnemen hun verblijfsaanspraken rechtstreeks aan het gemeenschapsrecht (HvJ EG 8 april 1976, Royer). Het nationale recht van de lidstaten kan aan die aanspraken geen afbreuk doen. Een verblijfsvergunning heeft in dit systeem slechts declaratoire werking ten aanzien van het bestaan van het verblijfsrecht. Voorts is al in 1964 bepaald dat een maatregel tot beëindiging van het verblijf moet berusten op het persoonlijk gedrag van de betrokkene en dat een strafrechtelijke veroordeling op zichzelf onvoldoende is (art. 3 Richtlijn 64/221 EEG).

Volgens vaste rechtspraak moet daarbij door de overheid worden aangetoond dat de vreemdeling een actuele bedreiging voor de openbare orde vormt (HvJ EG 27 oktober 1977, Bouchereau).

Uit de uitspraak van het Hof van Justitie EG van 7 juni 2007 blijkt dat Nederland deze gemeenschapsregels jarenlang is ontgaan door zich ten aanzien van onderdanen van lidstaten van de EU eenvoudig op het standpunt te stellen dat hun verblijf niet berustte op een specifieke regel van gemeenschapsrecht, zodat het Nederlandse recht van toepassing was. Het Hof stelt hier tegenover dat voor onderdanen van de lidstaten hun primaire status het burgerschap van de Unie is en dat hun op grond van art. 18 lid 1 van het EG-Verdrag zonder meer een verblijfsrecht in een andere lidstaat toekomt. Dat recht kan worden beperkt, zoals blijkt uit Richtlijn 64/221 EEG, maar aan de daarbij verschaftte waarborgen moet ruime toepassing worden gegeven. En dat heeft Nederland in onvoldoende mate gedaan.

Het arrest van het Hof was bij het wijzen ervan al in zoverre achterhaald, dat op 30 april 2006 een nieuwe Richtlijn inzake het verblijfsrecht met nummer 2004/38 EG in werking was getreden. Het zal niet verbazen dat deze Richtlijn in overeenstemming is met de rechtspraak van het Hof. De Richtlijn kent burgers van de Unie en hun gezinsleden zonder meer het recht toe op binnenkomst (art. 5) en het recht op kort verblijf voor de duur van drie maanden (art. 6). Het verblijfsrecht voor meer dan drie maanden is aan bepaalde voorwaarden gebonden (art. 7). Er kunnen verwijderingsmaatregelen worden genomen, maar daaraan mag geen inreisverbod worden verbonden, tenzij die verwijderingsmaatregelen zijn getroffen op grond van de openbare orde, openbare veiligheid en de volksgezondheid (art. 15 jo. 27).

Maatregelen die om redenen van openbare orde zijn gegeven, moeten berusten op een ‘actuele, werkelijke en voldoende ernstige bedreiging voor een fundamenteel belang van de samenleving’. Zij moeten ‘in overeenstemming zijn met het evenredigheidsbeginsel en uitsluitend gebaseerd zijn op het gedrag van betrokkene. Strafrechtelijke veroordelingen vormen als zodanig geen

reden voor deze maatregelen' (art. 27). Tegen een verwijderingsmaatregel moet beroep openstaan en aan een verzoek om een voorlopige voorziening komt schorsende werking toe (art. 31). Personen die op grond van de openbare orde zijn verwijderd, kunnen na hun verwijdering binnen een redelijke termijn, die ten hoogste drie jaar mag zijn, een verzoek tot opheffing daarvan doen (art. 32).

Het is duidelijk dat de bevoegdheid van Nederland om onderdanen van andere lidstaten uit te zetten en hun de toegang tot het land enige tijd te weigeren, door dit alles aan zware motiveringseisen wordt gebonden en ten zeerste wordt beperkt.

Nederland heeft de Richtlijn intussen geïmplementeerd in het Vreemdelingenbesluit (art. 8.7 en volgende). Ongewenstverklaring van burgers van de Unie komt hierdoor thans nog maar sporadisch voor en na bezwaar wordt een dergelijk besluit ook nogal eens herroepen. Maar dit neemt niet weg dat Nederland inmiddels heel wat vreemdelingen ongewenst heeft verklaard die op het moment van ongewenstverklaring Unieburger waren of dat inmiddels zijn geworden, zonder dat is voldaan aan de voorwaarden van het gemeenschaps-

recht. Wat is de positie van deze mensen? Wij moeten onderscheiden.

• **Als Unieburger ongewenst verklaard**

Als een burger van de Unie ongewenst is verklaard terwijl het gemeenschapsrecht, in het bijzonder art. 3 Richtlijn 64/221 EEG (strafrechtelijke veroordeling op zichzelf niet voldoende), destijds níét is toegepast en de ongewenstverklaring inmiddels formele rechtskracht heeft verkregen, ontstaat een wat onduidelijke situatie. Brengt de formele rechtskracht van het besluit tot ongewenstverklaring dan mee dat van de juistheid

.....
Formele rechtskracht van een besluit kan niet worden tegengeworpen aan de vreemdeling wiens verblijfsaanspraken rechtstreeks voortvloeien uit gemeenschapsrecht
 .....

van dat besluit zal moeten worden uitgegaan, bij de beoordeling van de vreemdelingenrechtelijke positie van de vreemdeling?

Dat lijkt niet het geval. Aan de beslissing van de Afdeling bestuursrechtspraak van 8 augustus 2006, AB 2006, 414 kan een argument worden ontleend voor een geheel nieuwe beoordeling van die positie. In die uitspraak heeft de Afdeling ten aanzien van herhaalde aanvragen (art. 4:6 Awb) immers geoordeeld 'dat het algemene rechtsbeginsel volgens hetwelk niet meermalen wordt geoordeeld over eenzelfde zaak (ne bis in idem) niet aan de orde is ingeval een vreemdeling zich, zoals appellant, bij een opvolgende aanvraag om een verblijfsvergunning beroept op een verblijfsrecht dat niet afhankelijk is van enig genomen besluit maar rechtstreeks voortvloeit uit het gemeenschapsrecht'. Hetzelfde moet gelden voor die gevallen waarin een besluit dat naar Nederlands recht *formele rechtskracht* heeft gekregen in de weg zou staan aan verblijfsaanspraken die rechtstreeks voortvloeien uit het gemeenschapsrecht. Dan kan de formele rechtskracht niet worden tegengeworpen aan de vreemdeling.

Nu voor het geldend maken van een aanspraak op verblijfsrecht op grond van gemeenschapsrecht in het algemeen geen aanvraag nodig is, zou dit principe ook moeten gelden wanneer het verblijfsrecht elders en op andere wijze wordt ingeroepen: in dat geval zal de rechter een dergelijke aanspraak op het gemeenschapsrecht moeten beoordelen, zonder te zijn gebonden aan de formele rechtskracht van een eerder besluit tot ongewenstverklaring. Een volledige toetsing aan gemeenschapsrecht is dan aanwezig, waarbij het niet uitmaakt of die beoordeling wordt gemaakt door de bestuursrechter of de strafrechter. In de gevallen waarin het gemeenschapsrecht destijds ten onrechte niet is toegepast, omdat de vreemdeling niet als (begunstigd) EU-onderdaan werd beschouwd, maar slechts als onderdaan van een andere lidstaat zonder bijzondere verblijfsrechten, zal de beoordeling vervolgens dienen in te houden dat de ongewenstverklaring niet af kan doen aan de verblijfsrechten die de vreemdeling als burger van de Unie toekomen. In die gevallen zal aan die ongewenstverklaring derhalve iedere werking moeten worden ontzegd.

• **Ongewenst verklaarde wordt Unieburger**

Bij ongewenst verklaarden die naderhand (gezinlid van een) burger van de Unie zijn geworden, gaat het meestal om onderdanen van de nieuwe lidstaten die ongewenst zijn verklaard als 'gewone' vreemdeling en zich nu als burger van de Unie geconfronteerd zien met een verwijderingsmaatregel in de vorm van een ongewenstverklaring, die niet voldoet aan de regels van gemeenschapsrecht, maar die hen wel verhindert om Nederland binnen te komen. De nieuwe Unieburger heeft op grond van gemeenschapsrecht zonder meer aanspraak op toegang tot en verblijf in Nederland, wanneer ten aanzien van hem geen ongewenstverklaring aan te wijzen is die voldoet aan de maatstaven van art. 27 van de Richtlijn. Ook in dit geval kan geen rol spelen dat de defecte ongewenstverklaring naar Nederlands recht wellicht formele rechtskracht heeft verkregen.

Aan ongewenstverklaringen in strijd met de waarborgen van het gemeenschapsrecht behoort iedere werking binnen de Nederlandse rechtsorde te worden ontzegd

Reparatie

Het is natuurlijk denkbaar dat ten aanzien van deze oude en nieuwe Unieburgers alsnog een ongewenstverklaring plaatsvindt die wél aan de eisen van art. 27 voldoet. Maar zolang dit niet het geval is, zal de strafrechter de ongewenstverklaring voor ongeschreven (nietig) moeten houden, althans art. 197 Sr buiten toepassing moeten laten wegens de onverenigbaarheid met diverse artikelen van Richtlijn 2004/38.

Datzelfde geldt voor andere overheidsorganen zoals de politie en de Immigratie- en Naturalisatiedienst. De IND behoort dit soort achterhaalde ongewenstverklaringen en de daarop gebaseerde (inter)nationale signaleringen eigener beweging te herroepen. In de praktijk gebeurt dit echter pas wanneer door de vreemdeling een aanvraag tot intrekking wordt gedaan met een uitdrukkelijk beroep op de rechtstreekse werking van Richtlijn 2004/38. En ook dan wordt de ongewenstverklaring – volstrekt in strijd met gemeenschapsrecht – slechts ingetrokken met ingang van het moment waarop de aanvraag is gedaan en niet met terugwerkende kracht tot het moment waarop het burgerschap van de Unie werd verkregen.

Enigszins onduidelijk is intussen de positie van burgers van de Unie die reeds onherroepelijk strafrechtelijk zijn veroordeeld op grond van een ongewenstverklaring die niet strookt met het gemeenschapsrecht. Het is onzeker of zij met vrucht een herzieningsverzoek kunnen indienen bij de Hoge Raad, omdat dit mogelijk zal afstuiten op het leerstuk van het gesloten stelsel van rechtsmid-

delen. De Hoge Raad zal, gelet op recente uitspraken, echter wel bereid zijn om tot herziening over te gaan in die gevallen waarin de ongewenstverklaring – al dan niet uitdrukkelijk met terugwerkende kracht – is ingetrokken of opgeheven wegens strijd met gemeenschapsrecht (HR 20 november 2007, LJN BB4962, HR 25 september 2007, LJN BA7935, HR 17 oktober 2006, LJN AZ0248). Het verdient daarom aanbeveling om intrekking of opheffing van het besluit tot ongewenstverklaring te bewerkstelligen voordat een herzieningsverzoek wordt ingediend bij de Hoge Raad.

Onvermoeibaar wijzen

Aan ongewenstverklaringen waarbij niet in overeenstemming is gehandeld met het gemeenschapsrecht, behoort iedere werking binnen de Nederlandse rechtsorde te worden ontzegd. De strafrechter behoort niet tot bewezenverklaring van het misdrijf van art. 197 Sr over te gaan. De bestuursrechter behoort bij de beoordeling van gemeenschapsrechtelijke verblijfsaanspraken elke met het gemeenschapsrecht strijdige ongewenstverklaring buiten beschouwing te laten.

De staatssecretaris van Justitie behoort ongewenstverklaringen eigener beweging in te trekken met ingang van de dag waarop zij niet (langer) in overeenstemming met het gemeenschapsrecht zijn te achten. Maar of deze staatssecretaris hiertoe over zal gaan, is de vraag, gelet op hetgeen doorklinkt in het door haar aangekondigde onderzoek naar de mogelijkheden om de EU-burger die frequent en veelvuldig overlast veroorzaakt en bij herhaling misdrijven pleegt, ongewenst te verklaren en uit te zetten.

Met name ten aanzien van de burgers van de recent toegetreden staten heeft Albayrak gesteld dat uit de praktijk blijkt dat 'ook onderdanen die afkomstig zijn uit (die) tot de EU toegetreden landen zich schuldig maken aan misdrijven' en 'dat de drempel voor het inzetten van vreemdelingrechtelijke maatregelen tegen EU-onderdanen hoog is'.

Het blijft zaak voor de advocaat om onvermoeibaar te wijzen op de rechten die zijn cliënt als burger van de Unie toekomen. En daarmee door te gaan. Want dat is hier nodig: frapper toujours!

**Nieuwe
abonnements-
vormen!**

**Het Nederlands Juristenblad,
dát zit als gegoten**

Met het NJB komt u goed voor de dag. Iedere dag opnieuw. Lees het NJB en u blijft evengoed op de hoogte als uw collega's. Het NJB is de belangrijkste en meest actuele bron voor kennis op het terrein van het recht en hét platform voor juridische discussies. Ook is het NJB uw betrouwbare gids in de juridische informatiejungle met wekelijks overzichten van wetgeving, jurisprudentie, literatuur, nieuws, evenementen en juridische vacatures.

Het NJB zit als gegoten

Het NJB is een veelzijdige informatiebron, die verkrijgbaar is als tijdschrift, website, digitale bladereditie en als dagelijkse e-mailniewsbrief. De abonnementsvormen zijn hierop aangepast. U kunt kiezen uit een tijdschriftabonnement, een online abonnement, een voordelig combinatieabonnement of een kantoorabonnement. Zo is er altijd een abonnementsvorm die bij uw werkwijze en organisatie past.

Abonneren

Het NJB-abonnement van uw keuze bestelt u via www.njb.nl. Hier vindt u ook meer informatie over het NJB en kunt u het gratis proefabonnement aanvragen.

Sdu Commentaar Arbeidsrecht nu tijdelijk met **extra commentaar***

Sdu@Commentaar Arbeidsrecht

Sdu Commentaar Arbeidsrecht, van de uitgever van «JAR».

Met artikelsgewijs wetstechnische informatie, behandeling van de kernproblematiek, uitgebreide (recente) jurisprudentie en literatuurverwijzingen. De combinatie van een jaarlijks bijgewerkt boek en een dagelijks geactualiseerde online uitgave. Normaal € 105,- per jaar.

webabbonement NRC Handelsblad

Een jaar lang de digitale krant zes dagen per week + inzage in de digitale archieven + duizenden recensies van films en boeken.

Normaal € 99,95.

SAMEN MET
€ 129,-
NRC ONLINE

Bel 070 378 91 78 of ga naar www.hetactuelecommentaar.nl en bestel een jaarabbonement op Sdu Commentaar Arbeidsrecht inclusief een webabbonement NRC Handelsblad.

* Deze aanbieding is geldig tot 31 december 2008.

Sdu Commentaar Arbeidsrecht. Het actuele commentaar.

Een grote misser

.....
Lex van Almelo
journalist
.....

Zeker twaalf advocaten hebben Ilonka Brongers en haar man Fred versleten, sinds Ilonka invalide is geworden na een ruggenprik. En bij geen van de juridische procedures boekten zij succes. Voor juridisch adviseur Paul Ruijs vormt dat in zijn nieuwe boek *Medische missers, juridisch gesjoemel* andermaal het bewijs dat medici, advocaten en rechters elkaar de hand boven het hoofd houden.

‘Ilonka Brongers was voor haar klachten al eens eerder bij de dokter geweest. Die hadden niet zoveel om het lijf maar waren net vervelend genoeg om haar regelmatig uit haar slaap te houden. Daarom werd ze op 37-jarige leeftijd voor een kleine operatieve ingreep doorverwezen naar de afdeling gynaecologie van het Diaconessenhuis in Voorburg. [...] Ilonka zou worden opgenomen, eerst voor een curettage en enkele dagen later voor een kleine operatieve ingreep. Bij de intake worden geen afwijkingen of risico’s geconstateerd en Ilonka wordt geregistreerd als een gezonde vrouw. We schrijven januari 1983.’

Dit veelbelovende begin is het beste deel van het boek van Ruijs. De feiten zijn duidelijk en gescheiden van commentaar. Maar na de eerste alinea gaat het mis en komt het niet meer goed. De auteur schakelt meteen over naar het televisieprogramma Buitenhof, waar de Hoofdinspecteur van Volksgezondheid op 1 december 2002 laat weten dat er in de medische sector vele duizenden missers per jaar worden gemaakt en dat deze missers veelal in de doofpot verdwijnen. Dan springt de auteur over naar de cijfers die de minister van Volksgezondheid in 2007 aan de Tweede Kamer stuurde. ‘De schattingen van dodelijke medische missers lopen dan

uiteen van 1500 tot 2000,’ schrijft Ruijs. ‘Onder dit gesternte’ wordt Ilonka verdoofd. Als anesthesist Van Dijk de verdovingsvloeistof in één keer tussen de rugwervels spuit, klapt het hoofd van Ilonka hard naar voren, terwijl haar onderlichaam verstijft. Vanaf dat moment lijdt zij pijn en kan zij haar rug niet meer goed gebruiken. Dan begint ook de lijdensweg van Ilonka en haar man Fred om gelijk te krijgen. De odyssee voert hen langs onvoorstelbaar veel advocaten, tuchtcolleges, civiele gerechten en zelfs langs de procureur-generaal bij de Hoge Raad. Overal halen zij bakzeil.

Ruijs bespreekt alle procedures in extenso en maakt daarmee ook het lezen tot een lijdensweg. Medelijden zou functioneel kunnen zijn, maar de compassie die ik in het begin met Ilonka Brongers had, wordt gaandeweg bedolven onder een lawine van ongesorteerde beschrijvingen en beweringen.

Ruijs blijkt niet goed in staat om de hoofd- en bijzaken te scheiden en te beschrijven wat er nu eigenlijk gebeurt. Voortdurend vraag ik mij af wat nu feiten zijn en waar de interpretatie en het commentaar van de auteur begint. Te meer omdat hij onvoorwaardelijk partij kiest voor de hoofdpersoon en haar opposanten voortdurend zwart maakt, vaak met adjectieven die thuishoren in een scheldpartij.

Net als in zijn vorige boek (*Wij zien u wel in de rechtszaal*) suggereert de auteur dat er van alles mis is in de Nederlandse (tucht)rechtspraak. Hij maakt naar mijn idee wel duidelijk dat advocaten en rechters de schijn van belangenverstrengeling soms niet weten te vermijden. Maar de suggestie dat de rechtsstaat kampt met betonrot, maakt Ruijs niet hard.

Ruijs is eenzijdig en dat keert zich gaandeweg steeds meer tegen de hoofdpersoon. Want waardoor heeft die eigenlijk zoveel advocaten versleten? Uit een paar verdwaalde zinnnetjes blijkt dat de man van Ilonka een paar keer flink

.....
uit zijn slof is geschoten. Dat hij op sommige momenten zijn geduld heeft verloren, is goed voorstelbaar. Maar dat advocaten er dan bij gebrek aan vertrouwen mee stoppen evenzeer. En dat de tuchtrechter de klachten tegen deze advocaten ongegrond verklaart, valt ook te verwachten.

Het is niet duidelijk welke rol de auteur speelt in deze zaak. Hij schrijft dat hij in oktober 2003 kennismaat met Fred Brongers. Een paar regels daaronder schrijft hij dat er klachten werden ingediend tegen de ‘(waarnemend) deken en alle betrokken advocaten’. Door wie? Door Ruijs?

Ik heb me tijdens het lezen herhaaldelijk afgevraagd wat Ruijs met dit boek wil bereiken. Publiciteit natuurlijk. Maar het zou mij niet verbazen als het boek tot hetzelfde resultaat leidt als dat van de beschreven procedures.

.....
Paul Ruijs: Medische missers, juridisch gesjoemel
Uitgeverij Aspekt 2008.
ISBN 978 90 5911 628 3.
€ 19,95. (312 pp.)
.....

Eén zwaluw

In de met prijzen overladen Duitse film *Das Leben der Anderen* (2006, regisseur Florian Henckel von Donnersmarck, distributie Nederland: Cinemien) speelt (wijlen) Ulrich Mûhe de Stasi-ambtenaar HGW XX/7, die de opdracht heeft mensen af te luisteren. Hij aarzelt...

Tappen van advocaten na Hells Angels-uitspraak

Kunnen na de Amsterdamse uitspraak in de zaak tegen de Hells Angels¹ de raadsman en zijn cliënt nu eindelijk vrijelijk en vertrouwelijk communiceren via de telefoon? Tot dan toe hadden strafadvocatuur en het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) in de afluisterstrijd slechts minieme successen geboekt.² Na de laatste uitspraak is nog steeds scepsis op zijn plaats. Er zijn ingrijpendere maatregelen nodig, en mogelijk.

.....
Dirk Daamen

advocaat te Maastricht³
.....

¹²
In de strafzaak tegen 22 leden van de Hells Angels heeft de Rechtbank Amsterdam op 20 december jl. vastgesteld dat de uitwerkingen van honderden gesprekken tussen verdachten en advocaten jarenlang ter beschikking hebben gestaan van het opsporingsteam en CIE-ambtenaren. Terwijl regelgeving dwingt tot een spoedige vernietiging van dergelijke uitwerkingen, had de zaaksofficier daartoe tot begin 2007 nimmer een bevel afgegeven. Tot tweemaal toe is een aantal tapverslagen in het aan de rechtbank overgelegde procesdossier terechtgekomen. De tweede keer bleek dat deze
.....

1 Vonnis van de Rechtbank Amsterdam van 20 december jl.; LJN: BCo685.
2 Een beschrijving van de voorgeschiedenis valt buiten het bestek van deze bijdrage. Een beschrijving is te vinden in *Verdediging in vertrouwen*, p. 73 e.v. Momenteel loopt er een civiele bodemprocedure van de NVSA tegen de Staat, waarin wordt gevorderd een verklaring voor recht dat de huidige regeling voor de vernietiging van geheimhoudersgesprekken in strijd is met de ratio van het verschoningsrecht. Zie ook Actualiteiten voor in dit nummer.

maakt nog geen zomer

ook daadwerkelijk in het onderzoek zijn gebruikt. Ze werden verwerkt in een aanvraag van een bevel tot stelselmatige observatie en verlengingsverzoeken voor taps.³

Vertrouwensbreuk

Bij de juridische beoordeling van de zaak stelt de rechtbank voorop dat schending van de regels voor afgeluisterde gesprekken met advocaten even ernstig is als een directe schending van het verschoningsrecht van art. 218 Sv. Voorts wijst de rechtbank erop dat de regelgeving juist de officier van justitie aanwijst als de autoriteit die voor de onmiddellijke (!) vernietiging van geheimhoudersgesprekken dient te zorgen. Dat maakt deze functionaris bij uitstek tot de hoeder van de belangen van de verschoningsgerechtigde advocaat en daarmee van zijn cliënt. De rechtbank stelt vast dat het Openbaar Ministerie in casu bij herhaling schromelijk tekort is geschoten in deze taak. De geconstateerde ernstige, grootschalige en herhaaldelijke inbreuken door het Openbaar Ministerie op de regelgeving ondergraven het vertrouwen van de burger dat wat hij in vertrouwen met een advocaat bespreekt, ook geheim blijft. Het gebrek aan verantwoording hieromtrent door het Openbaar Ministerie versterkt die vertrouwensbreuk. Omtrent de consequenties overweegt de rechtbank dat de kwestie uitstijgt boven schending van de individuele rechtsbelangen van een verdachte in een concrete strafzaak en het vertrouwen in de rechtspleging in zijn geheel raakt. Gelet hierop acht de rechtbank de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie in de strafvervolgung de enig passende sanctie.⁴

Opvallend is dat de rechtbank tot de niet-ontvankelijkheid komt met een

3 Zie de uitspraak onder 2.1.3.2; onder 2.1.3.3 noemt de rechtbank nog enkele relevante feiten en omstandigheden.

4 De beoordeling is in de uitspraak opgenomen onder 2.1.3.3.

redenering die sterk doet denken aan het criterium uit het Karman-arrest.⁵ Aan toetsing aan het Zwolsman-criterium⁶ kwam het college niet toe. Daarin wijkt de uitspraak af van eerdere rechtspraak, waarin met name het Schutznorm-element uit het criterium⁷ vaak aan niet-ontvankelijkheid in de weg stond. In casu gaan alle verdachten vrijuit, ook zonder dat is vastgesteld dat verdachten in hun individuele rechtsbelangen zijn geschaad. Door de criteriumkeuze heeft de rechtbank duidelijk stelling genomen: dergelijke misstanden moeten tegen elke prijs worden bestreden.

Meer eenheid

De zaak is nog onder de rechter, het Openbaar Ministerie heeft hoger beroep ingesteld. Niettemin willen we hier enkele aspecten noemen die opvallen als we het vonnis in een breder kader plaatsen. Een eerste punt van bespreking is de sanctionering van vormverzuimen. In casu werd de niet-ontvankelijkheid uitgesproken, het ging dan ook om omvangrijke schendingen. Uit de casuïstische jurisprudentie van de afgelopen jaren blijkt dat een niet-ontvankelijkheidsverweer niet altijd slaagt en dat bij minder ernstige schendingen wordt

5 Hoge Raad 1 juni 1999, NJ 1999, 567. Op grond van dit arrest kan niet-ontvankelijkheid volgen op een ernstige inbreuk op beginselen van een behoorlijke strafvervolgung waardoor het wettelijk systeem in de kern wordt geraakt.

6 'Voor niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie is slechts plaats indien door het onrechtmatig optreden van opsporingsambtenaren sprake is van ernstige inbreuken op de beginselen van een behoorlijke procesorde, waardoor doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van de verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak is tekort gedaan.' HR 19 december 1995, NJ 1996, 249 (Zwolsman).

7 De Schutznormleer houdt in dat indien het niet de verdachte is die door de niet-naleving van een voorschrift is getroffen in het belang dat de overtreden norm beoogt te beschermen, in de te berechten zaak als regel geen rechtsgevolg zal behoeven te worden verbonden aan het verzuim. Vergelijk Hoge Raad 30 maart 2004, LJN: AM2533, r.o. 3-5.

volstaan met bewijsuitsluiting (als de tapverslagen voor het bewijs relevant kunnen zijn) en/of strafvermindering. Een korte impressie.⁸

Er zijn enkele uitspraken waarin met de enkele constatering van de onrechtmatigheid werd volstaan, met als argument dat er geen informatie was verkregen die het verloop van de zaak had beïnvloed en/of relevant was voor het bewijs.⁹ De Hoge Raad liet een arrest in stand waarin bewijsuitsluiting en strafvermindering werden gecombineerd als sanctie op het toevoegen aan het dossier van tapverslagen van verdachte met buitenlandse (tevens verdachte) advocaten. Omdat er geen sprake was van doelbewuste of grove veronachtzaming van verdachtes belangen, ging niet-ontvankelijkheid het hof te ver.¹⁰ In een Haagse zaak werd in eerste aanleg wel de niet-ontvankelijkheid uitgesproken, maar het hof vond geen aanwijzingen dat de informatie uit de taps voor sturing van het onderzoek was gebruikt en hield het bij strafvermindering.¹¹ Ook in de Haagse gasexplosiezaak vond het hof in tegenstelling tot de rechtbank niet-ontvankelijkheid niet op zijn plaats. Van sturing van het onderzoek was niet gebleken, de slordigheden vormden geen doelbewuste of grove veronachtzaming van de belangen en rechten van de verdachte en de schendingen waren onvoldoende ernstig om desondanks – via het Karman-criterium – de niet-ontvankelijkheid uit te spreken.¹² Een niet-ontvankelijkverklaring van de

8 In *Verdediging in vertrouwen* worden de meeste te noemen uitspraken uitgebreider besproken (p. 92-95).

9 Hoge Raad 1 april 2003, NJ 2003/303 (voor deze zaak gold de Wet BOB nog niet); Rechtbank 's-Gravenhage 22 februari 2002, LJN: AD9728.

10 Hoge Raad 15 maart 2005, LJN: AS4638, vervolgt op Hof 's-Hertogenbosch 21 oktober 2003, LJN: AN1270.

11 Rechtbank 's-Gravenhage 15 november 2004, LJN: AR5730, *NbSr* 2005/77 en Hof 's-Gravenhage 2 juni 2005, LJN: AT6675.

12 Hof 's-Gravenhage 9 februari 2006, LJN: AV1251 en AV1263.

Rotterdamse rechtbank nam hetzelfde hof wel over. Doordat men de verdachte letterlijk op de stoep van zijn advocaat had aangehouden dankzij het afluisteren van het telefoontje waarin de betreffende afspraak werd gemaakt, was aan het Zwolsman-criterium voldaan.¹³ Aan schending van de regels voor geheimhoudersgesprekken worden dus consequenties verbonden. Volgens vaste jurisprudentie van de Hoge Raad is gebruik voor het bewijs in elk geval uit den boze.¹⁴ Het is echter weinig voorzienbaar of naast bewijsuitsluiting nog een andere en/of zwaardere sanctie zal volgen. Politie en justitie kunnen er dus op gokken met dergelijke verzuimen weg te komen, hetgeen buitengewoon onwenselijk is. Indien tot aan de Hoge Raad wordt geprocedeerd, zou de hoogste rechter de Hells Angels-zaak kunnen aangrijpen om meer eenheid te scheppen in de sanctiëring op dit punt en duidelijk te maken dat schending van de vernietigingsplicht in geen geval loont. Sanctiëring is niet alleen aangewezen om onregelmatigheden te compenseren, maar ook om justitie en politie het belang van de bescherming van het verschoningsrecht in te scherpen.¹⁵

Niet uit geheugen

De belangrijkste vraag die de Amsterdamse uitspraak oproept is of deze gevolgen heeft voor de wijze waarop advocaten met hun cliënten kunnen communiceren. De rechtbank heeft zich moeten beperken tot schendingen van de geldende regels. In de beoordeling van de rechtmatigheid van de regels zelf kan de rechter niet treden. En juist daar zit de pijn. Want of de tapverslagen nu conform de regels vernietigd worden of niet: in de procedure die eraan voorafgaat hebben meerdere functionarissen inzage gehad. Daarin kan de rechtspraak geen verandering brengen: zowel de wetgevende als de uitvoerende macht zal in actie moeten komen.

13 Rechtbank Rotterdam 10 oktober 2005, LJN: AU4036 en Hof 's-Gravenhage 3 april 2007, LJN: BA2127. Zie ook Rechtbank Rotterdam 20 februari 2007, LJN: AZ9179.
14 Zie bijvoorbeeld het arrest van 2 oktober 2007, *NbSt* 2007/389.
15 Vergelijk P.A.M. Mevis, 'De bescherming van het verschoningsrecht uit hoofde van beroep, stand of ambt bij de toepassing van dwangmiddelen', *DD* 2006, p. 250.

Achteraf vernietigen wist niet de informatie uit het geheugen van de opsporingsfunctionarissen

In het kort komt de huidige regelgeving op het volgende neer.¹⁶ Gesprekken met geheimhouders kunnen worden opgenomen als alle andere. Als de opsporingsambtenaar – in de regel een lid van het opsporingsteam – bij het beluisteren van de taps bemerkt dat het vermoedelijk een geheimhoudersgesprek betreft, werkt hij het gesprek uit en stelt hij onverwijld de teamleiding in kennis. Dan dient de officier van justitie in kennis te worden gesteld en zendt de teamleiding binnen zeven dagen het proces-verbaal met de uitwerking naar het parket. Deze beoordeelt binnen drie dagen of het inderdaad om een gesprek gaat dat door art. 126aa lid 2 Sv wordt beschermd. Is dat het geval, dan geeft de officier een schriftelijk bevel aan de teamleiding om de inhoud van de communicatie te vernietigen. Het gaat dan om zowel de uitwerking van het gesprek als de opname zelf, of deze zich nu bij de recherche of in het interceptiecentrum bevinden. Het CBP hanteert hiervoor een termijn van één dag na het bevel tot vernietiging. De teamleiding stuurt de processen-verbaal die van de vernietiging moeten worden opgemaakt binnen tien dagen na ontvangst van het bevel aan de officier van justitie.

16 In de uitspraak van de Amsterdamse rechtbank wordt onder 2.1.3.1 een overzicht gegeven van de relevante regelgeving. Op 1 januari 2007 is een nieuwe Instructie vernietiging geïntercepteerde gesprekken met geheimhouders in werking getreden. Deze wijkt op details af van de oude Instructie als besproken in de uitspraak; met name worden enige termijnen geconcretiseerd. De nieuwe Instructie is opgenomen in het CBP-rapport *De vernietiging van geheimhoudersgesprekken. Een onderzoek naar de naleving van artikel 126aa lid 2 Sv door de tapkamers in Epe en Driebergen* van oktober 2007, p. 26 e.v. Het rapport is te raadplegen via www.cbweb.nl.

En de rechter? Die heeft slechts een controlerende functie achteraf, terwijl hij voor de Wet BOB juist verantwoordelijk was voor het wissen.¹⁷

De beschreven regeling beoogt te waarborgen dat iedereen vrijelijk en zonder vrees voor openbaarmaking van hetgeen aan de advocaat in diens hoedanigheid wordt toevertrouwd een advocaat kan raadplegen. Maar in hoeverre wordt aan die doelstelling werkelijk tegemoetgekomen? Gebruik voor het bewijs is uitgesloten. Maar de resultaten van het afluisteren kunnen ook richting geven aan een onderzoek en dat wordt nu juist niet voorkomen door de verplichte vernietiging. Immers, ten minste drie functionarissen die door hun taak uitermate geïnteresseerd zullen zijn in de informatie, nemen kennis van de tapgesprekken. De inhoud van een geheimhoudersgesprek kan ook ter sprake komen bij het teamoverleg en zo ter kennis komen van nog meer opsporingsambtenaren, onder wie tactisch rechercheurs. Het vernietigen (wat al vaak niet of te laat gebeurt) zorgt er uiteraard niet voor dat de informatie uit het geheugen van de betrokken functionarissen wordt gewist. In bepaalde gevallen kan overigens het blote feit *dat* er contact was met een advocaat al voldoende zijn om het onderzoek in een andere richting te sturen. Dit is voor veel advocaten reden om terughoudend te zijn met het vragen van informatie over de telefoon. Zij kappen zelfs cliënten af als die zichzelf dreigen te belasten, omdat ze er van uitgaan te worden afgeluisterd. Cliënten zullen ervoor terugschrikken hun advocaat via de telefoon te raadplegen. Niet alleen in termen van tijd, geld en moeite is het bezwaarlijk dat een cliënt voor elke kwestie bij zijn advocaat op kantoor langs moet gaan, of dat de advocaat telkens bij zijn gedetineerde cliënt op bezoek moet. In spoedeisende gevallen kan het zelfs rampzalige gevolgen hebben als iemand niet een advocaat durft te raadplegen via de telefoon.

17 Het toezicht door de rechter in de huidige regelgeving wordt door het EHRM voldoende geacht, zodat de regeling niet in strijd is met art. 8 EVRM. Dit blijkt uit het arrest van het EHRM van 25 november 2004, nr. 16269/02 (Aalmoes).

Dit maakt duidelijk dat de huidige regeling haar doel volkomen voorbijschiet.

Achterhaalde regeling

De regeling wijkt ook behoorlijk af van de procedures die het verschoningsrecht moeten waarborgen bij doorzoeking en inbeslagneming, de 'klassieke' opsporingsmethoden, bij advocaten. Daarin wordt de beoordeling welke informatie geheim moet blijven in beginsel aan de advocaat overgelaten. De rechter-commissaris – en in de praktijk vaak ook de deken – vervullen daarnaast een belangrijke waarborgfunctie. De gehele procedure is erop gericht te voorkomen dat vertrouwelijke informatie ter kennis komt van de autoriteiten.

Om twee redenen is er gekozen voor een afwijkende regeling van de bijzondere opsporingsbevoegdheden, gericht namelijk op het *achteraf uitsluiten* van geheimhoudersinformatie. De eerste reden is een praktische, namelijk dat het lang niet altijd mogelijk is om bij voorbaat uit te sluiten dat met deze opsporingsmethoden ook vertrouwelijke communicatie met de raadsman zal worden opgevangen.

De tweede reden is meer principieel van aard: het standpunt dat contact met een geheimhouder op zichzelf reeds moet worden beschermd, is verruimd voor de opvatting dat men naar de concrete invulling van dat contact moet kijken en dat er dus niet a priori een uitzondering voor geheimhouders moet worden gemaakt.

In elk geval voor de meest gebruikte bijzondere opsporingsmethode, de telefoontap, overtuigen beide argumenten niet langer (als ze dat eerder al wel deden). Ten eerste zijn de technische mogelijkheden uitgebreid. Ten tweede is in de praktijk gebleken dat er een groot gebrek is aan duidelijkheid. Men weet niet voor welke gesprekken met een advocaat de vernietigingsplicht geldt. Daardoor weet men in de praktijk maar al te vaak niet het kaf op de juiste wijze van het koren te scheiden, ook zonder dat van laksheid of opzet kan worden gesproken. Informatie die had moeten worden vernietigd, gaat daardoor een eigen leven leiden. De schade die dit teweegbrengt is vele malen groter dan het nadeel dat ontstaat doordat ten onrechte informatie wordt afge-

Veel advocaten kappen cliënten aan de telefoon af, omdat ze er van uitgaan te worden afgeluisterd

scherm. Voor de zeldzame gevallen van misbruik is er het advocatentucht recht.

Blokking

De enige oplossing is dat voorkomen wordt dat de gesprekken met advocaten worden getapt. Daarvoor is een centraal systeem van automatische nummerherkenning en -blokkering nodig. Daardoor wordt zelfs niet bekend *dat* er contact met een advocaat is geweest. Door de beslissingen aan de techniek over te laten, krijgen menselijke instincten geen kans. Het beheer van de database met beschermde nummers kan via BAR lopen, de instantie die nu reeds de registratie van advocatengegevens verzorgt.¹⁸ Advocaten geven door over welke lijnen zij vertrouwelijk met cliënten communiceren en houden deze gegevens up-to-date. De Orde houdt toezicht en grijpt in bij vermoedens van misbruik. De tapcentrales krijgen toegang tot een digitale lijst met enkel telefoonnummers, zodat wordt voorkomen dat in bepaalde zaken uitzonderingen worden gemaakt.¹⁹

Een dergelijk systeem sluit niet in alle gevallen uit dat geheimhoudersgesprekken worden getapt, maar advocaten houden het wel zelf in de hand. Evenmin is gegarandeerd dat uitsluitend geheimhoudersgesprekken worden gefilterd, doch echt problemen geeft dat pas indien er sprake is van misbruik. En het aantal 'foute' advocaten blijkt in de praktijk zeer gering.²⁰

18 www.barbeheer.nl.

19 Er zal dan wel een procedure gecreëerd moeten worden die het tappen van verdachte advocaten mogelijk maakt.

20 Lankhorst en Nelen deden onderzoek naar het aantal zaken waarbij advocaten in verband

De voorgestane oplossing is praktisch uitvoerbaar.²¹ Het tappen gebeurt immers al geruime tijd via digitale systemen. Bovendien is in 2007 het aantal tapkamers teruggebracht tot twee landelijke interceptiefaciliteiten,²² waarop alle politiekorpsen en bijzondere opsporingsdiensten zijn aangesloten.²³ Deze centralisering maakt het mogelijk dat advocaten in het hele land dezelfde bescherming krijgen. Enkele penitentiaire inrichtingen werken reeds met een systeem van automatische nummerblokkering.

Indien voor deze oplossing wordt gekozen, zal deze ook in de wet veranderd moeten worden. Art. 126aa Sv geldt nu nog voor alle bijzondere opsporingsbevoegdheden, maar voor de telefoontap zal dan een uitzondering gemaakt moeten worden. Voor de gesprekken die er toch tussendoor glippen, dient de huidige regeling te worden aangescherpt, waarin als het op een inhoudelijke beoordeling van de gesprekken aankomt de rechter-commissaris weer de centrale figuur wordt.

Weg vrij

Er kan nog altijd geen vertrouwelijke informatie worden uitgewisseld met cliënten via de telefoon. Voorlopig blijft waakzaamheid geboden. Doordat de kwestie in zo'n grote strafzaak aan de orde komt, heeft ze in elk geval weer de aandacht. In zoverre kan de zaak wellicht de weg vrijmaken voor de fundamentele ingrepen die noodzakelijk zijn.

werden gebracht met (ernstige) vormen van criminaliteit en troffen voor de periode 1996-2001 elf verdeningen aan. Vijf advocaten werden daadwerkelijk vervolgd, met drie veroordelingen als resultaat. Daarnaast is er een groter aantal gevallen waarin advocaten door onzorgvuldig handelen (bijvoorbeeld in strijd met de Bruyninckx-richtlijnen) dienstbaar waren aan criminele activiteiten van cliënten. De meeste 'foute advocaten' bleken civielrechtelijk actief (F. Lankhorst & J.M. Nelen, 'Integriteitsproblemen van advocaten en notarissen in relatie tot georganiseerde criminaliteit', *Justitiële verkenningen* 2005-3, p. 34-37).

21 Dit werd vanwege de Staat ook niet betwist toen de NVSA in kort geding vorderde dat een dergelijk systeem zou worden ingevoerd. Zie Rechtbank 's-Gravenhage 15 maart 2005, LJN: AT0304 en de pleitnota van de landsadvocaat, te vinden op <http://rechtennieuws.nl/2367/>.

22 Deze vallen onder de Unit Landelijke Interceptie, een onderdeel van de Dienst Specialistische Recherche Toepassingen van het KLPD.

23 Zie het eerdergenoemde CBP-rapport van oktober 2007, p. 6.

Dossierbeheer • Correspondentie • Agenda • Nieuws • Urenregistratie • Jurisprudentie •
Facturatie • Commentaar • Wetgeving • Alimentatierekenen • **Alles in orde!**

Gaan alle advocatenkantoren in de uitverkoop? Nee hoor, alles is in orde. Sterker nog, het werd advocaten nog nooit zo gemakkelijk gemaakt! Van dossierbeheer tot aan urenregistratie en van commentaar tot aan alimentatierekenen: alle functionaliteiten vindt u in ElsevierOrde. Met dit complete juridische softwarepakket koppelt u eenvoudig correspondentie en relevante wetgeving aan dossiers, vindt u sneller jurisprudentie over personen- en familierecht en/of arbeidsrecht. Ondertussen houdt u automatisch uw urenregistratie bij. ElsevierOrde is overzichtelijk, tijdbesparend en altijd up-to-date. Bekijk de demo of maak een afspraak met een van onze accountmanagers op www.elsevierorde.nl

Het enige écht complete juridische softwarepakket.

Mijlpaalarrest

Winfried Poelmann kijkt terug op De Switch

Hoe liepen de zaken die ten grondslag lagen aan wat later mijlpalen in de jurisprudentie werden? We kijken terug met de advocaat van toen.

foto: Frank Muller

.....
Christiaan Oberman
redactielid
.....

‘Dibbets was een notarisklerk die ik kende van een gezamenlijk bestuur. Hij werkte voor notaris Pinckers, een eenpitter hier in Nijmegen’, herinnert Winfried Poelmann zich, advocaat te Nijmegen. ‘Hij kwam bij me omdat Pinckers hem op 4 december 1989 tegen 1 januari 1990 ontslag had aangezegd, terwijl de opzegtermijn volgens de CAO zes maanden bedroeg. Bovendien beschikte Pinckers niet over een ontslagvergunning. Opmerkelijk dat een jurist als Pinckers de zaak zo rommelig aanpakte, het leek een simpele zaak. Ik concipieerde voor Dibbets een brief waarin de nietigheid van het ontslag werd ingeroepen vanwege het ontbreken van een dringende reden en een ontslagvergunning.

Een week na het verzenden van de brief meldde Dibbets dat hij een andere baan had gevonden, bij een notaris in Malden. Wat nu te doen? In een nieuwe

brief werd het beroep op nietigheid ingetrokken en het ontslag aanvaard, maar er werd wel een beroep gedaan op de onregelmatigheid van het ontslag, door het niet in acht nemen van de opzegtermijn. Iets wat we nu *De Switch* noemen. De advocaat van Pinckers bromde meteen dat zo iets niet meer kon, maar ik voelde me zeker van mijn zaak.

Toen Pinckers niet wilde betalen heb ik een vordering tot schadeloosstelling aanhangig gemaakt, maar de kantonrechter vond dat Dibbets geen beroep meer kon doen op de onregelmatigheid van het ontslag omdat hij de opzegging per 31 december had aanvaard. Ik dacht dat we in hoger beroep zeker zouden winnen, maar ook de rechtbank stelde ons in het ongelijk, en deed er zelfs een schepje bovenop: niet alleen had Dibbets zich door zijn tweede brief neergelegd bij het ontslag, hij had zich bij het schrijven van die tweede brief bovendien laten bijstaan door een rechtsgeleerde raadsman.

Dibbets begon door de uitspraak van de rechtbank ook te twijfelen aan mijn deskundigheid, onze relatie kwam onder

druk te staan. Ik vroeg mr. R. Duk om een cassatieadvies, en deze zag een redelijke kans van slagen.

Op 7 oktober 1994, dus bijna vijf jaar nadat Pinckers Dibbets ontslagen had, stelde de Hoge Raad Dibbets volledig in het gelijk. De gevorderde schadeloosstelling werd toegewezen vermeerderd met een wettelijke rente van bijna vijf jaar. De Hoge Raad citeerde integraal de door mij opgestelde brief met de toevoeging dat uit de brief duidelijk bleek dat Dibbets wel degelijk een beroep had gedaan op de onregelmatigheid van het ontslag.

Ik was erg blij met deze uitspraak want ik was wel even aan mezelf gaan twijfelen. De relatie met Dibbets was in één keer weer goed.’

Kern van de switch

Een werknemer kan behoudens bijzondere omstandigheden zijn oorspronkelijk gemaakte keuze voor vernietiging van de arbeidsovereenkomst wijzigen in het standpunt dat de arbeidsovereenkomst onregelmatig en kennelijk onredelijk is geëindigd. In dat geval eindigt de arbeidsovereenkomst onregelmatig per aangezegde datum en wordt de werkgever schadeplichtig. Wel dient daarbij onherroepelijk afstand te worden gedaan van de eerste keuze, zodat op de tweede keuze niet weer kan worden teruggekomen. HR 7 oktober 1994, *JAR* 1994/234 (Dibbets/Pinckers)

Sinds de invoering van de Wet VPS werd de pensioenverdeling eenvoudiger, maar verminderde ook het besef van de pensioenwaarde, waardoor scheidende echtgenoten soms onbewust cadeautjes weggeven. Onder andere daarom is het zorgelijk dat advocaten en notarissen te weinig van pensioen blijken te weten.

Pensioenkennis echtscheidings

.....
D.W. Bakker

Drs. D.W. Bakker Pensioen Consultancy, Enschede

F.H. van der Kamp

Zantboer & Partners te Rotterdam
.....

In het arrest van 27 november 1981, NJ 1982/503 (Boon/Van Loon) besliste de Hoge Raad dat de waarde van de (huwelijkse en vóórhuwelijkse) pensioenrechten deel uitmaken van de echtelijke boedel. De rechten als zodanig worden niet verdeeld, omdat de verknochtheid van de pensioenrechten zich daartegen verzet. Er diende daarom een waardeverrekening plaats te vinden. Het belangrijkste knelpunt ontstond in de situatie dat de verrekening van de pensioenrechten plaatsvond door middel van het toekennen van een voorwaardelijk ouderdomspensioen aan de ex-echtgenoot van de pensioengerechtigde. Bij deze verrekeningswijze moest de pensioengerechtigde zelf een deel van zijn ouderdomspensioen doorbetalen aan zijn ex-echtgenoot. Omdat er vaak geen andere mogelijkheden tot verrekening waren, was dit een veelvoorkomende methode. Het had echter wel tot

gevolg dat de verrekeningsgerechtigde vaak jaren na de scheiding nog om zijn of haar deel van het pensioen moest vragen. Teneinde dit te regelen, moesten advocaten een (actuariële c.q. levensverzekeringswiskundige) berekening van de waarde en van het voorwaardelijk ouderdomspensioen opvragen bij de pensioenuitvoerder of bij een actuariële bureau.

Eenvoud

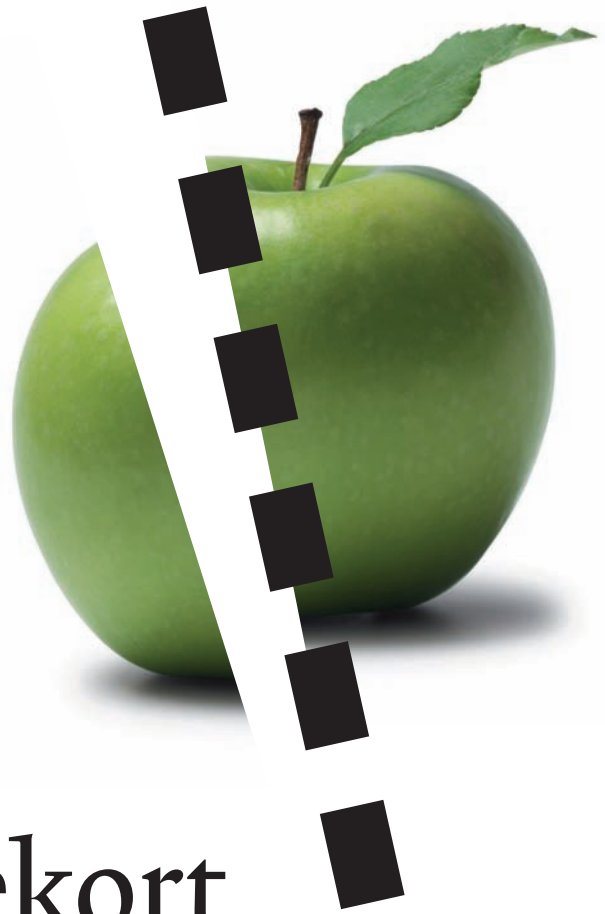
Dit knelpunt kon worden weggenomen via een wettelijke regeling die de verrekeningsgerechtigde een rechtstreeks vorderingsrecht tegenover de pensioenuitvoerder verschafte. Dat is met de invoering van de Wet VPS per 1 mei 1995 gebeurd. Tegelijkertijd is echter gebroken met het huwelijksvermogensrecht (art. 1:94 lid 4 BW bepaalt dat pensioenrechten niet in de gemeenschap vallen). De vraag is welke motivering daaraan ten grondslag heeft gelegen. Een rechtstreeks vorderingsrecht was immers ook binnen het huwelijksvermogensrecht te realiseren geweest. De memorie van toelichting bij de Wet VPS geeft enige duidelijkheid: 'De centrale doelstelling is van praktische aard: het gaat om het

bereiken van een vereenvoudiging voor de rechtspraak [...] door te bewerkstelligen dat de pensioenverevening plaatsvindt ook zonder dat de scheidende echtgenoten daaromtrent een regeling moeten treffen. De pensioenverevening zou dan weer kunnen verdwijnen uit het standaardpakket van zaken die de scheidingsadvocaat moet regelen of waarover bij gebreke van onderlinge regeling zou moeten worden geprocedeerd.¹

Dit streven naar vereenvoudiging en het voorkomen van rompslomp voor advocaten heeft in de Wet VPS geresulteerd in de standaardregeling, een eenvoudige systematiek waarbij de ene vereveningsgerechtigde echtgenoot jegens de pensioenuitvoerder recht krijgt op uitbetaling van de helft van het door de andere echtgenoot tijdens het huwelijk opgebouwde ouderdomspensioen. De systematiek van het huwelijksvermogensrecht is feitelijk opgeofferd aan de eenvoud. De vraag is of dat terecht is. Bij een boedelscheiding kunnen zich allerlei ingewikkelde waarderings- en verrekenvragen voordoen. Denk bijvoorbeeld aan de waardering

.....
¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 1990-1991, 21 893, MvT, p. 13.

advocaten schiet tekort

van ondernemingen. Daar gaan we het huwelijksvermogensrecht toch ook niet overboord gooien?

Wie licht voor?

Omdat de Wet VPS is bedoeld om het de rechtspraktijk makkelijk te maken, hoeven advocaten zich niet meer met de pensioenverdeling bezig te houden. Scheidende echtgenoten die het pensioen willen verdelen, moeten in principe zelf een daartoe door het ministerie van Justitie opgesteld formulier invullen en opsturen naar de pensioenuitvoerder. Een advocaat hoeft hier niet aan te pas te komen. Een dergelijke systematiek stimuleert advocaten niet om zich in de pensioenmaterie te verdiepen.

SEO Economisch Onderzoek noemt de gebrekkige pensioenkennis bij advocaten een knelpunt bij de uitvoering van de Wet VPS.² Wie is eigenlijk verantwoordelijk voor voorlichting over de Wet VPS? Uit een enquête onder ex-

.....
Van de groep zonder pensioenverdeling weet 10% niet waarom er niet is verdeeld en een andere 10% wist niet dat het kon
.....

echtgenoten waarvan het SEO-rapport melding maakt, blijkt dat in 44% van de echtscheidingen geen pensioenverdeling heeft plaatsgevonden. Van deze groep zegt 10% niet te weten waarom niet is verdeeld en een andere 10% wist niet dat het kon. Voorlichting schiet dus tekort. Zowel advocaten als notarissen voelen zich wel degelijk verantwoordelijk voor de voorlichting over de Wet VPS aan scheidende echtgenoten, maar dichten ook de pensioenuitvoerder een belangrijke rol toe.

Pensioenwaarde onbekend

Als reden dat niet wordt verevend, wordt genoemd: tevreden met eigen pensioen

(11%), pensioenen 'even groot' (15%) en geen behoefte aan pensioen ex-partner (25%). Wij vragen ons af hier wel de juiste keuzes zijn gemaakt. Naar onze mening dient eerst de waarde van de pensioenen te worden vastgesteld alvorens men afziet van verevening. Ook als beide echtgenoten pensioen hebben opgebouwd, is afzien van verevening niet vanzelfsprekend. Wat wordt bijvoorbeeld bedoeld met 'even groot'? Het komt zelden voor dat de waarde van beide pensioenen even hoog is.

Wij vermoeden dat invoering van de Wet VPS en de bijbehorende breuk met het huwelijksvermogensrecht heeft geleid tot een vermindering van het besef van de waarde van het pensioen. De man in het voorbeeld (zie eerste kader) zou waarschijnlijk een andere keuze hebben gemaakt als hij de waarde van het pensioen had gekend.

Overigens is het niet uitgesloten dat er in verband met pensioen en scheiding jaarlijks duizenden schenkingen plaatsvinden, al signaleert de belastingdienst dit nauwelijks, zodat er zelden daad-

.....
² SEO Economisch Onderzoek evalueerde in opdracht van het ministerie van Justitie de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (Wet VPS): *Rapport, Evaluatie Wet verevening pensioenrechten bij scheiding*, SEO Economisch Onderzoek, Amsterdam, juni 2007.

Zichzelf tekortdoen

Man en vrouw (beiden 55 jaar) hebben beiden pensioen opgebouwd en staan op het punt te scheiden. De man heeft tijdens het huwelijk € 20.000 ouderdomspensioen opgebouwd dat ingaat met 65 jaar en de vrouw heeft € 20.000 ouderdomspensioen opgebouwd dat ingaat met 60 jaar. Omdat men allebei een even hoog pensioen heeft, wordt toepassing van de Wet VPS uitgesloten. De waarde van het pensioen van de man is € 170.000, maar het pensioen van de vrouw is € 270.000 waard: dat is meer, omdat haar pensioen eerder ingaat. Als op beide pensioenen de standaardverdeling van de Wet VPS zou zijn toegepast, zouden beide ex-echtgenoten pensioenrechten hebben die een waarde van € 220.000 vertegenwoordigen (50% van € 170.000 + € 270.000). Door af te zien van verevening doet de man zich € 50.000 aan pensioenwaarde tekort.

werkelijk heffing van schenkingsrecht plaatsvindt. In het voorbeeld (eerste kader) zou er sprake kunnen zijn van een schenking (art. 1 lid 3 Successiewet 1956). Daarvoor moet aan twee voorwaarden zijn voldaan: er moet sprake zijn van een vermogensverschuiving en van een bevoordelingsbedoeling c.q. van vrijgevigheid. Door het afzien van pensioenverevening is sprake van een vermogensverschuiving en de bevoordelingsbedoeling wordt geobjectiveerd, zodat een schenking kan worden aangenomen ook al zijn partijen zich niet bewust van de vermogensverschuiving.

Pensioenverweer

Het is gebruikelijk dat de echtgenoot van de pensioengerechtigde bij scheiding een recht kreeg op een zogenoemd bijzonder partnerpensioen. Het bijzonder partnerpensioen houdt in dat de ex-echtgenoot bij overlijden van de pensioengerechtigde levenslang een partnerpensioen krijgt uitgekeerd. Dit is niet geregeld in de Wet VPS, maar in de Pensioenwet (art. 57). De hoogte van het bijzonder partnerpensioen is gelijk

aan het opgebouwde partnerpensioen (in geval van een partnerpensioen op opbouwbasis). De laatste jaren wordt in pensioenregelingen het partnerpensioen meer en meer op risicobasis verzekerd – dat is goedkoper – en niet meer op opbouwbasis. Indien sprake is van een partnerpensioen op risicobasis, vervalt bij scheiding de overlijdensdekking en ontstaat er geen recht op bijzonder partnerpensioen. Het genoemde SEO-rapport laat zien dat het aantal deelnemers in pensioenregelingen met een partnerpensioen op opbouwbasis is gedaald van 95% in 1998 naar 33% in 2006. Daarentegen is het aantal deelnemers in pensioenregelingen met een partnerpensioen op risicobasis in dezelfde periode gestegen van 5% naar 59%.

Niet in alle situaties zal er na een scheiding behoefte zijn aan een partnerpensioen of een overlijdensverzekering. Is daar wel behoefte aan en is sprake van een partnerpensioen op risicobasis, dan kan het zogenoemde pensioenverweer een rol spelen. Het pensioenverweer is geregeld in het BW (artt. 1:153 en 1:180): wanneer voor de ene echtgenoot een bestaand vooruitzicht op een uitkering bij overlijden van de andere echtgenoot verloren gaat, kan die ene echtgenoot eisen dat hiervoor een voorziening wordt getroffen. De rechter kan dan pas de scheiding uitspreken indien voor het verloren gaan van het uitzicht op die uitkering een voor beide partijen billijke voorziening is getroffen. Hoewel naar onze ervaring het pensioenverweer vrij zelden in stelling wordt gebracht, zal dit naar verwachting vaker gaan gebeuren.³ Terwijl de Wet VPS er voor zorgt dat de pensioenverdeling (ouderdomspensi-

³ In 2004 werd een beroep op het pensioenverweer gehonoreerd door de Hoge Raad: HR 5 maart 2004, RO03/066HR.

De waarde van de pensioenen moet worden vastgesteld alvorens men afziet van verevening

oen) buiten de rechter om kan geschieden, kan het pensioenverweer meebrengen dat de rechtspraktijk wellicht vaker dan gewent met de ‘ouderwetse’ pensioenproblematiek te maken krijgt.

Binnen het huwelijksvermogensrecht

Kennis van pensioen is noodzakelijk om bij pensioenverdeling goede keuzes te kunnen maken. Niettemin worden advocaten en notarissen door de Wet VPS niet gestimuleerd om zich te verdiepen in de pensioenmaterie. Ook het partnerpensioen op risicobasis verdient extra aandacht. Een advocaat of notaris moet bij een scheiding kijken of er behoefte is aan een overlijdensdekking en of dat in de pensioensfeer is geregeld. Daarnaast heeft de breuk met het huwelijksvermogensrecht geleid tot een vermindering van het besef van de waarde van pensioen waardoor scheidende echtgenoten, al dan niet bewust, in de pensioensfeer cadeautjes weggeven. Een en ander roept de vraag op of het niet verstandig is om de pensioenverdeling binnen het huwelijksvermogensrecht te laten plaatsvinden.

Wel of geen partnerpensioen

Aan een deelnemer is een partnerpensioen toegezegd van € 20.000 op jaarbasis. Het aantal te bereiken deelnemersjaren op pensioendatum is 30. Na 15 deelnemersjaren vindt een echtscheiding plaats. Indien sprake is van een partnerpensioen op opbouwbasis, krijgt zijn ex-echtgenoot recht op een bijzonder partnerpensioen van € 10.000 op jaarbasis (15/30 x € 20.000), levenslang uit te keren bij overlijden van de deelnemer. Is sprake van een partnerpensioen op risicobasis, dan is er geen recht op een bijzonder partnerpensioen.

Wat 'to do' bij zwangerschap?

- twee voornamen bedenken
- aanmelden bij een goed verloskundigenbureau
- roze en/of blauwe verf kopen voor de kinderkamer

Maar is er al vervanging op het werk?

Onze ervaring is dat drie partijen baat hebben bij het tijdig regelen van vervanging bij zwangerschapsverlof:

1. de medewerker die met verlof gaat; haar cliëntenportefeuille ligt na het verlof bijgewerkt en compleet op haar bureau;
2. de cliënten; zij zullen niet op de stapel dossiers belanden bij de toch al druk bezette collega's;
3. de collega's; zij zijn bevrijd van het lezen van een uitgebreide overdrachtsnotitie en het behandelen van 'tijdelijke' dossiers.

Le Tableau bemiddelt exclusief in tijdelijke functies voor de advocatuur en het notariaat.

Le Tableau

VOOR DE ADVOCATUUR EN HET NOTARIAAT

Belt u voor meer informatie (020 5237600) met
Mr. Christ'l Dullaert (dullaert@letableau.nl)
Kijk ook op www.letableau.nl

Geen contact meer missen?

Het eerste contact met bijna iedere relatie verloopt via de telefoon. Toch heeft het opnemen van de telefoon niet altijd de hoogste prioriteit. Hoe vaak komt het niet voor dat bellers een voicemail krijgen, in een wachtrij terecht komen of helemaal niet te woord worden gestaan? Call Care neemt als antwoordservice deze zorg uit uw handen en garandeert bereikbaarheid, verwerking en terugkoppeling van uw telefoonverkeer.

Naast het aannemen van de telefoon kan Call Care uw afspraken met potentiële cliënten inplannen, urgente telefoontjes gelijk doorverbinden (of een SMS versturen) en informatie verstrekken over uw dienstverlening. Call Care werkt al jaren naar grote tevredenheid voor veel advocatenkantoren. In deze jaren hebben de medewerkers van Call Care veel branche specifieke kennis verworven. Termen als confrère, pleitnota, piketdienst, griffievakje, cassatie etc. zijn onderdeel van hun dagelijks vocabulaire.

Bent u geïnteresseerd? Bel met 010-280 33 33
of e-mail naar info@callcare.nl

Uw assistent op afstand

www.callcare.nl www.balieplus.nl

Jeugdstrafrecht en -strafprocesrecht
20-02-2008: 13:00 - 17:30 uur
Plaats: Hertme
Doelgroep: PO
Niveau: * Actualiteiten
Instelling: Anker en Anker Opleidingen,
tel. 058-2442500
Docent(en): mr. H. Anker, prof. dr. J. Boksem
Cursusprijs: € 425 inclusief btw
Opleidingspunten

04 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
04 Totaal

Forensisch Technisch Onderzoek voor Strafrechtadvocaten
15-02-2008: 09.30 - 22.00 uur
16-02-2008: 09.00 - 17.00 uur
Plaats: Hulshorst
Doelgroep: VSO/PO
Niveau: *** Actualiteiten
Instelling: Independent Forensic

Services
tel. 0341-451520
Docent(en): M. Illes, D. Barclay, K. Shorrock, G. Jackson, R. Eikelenboom, S. Eikelenboom-Schieveld, H. van der Meij
Cursusprijs: € 1.300 geen btw
14 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
14 Totaal

Beëdigd als advocaat en procureur

Beelaard, mw. mr. S., Zuid-Hollandlaan 7 (2596 AL) postbus 90851 (2509 LW) Den Haag, tel. 070-3285663, fax 070-3285325, e-mail sandra.beelaard@debrauw.com

Benamar, mr. A., Stationsplein 35 (1315 KT) postbus 10185 (1301 AD) Almere, tel. 036-5344400, fax 036-5343250, e-mail info@sloufadvocaten.nl

Bron, mw. mr. M.L., Zilverlaan 2 9743 RK postbus 723 (9700 AS) Groningen, tel. 050-5757400, fax 050-5757444, e-mail advocaten@dehaaninfo.nl

Dieters, mr. S.T., Praedhiniusangel 1 (9711 AA) Groningen, tel. 050-5892579, fax 050-3112566, e-mail info.groningen@tiebout.nl

Drewes, mw. mr. J.K., Arent Janszoon Ernststraat 55 (1083 GR) postbus 7984 (1008 AD) Amsterdam, tel. 020-3010301, fax 020-3010302, e-mail nivra@nivra.nl

Dijkers, mr. F.N., Brouwerstraat 2 (1315 BP) Almere, tel. 036-5471060, fax 036-5471061, e-mail dijkers@alpha-advocaten.nl

Dijks, mr. R.J., Verspronckweg 1 (2023 BA) postbus 498 (2000 AL) Haarlem, tel. 023-5347156, fax 023-5316258, e-mail info@meijeradvocaten.nl

Gellicum, mr. N.E. van, Rembrandtplein 35 (1017 CT) Amsterdam

Hakvoort, mr. O.N.S., Weena 750 (3014 DA) postbus 1110 (3000 BC) Rotterdam, tel. 010-2240000, fax 010-4148444

Hoeijmans, mw. mr. M.J.M., Boompjes 40 (3011 XB) postbus 445 (3000 AK) Rotterdam, tel. 010-7104600, fax 010-7104666, e-mail info@padbergspanjaar.com

Hogenboom, mw. mr. D., Nieuwe Haven 133 (3116 AC) postbus 394 (3100 AJ) Schiedam, tel. 010-2460450, fax 010-2460255, e-mail d.hogenboom@roozeboomadvocaten.nl

Holthuis, mw. mr. M., Vosselmanstraat 260 (7311 CL) postbus 10100 (7301 GC) Apeldoorn, tel. 055-5271271, fax 055-5223111, e-mail info@nysingh.nl

Hout, mw. mr. D.E. van, Abraham Patrasstraat 5 (2595 RC) Den Haag, tel. 070-3470111, fax 070-3825547

Koelewijn, mr. W.I., Javastraat 22 (2585 AN) postbus 85615 (2508 CH) Den Haag, tel. 070-3131050, fax 070-3131060, e-mail info@feltz.nl

Koning, mr. G.J., Paardenmarkt 1 (1811 KH) postbus 172 (1800 AD) Alkmaar, tel. 072-5144666, fax 072-5144600, e-mail info@schenkeveldadvocaten.nl

Koster, mr. J.C., Berkelse Poort 39 (2651 JX) postbus 10 (2650 AA) Berkel en Rodenrijs, tel. 010-5116771, fax 010-5120410, e-mail vanschaikcs@balienet.nl

Krans, mr. H., Velperweg 10 (6824 BH) postbus 9220 (6800 KA) Arnhem, tel. 026-3575757, fax 026-4424942, e-mail h.krans@nysingh.nl

Kroes, mw. mr. I. de, Parkstraat 107 (2514 JH) postbus 30457 (2500 GL) Den Haag, tel. 070-3760606, fax 070-3651856, e-mail info-adv@barenskran.nl

Krommenacker, mw. mr. E.M.L. van den, Flight Forum 1 (5657 DA) postbus 666 (5600 AR) Eindhoven, tel. 088-2535000, fax 088-2535601, e-mail info@akd.nl

Lap, mr. J.A.N., Spoorstraat 122-2 (6591 GW) postbus 86 (6590 AB) Gennepe, tel. 0485-540600, fax 0485-540607, e-mail jlap@ghadvocaten.nl

Leemans, mr. P., Delpratsingel 24-25 (4811 AP) postbus 7453 (4800 GL) Breda, tel. 076-5204044, fax 076-5200340, e-mail info@buntsma.nl

Leeuwen, mw. mr. M. van, Keppelseweg 1-3 (7001 CE) postbus 348 (7000 AH) Doetinchem, tel. 0314-372345, fax 0314-332147, e-mail vanleeuwen@jpr.nl

Luijtgarden, mr. B.P.J.H. van de, Bergrand 234 (4707 AT) postbus 3373 (4700 GI) Roosendaal, tel. 0165-554200, fax 0165-555104, e-mail info@jansenadvocaten.nl

Mieghem, mr. B. van, Schiedamsedijk 46 (3011 ED) postbus 19050 (3001 BB) Rotterdam, tel. 010-2140000, fax 010-2140303, e-mail vanmieghem@wp-lawyers.nl

Minneboo, mr. J.R., Strawinskylaan 1999 (1077 XV) postbus 7113 (1007 JC) Amsterdam, tel. 020-7171644, fax 020-7171334, e-mail roald.minneboo@nautadutilh.com

Mos, mr. M., Biltstraat 110-112 (3572 BJ) postbus 13273 (3507 LG) Utrecht, tel. 030-2733122, fax 030-2735311

Niewold, mw. mr. N.M., Hereweg 93 (9721 AA) postbus 1105 (9701 BC) Groningen, tel. 050-5997999, fax 050-5997977, e-mail n.niewold@triplaw.nl

Onna, mw. mr. J.H.D. van, Weerdjesstraat 70 (6811 JE) postbus 9218 (6800 HX) Arnhem, tel. 026-3522888, fax 026-3522889, e-mail mail@dekempnaer.nl

Oudenaarden, mw. mr. C.W., Euclideslaan 51 (3584 BM) postbus 85005 (3508 AA) Utrecht, tel. 030-2595535, fax 030-2595500, e-mail woudenaarden@vbk.nl

Pastink, mw. mr. J.S., Boompjes 258 (3011 XZ) postbus 2295 (3000 CG) Rotterdam, tel. 010-4065014, fax 010-4065148, e-mail nynke.pastink@hollandlaw.nl

Philips, mr. O.M.M., Torenweg 15 (9774 PH) Adorp, tel. 050-3061712, fax 050-3061741, e-mail omm@wolgen.nl

Poppelaars, mw. mr. J.J.M.A., Rhijspoorplein 22 (1018 TX) postbus 16674 (1001 RD) Amsterdam, tel. 020-5682929, fax 020-5682925, e-mail jolandepoppelaars@vandenbiesenboesveld.nl

Prins, mr. L.R., Strawinskylaan 3127 (1077 ZX) postbus 75306 (1070 AH) Amsterdam, tel. 020-3017300, fax 020-3017350

Prinsen, mw. mr. L.A., De Boelelaan 7 (1083 HJ) postbus 7919 (1008 AC) Amsterdam, tel. 020-3305958, fax 020-3305957, e-mail info@wintertaling.nl

Ramhit, mw. mr. W.R.S., Flevoweg 9-b (2318 BZ) postbus 3046 (2301 DA) Leiden, tel. 071-5230945, fax 071-5230946, e-mail info@cobykoorn.nl

Rentmeester, mw. mr. A.J., Bijster 1 (4817 HX) postbus 4714 (4803 ES) Breda, tel. 088-2535000, fax 088-2536001, e-mail info@akd.nl

Roepnarain, mw. mr. J.S., Gustav Mahlerplein 2 (1082 MA) postbus 75510 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-7953953, fax 020-7953900, e-mail boekel.de.neree@bdn.nl

Roos, mw. mr. L. van, Sint Martinusstraat 5 (5911 CJ) postbus 377 (5900 AJ) Venlo, tel. 077-35105041, fax 077-3513182, e-mail info@meulenkampadvocaten.nl

Ruijgh, mr. S.M., Strawinskylaan 10 (1077 XZ) postbus 75299 (1070 AG) Amsterdam, tel. 020-4857000, fax 020-4857001, e-mail siebe.ruijgh@freshfields.com

Santema, mr. W.S., Kastanjelaan 2 (3833 AN) postbus 230 (3830 AE) Leusden, tel. 033-4342400, fax 033-4342187

Scheffers, mr. M.S., Van Stolbergweg 197 (9641 HK) postbus 125 (9640 AC) Veendam, tel. 0598-613872, fax 0598-623346, e-mail scheffers@maasadvocaten.nl

Scheijde, mw. mr. A.J., Jan van Goyenkade 9 (1075 HP) postbus 83032 (1080 AA) Amsterdam, tel. 020-4202000, fax 020-4203555

Sjouw, mw. mr. A.K., Meent 94 (3011 JP) postbus 21390 (3001 AJ) Rotterdam, tel. 010-4137000, fax 010-4145719, e-mail sjouw@vantraa.nl

Smid, mr. E., Zuidplein 206 (1077 XV) Amsterdam, tel. 020-5752782, fax 020-5752781, e-mail edo.smid@hurdle.eu

Smit, mr. A.A., Koninginnegracht 27 (2514 AB) Den Haag, tel. 070-3560422, fax 070-3638191, e-mail info@solonlegal.nl

Meldingen voor deze rubriek kunnen worden doorgegeven aan: adres@advocatenorde.nl

Smolders, mr. J., Goirkestraat 185-1 (5046 GJ) Tilburg, tel. 013-5821987, fax 013-5821898, e-mail info@dohmenadvocaten.nl

Soolingen, mw. mr. J.A. van, Schoutlaan 9 (6002 EA) postbus 270 (6000 AG) Weert, tel. 0495-536138, fax 0495-539134, e-mail jsoolingen@abenslag.nl

Staveren, mw. mr. C.E. van, Burg van Roijensingel 2 (8011 CS) postbus 1036 (8001 BA) Zwolle, tel. 038-4280077, fax 038-4218573, e-mail info@benthem-gratama.nl

Stolk, mw. mr. N., Tiendweg 14 (2671 SB) postbus 399 (2670 AK) Naaldwijk, tel. 0174-629333, fax 0174-628914, e-mail stolk@ebh-elshof.nl

Thissen, mr. T., Groot Hertoginnelaan 45 (2517 EC) Den Haag, tel. 070-3024820, fax 070-3024821

Thijssen, mw. mr. E., Heuvelstraat 10 (4901 KD) postbus 4068 (4900 CB) Oosterhout/NB, tel. 0162-453811, fax 0162-426514, e-mail info@rijppaert-peeters.nl

Verdonck, mr. S.F.E., Haarlemmerweg 333 (1051 LH) postbus 58188 (1040 HD) Amsterdam, tel. 020-5506666, fax 020-5506777, e-mail lawyers@kvd.nl

Verwey, mw. mr. C.D., Westersingel 104 (3015 LD) postbus 23002 (3001 KA) Rotterdam, tel. 010-4113076, fax 010-2709004, e-mail chv@justionadvocaten.nl

Vissers, mr. L.B., Statenlaan 55 (5223 LA) postbus 1714 (5200 BT) Den Bosch, tel. 073-6927777, fax 073-6927789, e-mail info@banning.nl

Vleer, mw. mr. B., Statenlaan 55 (5223 LA) postbus 1714 (5200 BT) Den Bosch, tel. 073-6927718, fax 073-6927789, e-mail b.vleer@banning.nl

Vos, mr. S., Hereweg 93 (9721 AA) postbus 1105 (9701 BC) Groningen, tel. 050-5997999, fax 050-5997977, e-mail s.vos@triplaw.nl

Vries, mw. mr. A.E.M. de, Willemstraat 24-b (1015 JD) Amsterdam, tel. 020-6240323, fax 020-6387302

Wakker, mw. mr. A., Statenlaan 55 (5223 LA) postbus 1714 (5200 BT) Den Bosch, tel. 073-6927777,

fax 073-6927789, e-mail info@banning.nl

Wegelin, mw. mr. B., Weteringschans 28 (1017 SG) postbus 20660 (1000 NR) Amsterdam, tel. 020-5247474, fax 020-5247475, e-mail wegelin@everaert.nl

Wolf, mw. mr. G., Strawinskylaan 10 (1077 XZ) postbus 75299 (1070 AG) Amsterdam, tel. 020-4857622, fax 020-5177622, e-mail gisela.wolf@freshfields.com

Zaalberg, mw. mr. A.E.V., De Lairessestraat 137 (1075 HJ) Amsterdam, tel. 020-5727766, fax 020-5727799

Zagers, mr. H., Frederiksplein 42 (1017 XN) postbus 545 (1000 AM) Amsterdam, tel. 020-5533600, fax 020-5533777, e-mail rik.zagers@lovells.com

Zemmouri, mw. mr. N., Strawinskylaan 1999 (1077 XV) postbus 7113 (1007 JC) Amsterdam, tel. 020-7171960, fax 020-7171348, e-mail naima.zemmouri@nautadutlih.com

Overleden

Oranje, mw. mr. S.D.I. Wijchen 13-12-2007

Praktijk neergelegd

rets, mw. mr. N.B.P. Roermond 06-11-2007

Ark, mw. mr. E.B. van Zaandam 04-12-2007

Besselink, mr. V. Zeist 23-11-2007

Boundati, mw. mr. R. el Haaksbergen 01-12-2007

Braam, mr. H.J.J. Den Haag 01-12-2007

Braxhoven, mr. A.J. Utrecht 01-12-2007

Clement, mw. mr. I.F. Groningen 01-10-2007

Constantin, mr. M.F. Amsterdam 20-11-2007

Dadi - Tailleur, mw. mr. M. Amsterdam 07-11-2007

Drok, mr. P.M. Amsterdam 13-12-2007

Fliehe Boeschoten, mr. R.E.G.L. Groningen 01-08-2007

Hendriks, mw. mr. E.H.P. Den Bosch 21-11-2007

Jenekens, mw. mr. J.H.A.P. Maastricht 12-12-2007

Keijser, mw. mr. J.G. Amsterdam 05-11-2007

Land, mw. mr. A.A.F. Amsterdam 03-12-2007

Lommel, mw. mr. M.D.E. Amsterdam 15-11-0007

Man, mw. mr. H. de Rotterdam 11-12-2007

Nagel, mw. mr. E. Utrecht 01-12-2007

Noorda, mw. mr. C.W. Amsterdam 07-12-2007

Nooij, mw. mr. M.H. Den Haag 01-12-2007

Nijenhuis, mr. M. Utrecht 01-12-2007

Pennings, mw. mr. J.S. Amsterdam 01-12-2007

Plak, mr. M.J. Amsterdam 04-12-2007

Rhodijs, mr. J.C.E. Heemstede 31-08-2007

Sanders, mw. mr. M. Utrecht 27-11-2007

Schillhorn van Veen, mw. mr. H.K. Groningen 12-11-2007

Silverentand, mr. C.M. Nijmegen 30-11-2007

Stergiou, mw. mr. H.M. Den Haag 01-12-2007

Vegter, mw. mr. P.D.J. Velsen-Zuid 02-12-2007

Verstraelen, mw. mr. M.M.J. Amsterdam 14-12-2007

Wiersema, mw. mr.drs. J.I.C. Amsterdam 07-12-2007

Kantoorverplaatsing

Blom, mw. mr. A.M. Utrechtsedwarsstraat 38 (1017 WG) Amsterdam, tel. 020-6230310, fax 020-6237580, e-mail a.blom@mrblom.nl

Braber, mw. mr. K. Jozef Israelskade 48-g (1072 SB) postbus 76780 (1070 KB) Amsterdam, tel. 020-3053060, fax 020-3053069, e-mail kb@hoogenhaak.nl

Bruning, mw. mr. J.E. (Apeldoorn) Bloemendalstraat 7 (8011 PJ) postbus 1182 (8001 BD) Zwolle, tel. 038-4272020, fax 038-4272021, e-mail je.bruning@dommerholt.nl

Buesink, mw. mr. M. (Zutphen) Eibergseweg 1 (7141 CD) postbus 66 (7140 AB) Groenlo, tel. 0544-463000, fax 0544-464185, e-mail buesink@jpr.nl

Buitelaar, mr. J. Strawinskylaan 3127 (1077 ZX) postbus 75306 (1070 AH) Amsterdam, tel. 020-3017314,

fax 020-3017369, e-mail buitelaar@eu.gtlaw.com

Buijsrogge, mw. mr. M.P.L.M. (Lent) Van Heutszlaan 7 (6821 KB) postbus 2262 (6802 CG) Arnhem, tel. 026-3894598, fax 026-3893540, e-mail m.buijsrogge@planet.nl

Chin-Oldenziel, mw. mr.drs. M. van Alkemade 700 (2597 AW) postbus 30311 (2500 GH) Den Haag, tel. 070-3538921, fax 070-3538811, e-mail martine.chin@twobirds.com

Coumans, mr. J.M.J.H. (Den Bosch) Pieter Braaijweg 85-1 (1099 DK) Amsterdam, tel. 020-5611111, fax 020-4650180, e-mail mail@coumansvangaalen.com

Dekker, mw. mr. M.E. Burg van Roijensingel 18 (8011 CT) Zwolle, tel. 038-4255620, fax 038-4255621, e-mail med@ubinkadvocatuur.nl

Delhaas, mw. mr. H.J. Van Eeghenstraat 98 (1071 GL) postbus 74654 (1070 BR) Amsterdam, tel. 020-5777000, fax 020-6719710, e-mail mail@hocker.nl

Duursen, mw. mr. J.M. van Thomsonstraat 23 (9721 AT) Groningen, tel. 050-3117888, fax 050-3111821, e-mail vduursen@dds.nl

Dijk, mw. mr. M.J. (Arnhem) Voltastraat 33 (6902 PT) postbus 196 (6900 AD) Zevenaar, tel. 0316-342709, fax 0316-342538, e-mail info@lpl-advocaten.nl

Enkevort, mw. mr. P.A. van Koninginnesingel 30-a (5911 KC) postbus 708 (5900 AS) Venlo, tel. 077-3517867, fax 077-3517867, e-mail info@wetshuys.nl

Fiselier, mw. mr. M.E.S. Keizersgracht 221 (1016 DV) Amsterdam, tel. 020-3446454, fax 020-3446455, e-mail mirjam@dvd.nl

Fraaijenhove van der Maas, mw. mr. S.M.E. van Nieuwe Prinsenkade 8 (4811 VC) postbus 7160 (4800 GD) Breda, tel. 076-5225922, fax 076-5227711, e-mail info@quarles.nl

Gastel, mr. J.L.M. (Gedrop) Prins Hendriklaan 25 (5707 CJ) Helmond, tel. 0492-543093, fax 0492-532985, e-mail j.l.m.van.gastel@gldk-advocaten.nl

Geleinvitringa, mr. W. van (Apeldoorn) Bergweidedijk 32

(7418 AA) postbus 2093 (7420 AB) Deventer, tel. 0570-621410, fax 0570-638165, e-mail info@vitringa.nl

Gielen-Trines, mw. mr. C.J.M. Emmasingel 13 (5611 AZ) Eindhoven, tel. 040-2171111, fax 040-2171118, e-mail c.gielen@ambagsadvocaten.nl

Greven, mr. N.T.G. (Enschede) Julianapark 1 (8932 LE) postbus 650 (8901 BL) Leeuwarden, tel. 058-2131555, fax 058-2130066, e-mail info@keuningadvocaten.nl

Haan, mr. W.G. de (Amsterdam) Weena 355 (3013 AL) postbus 1507 (3000 BM) Rotterdam, tel. 010-2172000, fax 010-2172706, e-mail w.de.haan@houthoff.com

Heerkens, mr. B.G.M. (Waalre) Saal van Zwanenbergweg 3 (5026 RM) postbus 20 (5000 AA) Tilburg, tel. 013-2202200, fax 013-2202201, e-mail rolandheerkens@boomen.com

Helder, mr. N.J. van Alkemade 700 (2597 AW) postbus 30311 (2500 GH) Den Haag, tel. 070-3538924, fax 070-3538811, e-mail jasper.helder@twobirds.com

Hesselink, mr. drs. T.A.J.S. van Alkemade 700 (2597 AW) postbus 30311 (2500 GH) Den Haag, tel. 070-3538920, fax 070-3538811, e-mail tim.hesselink@twobirds.com

Henkelman, mr. E. (Winschoten) Noorderhaven 60-14 (9712 VM) postbus 579 (9700 AN) Groningen, tel. 050-3131111, fax 050-3131234, e-mail info@henkelman-advocaten.nl

Hiemstra, mw. mr. B. (Dokkum) Stationsweg 11 (8911 AG) postbus 709 (8901 BM) Leeuwarden, tel. 058-2169068, fax 058-2157013, e-mail lw@aensadvocaten.nl

Hollander, mr. A.M. de Strawinskylaan 1439 (1077 XX) Amsterdam, tel. 020-6625501, fax 020-6643416, e-mail info@strik-law.nl

Hoogenraad, mw. mr. E.H. Jozef Israelskade 48-g (1072 SB) postbus 76780 (1070 KB) Amsterdam, tel. 020-3053060, fax 020-3053069, e-mail eh@hoogenhaak.nl

Horstman, mw. mr. A.H. (Leeuwarden) Zonnedauw 12 (9202 PA) postbus 277 (9200 AG)

Drachten, tel. 0512-515999, fax 0512-540010, e-mail info@machielsadvocaten.nl

Hijzen, mr. M. (Middelburg)
Zeemansstraat 13 (3016 CN)
postbus 23493 (3001 KL)
Rotterdam, tel. 010-2667866,
fax 010-2667868, e-mail info@
mainportlawyers.com

Jansen-Milek, mw. mr. B.T.M.
(Zutphen) Beatrixpark 22 (7101
BN) postbus 305 (7100 AH)
Winterswijk, tel. 0543-788414,
fax 0543-530082, e-mail
r.jansen@lpl-advocaten.nl

Jetten, mw. mr. J.M.
(Groesbeek) Kapteijnstraat 19
(3771 CA) postbus 271 (3770 AG)
Barneveld, tel. 0342-425642,
fax 0342-408042, e-mail info@
janse-advocaten.nl

Jong, mr. A.G. de (Lent) De
Vrijburg 13 (6861 HB) postbus
184 (6860 AD) Oosterbeek, tel.
06-15176905, fax 026-3335725,
e-mail a.de.jong-x3g@
kpnplanet.nl

Jong, mr. S.J. de
Amstelveenseweg 638 (1081
JJ) postbus 75258 (1070 AG)
Amsterdam, tel. 020-5419888,
fax 020-5419999, e-mail steffan.
dejong@dlapiper.com

Jubitana, mr. M.A. (Den
Haag) Oosteinde 206 (2611 ST)
postbus 3132 (2601 DC) Delft, tel.
015-2159885, fax 015-2159389

Kam, mr. B. van de Burg van
Roijensingel 2 (8011 CS) postbus
1036 (8001 BA) Zwolle, tel.
038-4280077, fax 038-4218573,
e-mail bvandekam@benthem-
gratama.nl

Kloui, mw. mr. C.C. van
Alkemadelaan 700 (2597 AW)
postbus 30311 (2500 GH) Den
Haag, tel. 070-3538923, fax
070-3538811, e-mail chiara.
kloui@twobirds.com

Klomp, mr. A.E. (Boxmeer)
Prins Bernhardstraat 1 (6521
AA) postbus 1094 (6501 BB)
Nijmegen, tel. 024-3828384,
fax 024-3828388, e-mail info@
hten.nl

Koopsen, mw. mr. A.
(Amsterdam) Oudegracht 90
(1811 CM) postbus 3092 (1801 GB)
Alkmaar, tel. 072-5122213, fax
072-5125866, e-mail koopsen@
adv-oudegracht.nl

Kragt, mw. mr. H.A. (Utrecht)
Velperweg 1 (6824 BZ) postbus
3045 (6802 DA) Arnhem, tel.

026-3538300, fax 026-3510793,
e-mail kragt@dirkwzager.nl

Kramer, mw. mr. M. (Soest)
Middenweg 57-a (1098 AD)
Amsterdam, tel. 020-6851715,
fax 020-6835430, e-mail
kantoorkramer@hetnet.nl

Lansing, mr. W.J.A.
Wittevrouwensingel 100 (3514
MA) Utrecht, tel. 030-2322373, fax
030-2322390, e-mail lansing@
bvdv.nl

Laurman, mr. B. (Capelle aan
den IJssel) West-Voorstraat 1
(3262 JP) postbus 1121 (3260 AC)
Oud Beijerland, tel. 0186-614477,
fax 0186-610666, e-mail info@
vqh.nl

Linden, mw. mr. drs. H.M.A.
over de (Volendam) Weena 91-93
(3013 CH) postbus 21336 (3001 AH)
Rotterdam, tel. 010-2135182, fax
084-7454370

Luijckx, mw. mr. F.M.
Koninginneweg 121 (1075
CL) postbus 75407 (1070 AK)
Amsterdam, tel. 020-3791007,
fax 020-3790996, e-mail info@
arthurslegal.com

Marbus-Hulshof, mw. mr. M.
(Utrecht) Albert Schweitzerlaan
10-b (3451 EC) Vleuten,
postbus 220 (3454 ZL) De
Meern, tel. 030-2413546, fax
030-2415275, e-mail mmarbus@
brokersadvocaten.nl

Metselaar-Hou, mw. mr.
S.Y.M. Marktplein 23 (2132 DA)
Hoofddorp, tel. 023-5563790,
fax 023-5563799, e-mail adv@
roestsingh.nl

Mundt, mw. mr. C. (Utrecht)
Lichtenauerlaan 124 (3062
ME) postbus 4006 (3006 AA)
Rotterdam, tel. 010-2723222,
fax 010-2723220, e-mail info@
shadv.nl

Mureau, mw. mr. A.J.A.M.
(Tilburg) Huifakkerstraat 15
(4815 PN) postbus 2265 (4800
CG) Breda, tel. 076-54445439, fax
076-5710430

Nauta, mw. mr. S. Markerkant
13-16 (1314 AN) Almere, tel.
036-7501714, fax 036-7501715

Niemyski, mr. R. (Amsterdam)
Burgemeester Stramanweg
63 (1191 CX) Ouderkerk aan de
Amstel, tel. 020-4724696, fax
020-4724699

Oosten, mw. mr. M.S. van
Leidsegracht 10 (1016 CK) postbus
10180 (1001 ED) Amsterdam, tel.

020-5305200, fax 020-5305299,
e-mail info@steklaw.com

Pals, mw. mr. M. Boulevard
Heuvelink 130 (6828 KW) postbus
3068 (6802 DB) Arnhem, tel.
026-4453552, fax 026-4457504,
e-mail info@bdhadvocaten.nl

Pekelharing, mr. T.O.E.
Egelantiersgracht 79 (1015 RE)
Amsterdam, tel. 06-15888466,
fax 087-784242, e-mail tapio.
pekelharing@peeklegal.com

Phijffer, mr. T.A. De
Lairessestraat 156 (1075 HL)
Amsterdam, tel. 06-11646828,
fax 020-4713187, e-mail tom.
phijffer@planet.nl

Pieters, mw. mr. E.G.
(Apeldoorn) Bergweidedijk 32
(7418 AA) postbus 2093 (7420
AB) Deventer, tel. 0570-621410,
fax 0570-638165, e-mail info@
viringa.nl

Pul, mw. mr. J.M.A.P. van
Sloetstraat 69 (6821 CP) postbus
364 (6800 AJ) Arnhem, tel.
026-4454442, fax 026-4454529,
e-mail advokatenkollektief@
sloetstraat69.nl

Renes, mr. M.W. Jachthavenweg
111 (1081 KM) postbus 7908 (1008
AC) Amsterdam, tel. 020-5216699,
fax 020-5216690

Ruiter, mw. mr. A.P.E. de
(Deventer) Burgemeester
Roelenweg 11 (8021 EV) postbus
600 (8000 AP) Zwolle, tel.
038-4259200, fax 038-4259252,
e-mail info@nysingh.nl

Rijpma, mr. J.W. (Vianen)
Watermolenstraat 36, postbus
1466 Paramaribo/Suriname,
tel. 00-597-476406, fax
00-597-476829, e-mail rijpma@
email.com

Saaidi, mw. mr. M.
Prinsengracht 668 (1017 KW)
Amsterdam, tel. 020-6263138, fax
020-6261658, e-mail prins668@
xs4all.nl

Schobben, mr. A.A. (Dordrecht)
Geysendorfferweg 5 (3088
GJ) postbus 51027 (3007 GA)
Rotterdam, tel. 010-2976512, fax
010-2976597

Schouten, mw. mr. C.
Koninginnesingel 30-a (5911 KC)
postbus 708 (5900 AS) Venlo,
tel. 077-3517867, fax 077-3517867,
e-mail info@wetshuys.nl

Smeets, mw. mr. M.J.J.
Kapellerpoort 14-16 (6041 HZ)
postbus 15 (6040 AA) Roermond,

tel. 0475-333030, fax 0475-331174,
e-mail info@vbvdb-advocaten.
nl

Smeets, mw. mr. S.
Koninginnesingel 30-a (5911 KC)
postbus 708 (5900 AS) Venlo,
tel. 077-3517867, fax 077-3517867,
e-mail info@wetshuys.nl

Sunderman, mr. M.F. Droogbak
1-a (1013 GE) postbus 251 (1000
AG) Amsterdam, tel. 020-7119000,
fax 020-7119999, e-mail michiel.
sunderman@cliffordchance.com

Unval, mr. F. Hengelosestraat
100 (7514 AK) Enschede, tel.
053-4367710, fax 053-4347561

Velde, mr. J.A.R. van de
(Eindhoven) Koningsweg 99
(5211 BH) postbus 1602 (5200 BR)
Den Bosch, tel. 073-6135561,
fax 073-6891268, e-mail info@
gillesse-winnubst.nl

Venrooy, mr. A.T.G.M. Gustav
Mahlerplein 50 (1082 MA) postbus
75505 (1070 AM) Amsterdam, tel.
020-6056000, fax 020-6056700,
e-mail l.venrooy@houthoff.com

Versteeg, mw. mr. C.G. (Den
Haag) Markerkant 13-48 (1314
AN) postbus 1391 (1300 BJ)
Almere, tel. 036-7508214, fax
036-7508215, e-mail versteeg@
aegisadvocaten.nl

Vork, mw. mr. D.Th.M.P. (Den
Haag) Rembrandtplein 35 (1017
CT) Amsterdam

Wagenaar, mr. J.M.
Strawinskylaan 10 (1077 XZ)
postbus 75299 (1070 AG)
Amsterdam, tel. 020-4857601, fax
020-5177601, e-mail janmichiel.
wagenaar@freshfields.com

Warmerdam, mr. R.J.G.J.
(Utrecht) Statenlaan 55 (5223 LA)
postbus 1714 (5200 BT) Den Bosch,
tel. 073-6927777, fax 073-6927789,
e-mail info@banning.nl

Wiel, mr. J. van de Leenderweg
228 (5644 AC) postbus 4046 (5604
EA) Eindhoven, tel. 040-2126415,
fax 040-2116709, e-mail info@
reinartzadvocaten.nl

.....

Nieuw kantoor

Het Wetshuys Advocaten (mrs.
P.A. van Enckevort, C. Schouten
en S. Smeets) Koninginnesingel
30-a (5911 KC) postbus 708 (5900
AS) Venlo, tel. 077-3517867, fax

077-3517867, e-mail info@
wetshuys.nl

.....

Naams- wijziging

Bolwerk Advocaten te Enschede
thans **Bolwerk Advocaten
Enschede**

.....

Bezoek- adres/ postbus/tel./ fax/e-mail

Bolwerk Advocaten Enschede
te Enschede e-mail info@
bolwerkenschede.nl

Freshfields Bruckhaus Deringer
te Frankfurt am Main/Duitsland
Bockenheimer Anlage 44 (60322)
Frankfurt am Main/Duitsland

Loyens & Loeff N.V. te New York/
Verenigde Staten van Amerika
555 Madison Avenue (NY 10022)
New York/Verenigde Staten van
Amerika

Pellicaan Advocaten te
Rosmalen Flight Forum 760-780
(5657 DT) postbus 245 (5600 AE)
Eindhoven, tel. 040-8518300, fax
040-8518301, e-mail eindhoven.
advocaten@pellicaan.nl

Valegis Advocaten te Rijswijk/KZH
Laan van Zuid Hoorn 60 (2289 DE)
Rijswijk/KZH

Veerman Advocaten te
Volendam Postbus 187 (1130 AD)
Volendam

Zanders, mr. P.J. te Utrecht Park
Arenberg 111 (3731 ER) De Bilt

- Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het *Advocatenblad* zijn gepubliceerd, zijn ook te vinden op www.advocatenorde.nl en BalieNet
- Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit mr. H.J.A. Knijff, mr. J.D. Loorbach, mr. I.E.M. Sutorius, mr. G.J. Kemper en mr. H.J. de Groot.

Confraternele correspondentie in het geding brengen

Raad van Discipline Amsterdam, 27 februari 2006
(mrs. Marx, Van den Berg, Rijken, Trap en Voorhoeve)

Over het in het geding brengen van confraternele correspondentie moet de advocaat zich verstaan met de advocaat van de wederpartij. De advocaat dient in beginsel het advies van de deken op te volgen. Eigen verantwoordelijkheid van de advocaat.

- Advocatenwet art. 46 (2.2 Bezwaren van de deken; 5.1 Regels die betrekking hebben op de juridische strijd; 5.4 Welwillendheid)
- Gedragsregels 12, 13 en 17

Feiten

Mr. X treedt in een huurgeschil op voor de verhuurder Y bv In dat geschil is klaagster de wederpartij van Y bv Het geschil heeft betrekking op een overeenkomst van huur en verhuur van een bioscoopcomplex. Klaagster wenste het complex op termijn uit te breiden met een extra zaal. Tussen partijen is verschil van mening ontstaan over de desbetreffende bepalingen in de huurovereenkomst en de uitleg daarvan. Hierover is tussen partijen gecorrespondeerd waarbij over en weer schikkingsvoorstellen zijn gedaan die zijn afgewezen. Mr. X heeft vervolgens namens zijn cliënte op 6 augustus 2004 een aantal beslagen laten leggen onder/ten laste van klaagster en op 31 augustus 2004 heeft mr. X klaagster gedagvaard. Mr. X heeft bij het

beslagrekest en de dagvaarding een aantal producties overgelegd bestaande uit correspondentie tussen hem en de advocaat van klaagster, waarin het verloop van de tussen partijen gevoerde schikkingsonderhandelingen (deels) naar voren komt (de 'confraternele' correspondentie). Mr. X heeft vooraf geen contact hieromtrent gehad met de advocaat van klaagster of met de deken. Bij brief van 14 oktober 2004 heeft de deken naar aanleiding van de door klaagster ingediende klacht zijn visie op de handelwijze van mr. X gegeven en geconcludeerd dat mr. X door het overleggen van de confraternele correspondentie inbreuk heeft gemaakt op de Gedragsregels 12 en 13. De deken heeft er bij mr. X op aangedrongen betreffende producties terug te nemen. Mr. X heeft de confraternele correspondentie bij een nieuw verzoek tot beslaglegging op 21 oktober 2004 nogmaals overgelegd aan de behandelde rechter. Bij brief van 1 november 2004 heeft mr. X (onder meer) aan de deken geschreven: 'Overeenkomstig u mij adviseert, bevestig ik hierbij mijn bereidheid tot terugneming van de desbetreffende processtukken en zover nodig tekstuele aanpassing van de stukken in het eerstvolgende processtuk.' De deken heeft klaagster bij brief van 2 november 2004 verzocht te laten weten of zij bereid was met de hiervoor bedoelde toezegging van mr. X genoeg te nemen en of de klacht als afgehandeld beschouwd zou mogen worden nadat mr. X de door hem gedane toezegging zou hebben uitgevoerd. Klaagster heeft bij brief van 5 november 2004 aan de deken bericht haar klacht tegen verweerder te handhaven. Mr. X heeft op verzoek van de deken bij brief van 14 december 2004 gereageerd op klaagsters brief van 5 november 2004. In die brief aan de deken schrijft mr. X onder meer: 'Ik heb getracht deze zaak in der minne te regelen door mijn aanbod aan klaagster de gewraakte producties in de hoofdzaak terug te nemen. Desondanks blijft het van belang voor cliënte de inhoud van de correspondentie aan de rechter te overleggen ter onderbouwing van het standpunt van cliënte in de procedure dat klaagster geen enkele intentie heeft gehad de tussen cliënte en haar gesloten overeenkomst na te komen. [...]

Ik heb geconstateerd dat klaagster geen genoeg neemt met mijn aanbod d.d. 1 november 2004 tot het terugnemen van een aantal producties. Klaagster heeft mijn aanbod niet aanvaard en daarmee is mijn aanbod vervallen.' Vervolgens heeft de deken de klacht van klaagster en zijn bezwaar ter kennis van de raad gebracht. Het bezwaar van de deken houdt in dat mr. X in strijd met artikel 46 Advocatenwet confraternele correspondentie die hij in het geding had gebracht, ondanks een vervolgens door de deken gegeven advies om die stukken alsnog terug te nemen en een toezegging van mr. X dat hij bereid was om dat te doen, dit toch niet heeft gedaan.

Overwegingen raad

De raad stelt voor op hetgeen is bepaald in de Gedragsregel 12 leden 1 en 2 dat in rechte geen beroep mag worden gedaan op bij de behandeling van een zaak door de ene advocaat aan de andere advocaat gerichte brieven, ongeacht de inhoud daarvan, tenzij het belang van de cliënt dit bepaaldelijk vordert, en dan slechts na voorafgaand overleg met de advocaat van de wederpartij en, zonodig, na vooraf ingewonnen advies van de deken. Mr. X heeft aangevoerd dat het belang van zijn cliënte uitdrukkelijk vorderde dat de confraternele correspondentie in het geding zou worden gebracht, omdat alleen zó zou kunnen worden bewezen dat de bestuurders van klaagster de beweerdelijk gemaakte afspraak niet na wensten te komen. Ter zake van het niet-benaderen van de deken heeft mr. X ter zitting zijn excuses aangeboden. Voorts heeft mr. X aangevoerd dat in confraternele correspondentie geen schikkingsonderhandelingen zijn gevoerd. De raad is van oordeel dat mr. X onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat het belang van zijn cliënte het in het geding brengen van de confraternele correspondentie bepaaldelijk vorderde. Hierbij overweegt de raad dat die correspondentie is gevoerd mede met het oog op het aanhangig maken van een procedure en dat die correspondentie – zoals mr. X ook zelf bij gelegenheid van de mondelinge behandeling heeft opgemerkt – in verband daarmee ook door de cliënte van mr. X gevoerd had kunnen

worden. Verder is de raad van oordeel dat mr. X onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt waarom het in deze zaak niet mogelijk was om conform de voor advocaten geldende Gedragsregels met de advocaat van de wederpartij te overleggen en – indien dat overleg niet tot het gewenste resultaat zou leiden – het advies van de deken in te winnen. De raad is voorts van oordeel dat de confraternele correspondentie wel degelijk ook schikkingsonderhandelingen bevat. Gezien de inhoud van met name de brieven van de advocaat van klager van 2 en 28 juni 2004 en de faxbrief van mr. X van 23 juni 2004 aan die advocaat, alle deel uitmakend van de confraternele correspondentie, acht de raad het dienaangaande door mr. X aangevoerde onbegrijpelijk. In dit opzicht heeft mr. X de Gedragsregels overtreden. De raad acht de klachten op beide onderdelen gegrond.

Met betrekking tot het bezwaar van de deken heeft mr. X zijn handelwijze verklaard door te stellen dat de rechter al op de hoogte was van de confraternele correspondentie omdat deze al bij het eerste beslagrekest en dagvaarding was overgelegd en voorts dat hij van mening was dat het belang van zijn cliënte overlegging bepaaldelijk vorderde. Wat hiervan ook zij, mr. X heeft bij brief van 1 november 2004 aan de deken onvoorwaardelijk de bereidheid uitgesproken de confraternele correspondentie terug te nemen. Die bereidheid komt in een ander daglicht te staan als bij de deken bekend was geweest dat mr. X inmiddels die stukken wederom had overgelegd (en wel nadat hij de brief van de deken van 14 oktober 2004 had ontvangen). De raad gaat dan ook voorbij aan de door mr. X in zijn brief geuite bereidheid nu deze in feite op dat moment reeds achterhaald was. De raad rekent het mr. X aan dat hij de deken met die brief een verkeerde voorstelling van zaken heeft gegeven. Daar komt nog bij dat, indien de deken een advocaat adviseert dat hij in strijd met de Gedragsregels en derhalve tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld en er bij de advocaat op aandringt maatregelen gericht op herstel van dat handelen te nemen, die advocaat in beginsel het

advies van de deken dient op te volgen. Ook dit aspect rekent de raad mr. X aan. De raad neemt in overweging dat mr. X tijdens de mondelinge behandeling er geen blijk van heeft gegeven in te zien dat hij in strijd heeft gehandeld met hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt en dat het tot zijn verantwoordelijkheid als advocaat behoort de voor advocaten geldende Gedragsregels na te leven en de aanwijzingen van de deken met het oog op de naleving van die gedragsregels op te volgen en dat hij de (verantwoordelijkheid voor de) besluitvorming daaromtrent niet bij zijn cliënte kan leggen. In deze omstandigheden is de maatregel van een berisping gerechtvaardigd en geboden.

Volgt

Gegrondverklaring van de klacht en het dekenbezwaar met oplegging van de maatregel van berisping.

.....

Derdengeldrekening niet voor geldstromen zonder advocatuurlijke toegevoegde waarde

Raad van Discipline Amsterdam, 3 april 2006
(mrs. Markx, Ferman, Pannevis, Romijn en Voorhoeve)

De bijzondere positie van de advocaat brengt mee dat hij steeds zeer kritisch dient te zijn, zowel op het handelen van zijn cliënt als op zijn eigen doen en laten. Het beschikbaar stellen van de derdengeldrekening voor geldstromen zonder advocatuurlijke toegevoegde waarde is niet geoorloofd.

- Advocatenwet art. 46 (2.2 Bezwaren van de deken; 4 Wat een advocaat betaamt tegenover derden; 4.3 Financieel belanghebbenden)
- Gedragsregels 2 lid 1, 9.1, 23 lid 1 en 29
- Boekhoudverordening 1998: artikel 3

Feiten

Klager heeft in het verleden geïnvesteerd in het project Vereniging Z. Dit project is mislukt. Teneinde de schade zoveel mogelijk te beperken, werd investeerders gevraagd om deel te nemen aan een doorstart. De doorstart hield in dat klager (en andere investeerders) wederom geld zouden inleggen. Indien de doorstart onverhoopt niet door zou gaan omdat er niet voldoende financiën beschikbaar zouden zijn, dan zouden de gestorte bedragen, na aftrek van de voor de doorstart gemaakte kosten, worden gerestitueerd. In het investeringsplan gedateerd 2 april 2001 en het bijbehorende inschrijfformulier staat vermeld dat de inleggeden uiterlijk 17 april 2001 dienden te worden overgemaakt op de derdengeldrekening van mr. X. Begin 2001 is mr. X om advies gevraagd door de heer A – een van de leden van de interim-commissie die door de Vereniging Z waren benoemd om de doorstart te coördineren – over de vraag of een bv moest worden opgericht of gekocht. Mr. X kende A al vele jaren als cliënt en zakenrelatie. Mr. X heeft geadviseerd een bestaande bv aan te kopen. Aldus is B bv aangekocht. Tot de datum van de eerste aandeelhoudersvergadering fungeerde de interim-commissie waar A deel van uitmaakte als bestuur van B bv. Op verzoek van A heeft mr. X ermee ingestemd dat de inleggeden op zijn derdengeldrekening zouden worden betaald. Mr. X heeft het inschrijfformulier gezien waarop als betaaladres stond: ‘rekening [...] t.n.v. mr. X, Advocaat – Stichting Derdengelden te Y’.

Klager heeft op 17 april 2001 een bedrag van f 56.000 (€ 25.411,69) gestort op de derdengeldenrekening van mr. X. Op verzoek van A. Zijn op 2 juli, 28 augustus en 19 september 2001 de – onder meer door klager gestorte – inleggeden door mr. X doorbetaald aan B bv. Aan de investeerders is geen melding gemaakt van deze doorbetaling. Mr. X's

medebestuurder van de Stichting Beheer Derdengelden heeft voor de eerste doorbetaling naar B bv meegetekend. Bij de overige twee doorbetalingen heeft mr. X telefonisch overleg gevoerd met de medebestuurder. Nadat de bedragen door mr. X zijn doorbetaald, heeft hij geen bemoeienis meer met het project gehad. De doorstart is mislukt. Klager heeft zijn inleg niet terugontvangen. Mr. X heeft zich met ingang 31 december 2005 als advocaat van het tableau laten schrappen.

Overwegingen raad

De klacht en het bezwaar van de deken lenen zich voor een gezamenlijke beoordeling. Bij de beoordeling is uitgangspunt de bijzondere positie van de advocaat en het feit dat hem voorrechten zijn toegekend samenhangend met zijn functie in de rechtspleging. Dit brengt mee dat de advocaat steeds zeer kritisch dient te zijn, zowel op het handelen van zijn cliënt als op zijn eigen doen en laten. Hij dient na te gaan of hetgeen van hem gevraagd wordt, toegevoegde 'advocatuurlijke' waarde heeft en in de lijn ligt van de opdrachten die gebruikelijk aan de advocaat worden verstrekt (vergelijk de beslissing van de Raad van Discipline Amsterdam van 8 augustus 2005, *Advocatenblad* 2007-5, 30 maart 2007 p. 201-202). Met betrekking tot het gebruik van derdengeldrekening stelt de raad zich op het standpunt dat het beschikbaar stellen van de derdengeldrekening voor geldstromen zonder advocatuurlijke toegevoegde waarde niet geoorloofd is. Het ter beschikking stellen van de derdengeldrekening voor geldstromen met advocatuurlijke toegevoegde waarde is onder voorwaarden geoorloofd. Hierbij dient door de advocaat echter zeer zorgvuldig te worden gehandeld. In het onderhavige geval heeft de derdengeldrekening te weinig advocatuurlijke toegevoegde waarde. De taak van mr. X om de gelden – na te hebben geverifieerd of de betalende ook een inschrijfformulier hadden ondertekend – door te betalen naar B bv is niet specifiek juridisch. Daarbij is door mr. X onvoldoende zorgvuldig gehandeld.

Dit volgt onder meer uit het feit dat mr. X niet duidelijk was wie zijn cliënt was, dat er geen duidelijke afspraken zijn gemaakt over de uitbetaling van de op de derdengeldrekening gestorte gelden en dat mr. X onvoldoende onderzoek heeft gedaan naar de achtergronden van het project. Anderzijds is de raad van oordeel dat mr. X zonder kwade opzet heeft gehandeld bij het ter beschikking stellen van zijn derdengeldrekening. Het voorgaande leidt tot de conclusie dat de derdengeldrekening door mr. X oneigenlijk gebruikt is. Oneigenlijk gebruikmaken van de derdengeldrekening bestaat erin dat geldstromen die verband houden met normale transacties in het handelsverkeer geheel onnodig via de derdengeldrekening van de advocaat lopen in plaats van langs een gebruikelijke, door de betrokkene zelf beheerde, bankrekening. De juridische toegevoegde waarde is in een dergelijk geval nihil. Met betrekking tot de vraag of de derdengeldrekening is gebruikt om het vertrouwen van potentiële beleggers te wekken, oordeelt de raad dat niet is gebleken dat dat het geval is. Mr. X had het verzoek van A om zijn derdengeldrekening ter beschikking te stellen en de te ontvangen gelden door te betalen, moeten weigeren. Hij had moeten beseffen dat het ter beschikking stellen van zijn derdengeldrekening in dit geval te weinig advocatuurlijke toegevoegde waarde had. Mr. X heeft derhalve tuchtrechtelijk verwijtbaar gehandeld. De klacht en het bezwaar zijn dan ook gegrond. De raad acht het oneigenlijk gebruikmaken van de derdengeldrekening ernstig, nu dit schadelijk is voor het aanzien van de hele beroepsgroep. Een zware maatregel zou in beginsel op zijn plaats zijn. Anderzijds neemt de raad in aanmerking dat er van de zijde van mr. X geen kwade opzet in het spel was, dat mr. X niet eerder tuchtrechtelijke maatregelen zijn opgelegd en voorts dat mr. X inmiddels geen advocaat meer is.

Volgt

Gegrondverklaring van de klacht en het bezwaar met oplegging van de maatregel van enkele waarschuwing.

Ondermijning tuchtrechtelijk systeem, geschrapte advocaat in de gelegenheid stellen te blijven optreden

Raad van Discipline 's Hertogenbosch, 15 mei 2006 (mrs. Peutz, Goumans, Luchtman, Teeuwen en Theunissen)

Het tuchtrecht voor advocaten is in het leven geroepen om een behoorlijke beroepsuitoefening door advocaten te waarborgen. Door een geschrapte advocaat in de gelegenheid te stellen desalniettemin als zodanig te blijven optreden, wordt het tuchtrechtelijk systeem ondermijnd. Ongeoorloofde procureursbijstand is een ernstige misslag.

- Advocatenwet art. 46 (2.1 Wat in het algemeen niet betaamt; 5.1 Regels die betrekking hebben op de juridische strijd
- Gedragsregels 2 lid 1, 4, 29 en 35 lid 2

Feiten

Inhoud van de klacht: mr. X heeft procureursbijstand verleend aan een van het tableau geschrapte advocaat.

Overwegingen raad

Vaststelling van de feiten en beoordeling van de klacht.

Mr. X treedt sinds januari 2003 op voor Z, de ex-echtgenoot van klaagster, in een al jaren durende boedelscheidingsprocedure tussen klaagster en Z. Voorheen trad mr. Y op als advocaat van Z. Klaagster heeft destijds bezwaar gemaakt tegen het optreden van mr. Y als

advocaat voor Z, omdat hij voorheen als advocaat voor beide partijen was opgetreden. Mr. Y heeft op grond daarvan toegezegd niet langer als advocaat van Z te zullen optreden. Vervolgens is door klaagster een klacht ingediend tegen mr. Y omdat hij ondanks die toezegging bleef optreden als advocaat voor Z. Terzake is door de raad aan mr. Y de maatregel van voorwaardelijke schorsing opgelegd. Op 20 april 2001 is mr. Y om andere redenen van het tableau geschrapt. Mr. Y is daarna als adviseur van Z blijven optreden.

De klacht heeft betrekking op de omstandigheid dat mr. X formeel optrad als advocaat en procureur van Z, maar dat mr. Y de zaak ter zitting in kort geding op 27 juni 2005 inhoudelijk behandelde. Klaagster stelt dat mr. X hierdoor optrad als stroman van mr. Y en dat hij hem, terwijl hij van het tableau is geschrapt, door procureursdiensten voor hem te verlenen, in de gelegenheid stelde ter zitting ombelimmerd rechtsbijstand te verlenen, ook daar waar procureurstelling vereist was. Aanvankelijk had mr. X aan mr. A, raadsman van klaagster, telefonisch medegedeeld, dat door hem ter zitting geen verweer gevoerd zou worden. Eén (werk)dag voor de zitting heeft mr. X alsnog een eis in reconventie ingesteld. Volgens klaagster had mr. Y, die rechtstreeks aan haar advocaat te kennen had gegeven verweer te zullen voeren, mr. X daartoe opdracht gegeven, omdat hij dat als geschrapte advocaat niet kon. Volgens mr. X had hij daartoe besloten omdat hij pas een (werk)dag voor de zitting de dagvaarding onder ogen had gekregen en deze veel meer omvatte dan waarvan hij in eerste instantie was uitgegaan. Wat hiervan ook zij, uit de aan de raad overgelegde stukken en uit hetgeen ter zitting naar voren is gebracht, is niet gebleken van een wezenlijke inbreng van mr. X bij de behandeling van het kort geding op 27 juni 2005. Mr. X heeft zoals door hem ter zitting gesteld, een inleiding gegeven waarna hij het woord aan mr. Y heeft gegeven. Door mr. Y is vervolgens een pleitnotitie van twaalf pagina's overhandigd en voorgelezen. De zaak

is hierin uitvoerig en inhoudelijk door mr. Y behandeld, ook voor wat betreft de door mr. X namens Z ingestelde eis in reconventie. De stelling van mr. X dat de zaak inhoudelijk door hem werd behandeld, is niet gebleken uit de aan de raad overgelegde stukken. Ook tijdens de mondelinge behandeling is mr. X er niet in geslaagd aannemelijk te maken dat hij de zaak inhoudelijk behandelde. De brief van 20 juli 2005 van mr. A, betreffende het verloop van de zitting van 27 juni 2005 is door mr. X onvoldoende weerlegd. Mr. X stelt weliswaar mr. A om correctie van de weergave in bovenvermelde brief te hebben verzocht, maar heeft vervolgens geen actie terzake meer ondernomen.

De door klaagster tijdens de mondelinge behandeling aan de raad overgelegde brief van mr. A van 5 augustus 2005, waarin hij stelt dat mr. X tijdens de zitting op 27 juni 2005 wel kort het woord gevoerd had, maar dat voornamelijk door mr. Y het woord gevoerd was, was bij mr. X niet bekend. Mr. X was – in ieder geval op 24 juni 2005 – op de hoogte van de omstandigheid dat mr. Y als advocaat van het tableau is geschrapt. Desalniettemin heeft hij als procureur een eis in reconventie ingesteld en vervolgens mr. Y in de gelegenheid gesteld om zowel over de vordering in conventie als over de eis in reconventie uitgebreid het woord te voeren en inhoudelijk op de zaak in te gaan. Mr. X is er niet in geslaagd aannemelijk te

maken dat hij de zaak inhoudelijk als advocaat behandelde en dat mr. Y uitsluitend als adviseur aanwezig was om als deskundige een nadere toelichting te geven. De uitgebreide pleitnota van twaalf pagina's van mr. Y kan naar het oordeel van de raad niet als zodanig worden beschouwd. De raad is van oordeel dat mr. X door zijn handelwijze mr. Y in de gelegenheid heeft gesteld een zaak ter zitting van de voorzieningenrechter inhoudelijk te behandelen, ook daar waar procureurstelling vereist was, terwijl hij wist dat hij als advocaat en procureur van het tableau is geschrapt. Een advocaat dient zich hiervoor niet te lenen. Mr. X heeft zich door zijn handelwijze niet gedragen zoals een behoorlijk advocaat betaamt. Het tuchtrecht voor advocaten is in het leven geroepen om een behoorlijke beroepsuitoefening door advocaten te waarborgen. Door een geschrapte advocaat in de gelegenheid te stellen desalniettemin als zodanig te blijven optreden, wordt het tuchtrechtelijk systeem ondermijnd. De raad rekent mr. X dit in ernstige mate aan. Op grond van het bovenstaande is de raad van oordeel dat de maatregel van voorwaardelijke schorsing passend en geboden is.

Volgt

Gegrondverklaring van de klacht met oplegging van de maatregel van voorwaardelijke schorsing voor de tijd van veertien dagen met een proeftijd van twee jaar.

(advertenties)

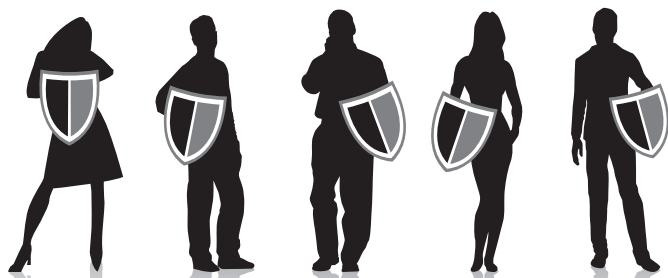
Een zonnig vooruitzicht
Haal al uw PO-punten op Curaçao

PAO-intensief cursussen te Curaçao, 11 t/m 15 februari 2008.
U vindt meer informatie op www.pao.cpo.nl.

Zeker van uw zaak

BEN JIJ DEZE MAN/VROUW
VOOR VAN ZANDVOORT LEGAL?

Van Zandvoort Legal

ADVOCATUUR MEDIATION COACHING INTERIM

Wij zoeken voor ons jonge team een:

**ADVOCAAT MEDEWERKER OF
GEVORDERDE ADVOCAAT STAGIAIRE**

Voor de algemene praktijk met als aandachtsgebied
arbeidsrecht en/of ondernemingsrecht.

Wij zijn een professioneel, klein kantoor met een duidelijke
eigen visie. De medewerker die wij zoeken heeft ervaring
in de commerciële rechtspraktijk, heeft preventie hoog in
het vaandel staan en is communicatief sterk.

Wij bieden een interessante functie binnen een zeer
informeel team in een inspirerende, landelijke werk
omgeving. Marktconforme arbeidsvoorwaarden, veel
vrijheid en gedegen begeleiding. Er is de mogelijkheid
om parttime te werken.

Enthousiast? Kijk op onze website en ervaar of je je
herkent in onze filosofie. Bel voor inlichtingen met
Bennie van Zandvoort.

Je kunt je sollicitatie sturen naar info@zandvoort-legal.nl
ter attentie van mevrouw M. van der Sanden.

Zomerstraat 21 5397 GH Lith T 0412 649109 F 0412 649102

info@zandvoort-legal.nl www.zandvoort-legal.nl

KLARENAAR
advocaten

Klarenaar Advocaten te Dordrecht, bestaat thans uit 3
advocaten. Wij zijn, ten behoeve van de bestuurs-
rechtpraktijk en/of vluchtelingenrechtpraktijk en/
of de algemene praktijk op zoek naar een

**Medewerker en/of
(gevorderde) stagiaire
en/of juridisch
medewerker**

Ons kantoor is gevestigd in
'Vredenburg'; een kantoormonu-
ment, gesitueerd aan de oever van
de Oude Maas, in het historisch
centrum van Dordrecht.

Uw schriftelijke sollicitatie met
curriculum vitae en cijferlijst kunt
u richten aan:

Klarenaar Advocaten,
postbus 939, 3300 AX Dordrecht,
t.a.v. mr H.W.F. Klarenaar.

Klarenaar Advocaten
Bomkade 14
3311 JD Dordrecht
Tel.: 078-6312468
info@klarenaaradvocaten.nl
www.klarenaaradvocaten.nl

Juridische problemen in SPANJE ?

BRESSERS
ADVOCATEN ♦ ABOGADOS

Litigation - Beslaglegging - Verhaalsonderzoeken
Betekeningen EU-Betekenningsverordening
Nalatenschappen - Executies EU-Insolventieverordening
Forumshopping - Fiscaal advies - Projectontwikkeling

BARCELONA – ALICANTE – SAN SEBASTIÁN

T +34 934813636 / F +34 933013904

E info@bressersadvocaten.com | www.bressersadvocaten.com

**Pensioenadviesbureau
Mr. H.N.J. Bijvoet**

sinds 1982

Keizersgracht 403

1016 EK Amsterdam

www.chezpied.nl

nick.bijvoet@chezpied.nl

tel: 020 623 54 21

Loyens & Loeff N.V. is een onafhankelijke dienstverlener, gespecialiseerd in juridisch en fiscaal advies aan ondernemingen, financiële instellingen en overheden. De intensieve samenwerking tussen advocaten, belastingadviseurs en notarissen maakt Loyens & Loeff uniek in zijn thuismarkt de Benelux. Loyens & Loeff heeft wereldwijd 1.450 medewerkers, waaronder ruim 800 juridische en fiscale experts in 7 Benelux-kantoren en 10 vestigingen in de belangrijkste internationale financiële centra.

De advocaten van de praktijkgroep Mededinging & Overheid staan ondernemingen, instellingen, brancheverenigingen en overheden bij in zaken op het gebied van het (Europees) mededingings- en aanbestedingsrecht.

Momenteel hebben wij binnen de praktijkgroep **Mededinging & Overheid** in **Amsterdam** twee vacatures:

► **Advocaat-medewerker of jurist**

Voor deze functie vragen we ten minste drie jaar werkervaring op het gebied van het mededingings- en/of aanbestedingsrecht.

► **Advocaat-stagiaire of jurist**

Voor deze functie zijn we op zoek naar een advocaat-stagiaire of jurist met anderhalf jaar relevante werkervaring.

Bel voor meer informatie over deze functies met Maurice Essers, (020) 578 59 28.

Interesse? Stuur je reactie met cv en studieresultaten naar Charlotte van der Sluijs, Postbus 2888, 3000 CW Rotterdam, of per e-mail: charlotte.van.der.sluijs@loyensloeff.com.

Vlaskamp Advocaten is een middelgroot advocatenkantoor met grootse zaken. We geloven in een betere dienstverlening door een persoonlijke aanpak. Geen routine-werk, geen standaardoplossingen, maar maatwerk. En echt betrokken bij het belang van de cliënt. We hebben specialisten in huis op het gebied van het arbeidsrecht, ondernemingsrecht en insolventierecht. Allemaal gedreven professionals met een brede vakinhoudelijke visie en een doelgerichte ondernemende aanpak.

Vanwege de groei van de praktijk zijn wij op zoek naar:

een **ADVOCAAT-MEDEWERKER** ondernemingsrecht; een advocaat met minimaal 3 jaar relevante ervaring. Iemand die gericht is op samenwerking en die graag wil meewerken aan de verdere opbouw van ons kantoor. In deeltijd werken is bij deze functie bespreekbaar.

een **ADVOCAAT-STAGIAIR** ondernemingsrecht en insolventierecht; een goede jurist met uitstekende communicatieve vaardigheden en een ondernemende instelling. Ervaring en/of aantoonbare affiniteit met één van bovengenoemde rechtsgebieden strekt tot aanbeveling.

Geïnteresseerd of vragen?

Neem contact op met mr. Frits Haas. Schriftelijke sollicitaties kunnen aan hem worden gericht en verzonden naar Vlaskamp Advocaten B.V., Stadsring 59, 3811 HN Amersfoort, of naar info@vlaskampadvocaten.nl

Meer informatie over deze vacatures treft u aan op www.vlaskampadvocaten.nl

V L A S K A M P
A D V O C A T E N

Vlaskamp Advocaten B.V. Stadsring 59 3811 HN Amersfoort
T 033 462 79 20 F 033 463 80 63
E info@vlaskampadvocaten.nl | www.vlaskampadvocaten.nl

**VOX ET
LINGUA**

Vertalingen (gewaarmerkt)

Da Costakade 8-huis
1052 SJ Amsterdam

Mobiel 06-20004823
Telefoon 020-6167821
E-mail vox@euronet.nl
Internet www.voxetlingua.nl

VOX ET LINGUA

TOGA
atelier
Schout & Katsantonis

www.toga.net

- Rijksleverancier
- Toga's op maat van eerste kwaliteit stof
- Korte levertijd
- Bef cadeau bij bestelling toga

Industrieweg 51 3044 AS Rotterdam
Tel. 010 - 245 07 66 Fax 010 - 245 07 67

Te huur in centrum Amsterdam per 1 maart 2008:

mooie kantooruimte met een totaal oppervlak van 200m² in een monumentaal grachtenpand, gelegen aan de Keizersgracht in het Spiegelkwartier.

Indeling: 1e etage: marmeren hal, herenkamer, grote zaal. 2e etage, drie kamers, toilet en pantry. Hoge ramen zorgen voor veel licht en een fraai uitzicht op de gracht en tuin.

Goede bereikbaarheid met auto en openbaar vervoer.

Huurprijs: € 140 per m² per jaar.

Voor meer informatie: Lankamp & Brinkman Beheer, lankamp-brinkman@planet.nl

Gezocht:
advocaten
zonder
vlieg angst

Voor alle juridische
vraagstukken
in Spanje

Verbreed je horizon bij Gimbrère International | Advocaten

Ben je een ervaren advocaat die toe is aan een nieuwe uitdaging? Heb je affiniteit met Spanje en ben je bereid om te reizen? Gimbrère International | Advocaten is een modern advocatenkantoor dat reeds 25 jaar praktijk voert in Nederland en sinds enkele jaren ook vestigingen heeft in Spanje. Voor onze vestigingen in Breda, Barcelona en Madrid zoeken wij advocaten en abogados gespecialiseerd op het gebied van: Ondernemingsrecht, Verbintenissenrecht, Personen- en familierecht, Arbeidsrecht, Strafrecht en IPR.

Ben jij die bevlogen advocaat die wij zoeken? Heb je minimaal 2 jaar ervaring in de advocatuur? Mail dan je motivatie en je cv naar: gimbrere@gimbrere.nl

Bij juridische kwesties in Spanje geldt voor velen een taalbarrière. Ook op het gebied van het internationaal recht stuit men regelmatig op problemen. Gimbrère International | Advocaten werkt samen met Nederlandse advocatenkantoren om deze problemen het hoofd te bieden. Gimbrère International | Advocaten verlegt grenzen, met kantoren in Breda, Barcelona en Madrid. Wij zijn confrères en collega's in Nederland graag behulpzaam bij juridische kwesties die zich afspelen in Spanje.

GIMBRÈRE
international | advocaten

BREDA
BARCELONA
MADRID

Wilhelminasingel 1a
Postbus 1883
4801 BW Breda

T +31 76 514 05 05
F +31 76 521 21 31
info@gimbrere.nl
www.gimbrere.nl

Anker & Anker Opleidingen organiseert in het jaar 2008 wederom actuele cursussen op het gebied van het straf(proces)recht.

Wij zoeken de advocaat op!

Op fraaie locaties kunt u binnen één dagdeel 4 PO-punten vergaren.

Hieronder een overzicht van de cursussen van februari t/m december 2008:

- 13 februari 2008 : Molenhoek, Landgoed Jachtslot De Mookerheide
- 20 februari 2008 : Hertme, Cursus Jeugdstrafrecht
- 5 maart 2008 : Amsterdam, Cursus Jeugdstrafrecht
- 19 maart 2008 : Volendam, Hotel Spaander
- 9 april 2008 : Zutphen
- 14 mei 2008 : Schiermonnikoog, Hotel van der Werff} eendaagse cursus en nieuwe onderwerpen
- 15 mei 2008 : Schiermonnikoog, Hotel van der Werff} idem
- 11 juni 2008 : Maastricht, Chateau Neercanne} eendaagse cursus
- 12 juni 2008 : Maastricht, Chateau Neercanne} idem
- 18 juni 2008 : Maastricht, Chateau Neercanne} idem
- 2 juli 2008 : Zwolle, De Koperen Hoogte

- 17 september 2008 : Antwerpen
- 8 oktober 2008 : Utrecht
- 12 november 2008 : Amsterdam
- 10 december 2008 : Den Haag
- 17 december 2008 : Rotterdam

De inleiders zijn prof. dr. J. Boksem, mr. H. Anker en mr. W. Anker.

Voor alle cursussen geldt als aanvangstijd 13.00 uur. Bij aankomst zijn er voor de cursisten broodjes beschikbaar. Er zijn twee pauzes en de cursus eindigt om 17.30 uur. Vanaf 17.30 uur tot ± 18.30 uur wordt er gezamenlijk geborrelt in de met zorg uitgekozen markante en sfeervolle etablissementen.

De kosten bedragen € 425,= (incl. btw) per cursus.

Aanmelding kan via onderstaande website.

Anker & Anker Opleidingen
Contactpersoon: mw. M.A. Nicolai
Postbus 324
8901 BC Leeuwarden
Tel. 058 - 244 25 00
Website: www.ankerenanker.nl
E-mail: info@ankerenanker.nl

Alt Kam Boer advocaten

Civiele cassatie?

- prijsafspraken mogelijk
- ook op basis van toevoeging

Info: mr H.J.W. Alt, Pb. 82228, 2508 EE Den Haag,
tel.: 070 358 94 79, fax: 070 358 51 97
alt@altkamboer.com, www.altkamboer.com

**Praktijk voor Familie- en Jeugdrecht
Eindhoven**

ADVOCATUUR EN MEDIATION, IS:

- Sociaal
- Betrokken
- Laagdrempelig

En zoekt een gevorderd advocaatstagiaire/medewerker die zich bij ons thuis kan voelen.

Binnen onze praktijk ligt de nadruk op familie- en jeugdrecht. Reacties mailen naar: mail@familieenjeugdrecht.nl of bellen naar Mw. Welten: 040 - 257 40 00

WLADIMIROFF & WALING advocaten

is vanaf 21 januari 2008 gevestigd aan de:

Sophialaan 9
2514 JR Den Haag

Telefoon: +31 (0)70 416 66 16
Fax: +31 (0)70 322 69 40
Postbus 93102, 2509 AC Den Haag
www.wlaws.com

FIF 33

RECHERCHE- EN INFORMATIEBUREAU

Voor bedrijven, particulieren en advocatuur

- Onrechtmatig ziekteverzuim
- Alimentatiezaken
- Controle werkzaamheden
- Handelsinformatie
- Fraude / Bedrijfsdiefstal
- Privé-onderzoeken

010 - 477 33 22 www.fif33.nl

Goedgekeurd door Min. van Justitie POB 238
Heemraadssingel 186 • 3021 DM Rotterdam
Fax: 010 - 477 08 30 • e-mail: info@fif33.nl

Procederen in Duitsland?

Duitse advocaten, vloeiend tweetalig,
gespecialiseerd in Nederlands-Duitse rechtszaken

Blankestijn & Oortman Advocaten en Rechtsanwältinnen
Postbus 619, 7550 AP HENGELO

Telefoon 074 - 259 38 67

Fax 074 - 259 38 68

www.blankestijnoortman.nl

Angst

Voel met ze mee

Haarsma advocaten

Ondernemingsrecht

Insolventierecht

Arbeidsrecht

Bouwrecht

Familierecht

Strafrecht

Haarsma Advocaten, een snel groeiend kantoor met vestigingen te Paterswolde, Groningen en Hoogeveen, is op zoek naar gemotiveerde

advocaat-medewerkers

en

bureaujuristen

Wij bieden u een goede werkplek met mogelijkheid voor ambitie. Het Noorden geeft u de rust en de ruimte om te genieten.

Uw schriftelijke sollicitatie kunt u vóór 29 februari 2008 sturen naar:

Haarsma Advocaten

t.a.v. mr. L.H. Haarsma

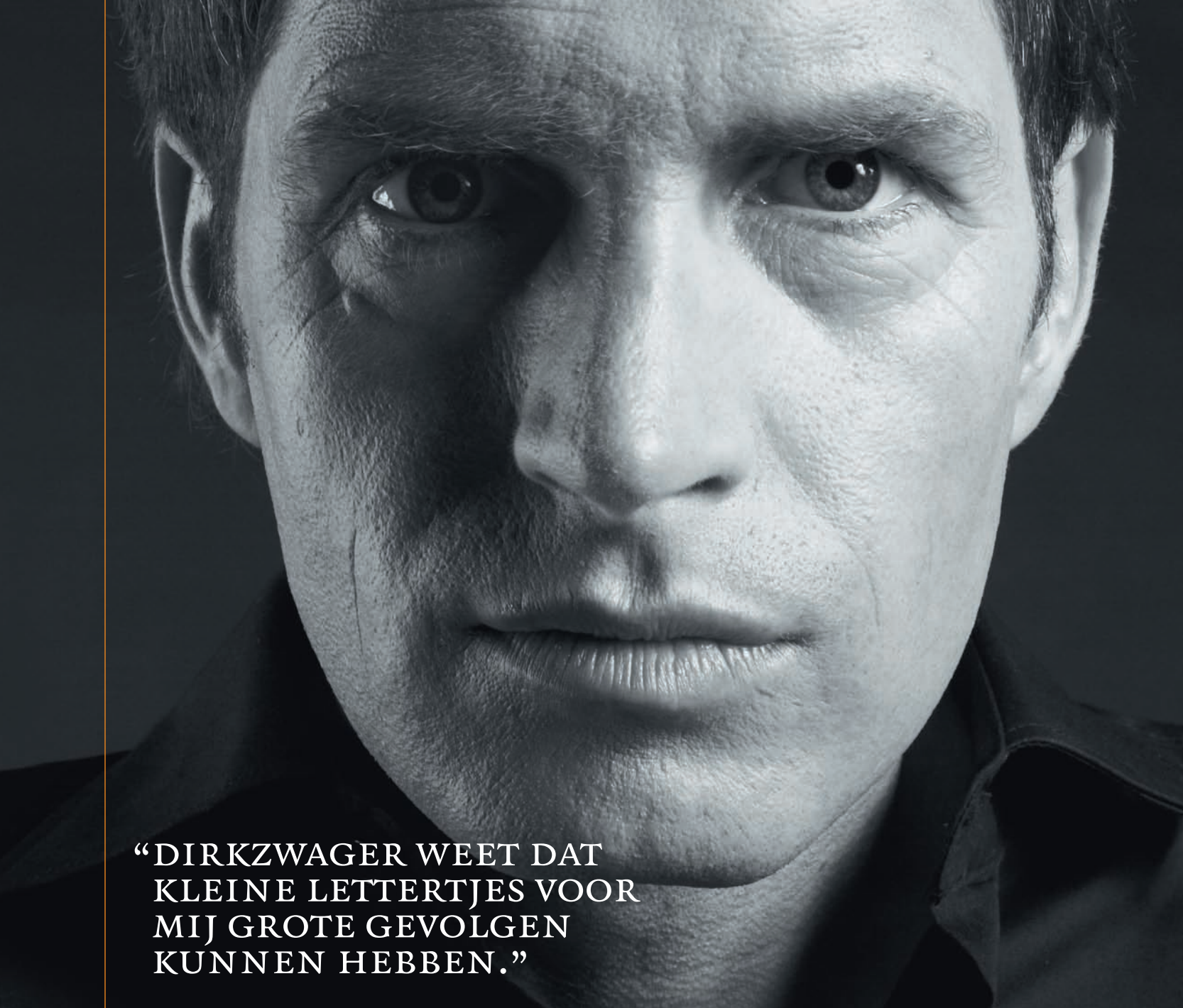
Postbus 36

9765 ZG Eelde

of per e-mail aan

paterswolde@haarsma-advocaten.nl

Voor nadere info kunt u contact opnemen met mr. L.H. Haarsma (050 - 311 08 08).

“DIRKZWAGER WEET DAT
KLEINE LETTERTJES VOOR
MIJ GROTE GEVOLGEN
KUNNEN HEBBEN.”

JIJ OOK?

Dirkzwager werkt op hoog juridisch niveau voor grote en middelgrote bedrijven, overheden, instellingen en particulieren, met een fijngevoelige antenne voor de persoonlijke aspecten van een zaak; voor de mens achter de cliënt. Jouw professionaliteit, ambitie, sociale intelligentie én gevoel voor kwaliteit vinden bij ons dan ook een vruchtbare voedingsbodem. Wij zoeken voor onze vestiging in Nijmegen een:

ADVOCaat-MEDEWERKER ONDERNEMINGSRECHT EN EEN ADVOCaat-MEDEWERKER OVERHEID & VASTGOED

Bij ons kantoor werk je in compacte teams van specialisten. In deze plezierige werkomgeving komen je ambities volledig tot hun recht, maar bestaat ook alle ruimte voor persoonlijke contacten met je collega's.

Voor informatie over ons kantoor of actuele vacatures en/of studentstages: kijk op www.dirkzwager.nl.

DIRKZWAGER IS EEN VEELZIJDIG, LANDELIJK TOP-20 KANTOOR MET EEN KLINKENDE REPUTATIE, EEN UITSTEKENDE OPLEIDING, MOOIE CLIËNTEN EN UITDAGENDE (OOK INTERNATIONALE) PROJECTEN. ONS KANTOOR HEEFT VESTIGINGEN IN ARNHEM EN NIJMEGEN EN TELT RIJME 250 MEDEWERKERS DIE ZICH THUIS VOELEN IN EEN PROFESSIONELE, NUCHTERE EN COLLEGIALE WERKOMGEVING.

De Waal Zumpolle

ADVOCATEN

De Waal & Zumpolle Advocaten is een maatschap van zeven advocaten. Ons goed geoutilleerd kantoor is gevestigd in een historisch pand te Utrecht. Gegroeid vanuit een sociale rechtspraktijk bieden wij betaalbare en gespecialiseerde rechtshulp aan particulieren, bedrijven en instellingen. Kwaliteit staat bij ons hoog in het vaandel. Wij hechten daarnaast aan een ontspannen en open werksfeer.

Wegens uitbreiding zijn wij op zoek naar een

ADVOCAAT

met ervaring op één of meerdere van de volgende rechtsgebieden: algemeen verbintenissenrecht, sociale zekerheidsrecht, ambtenarenrecht, arbeidsrecht en personen- en familierecht.

Ook juristen werkzaam buiten de advocatuur met deze praktijkervaring worden uitgenodigd te reageren.

Schriftelijke reacties kunt u binnen 14 dagen richten aan De Waal & Zumpolle Advocaten t.a.v. mr Karen Machielsen, Postbus 13336, 3507 LH Utrecht.

Voor informatie kunt u contact opnemen met mr Karen Machielsen, telefoonnummer 030-2 333 248, e-mail machielsen@dewaalzumpolle.nl, of kijk op onze website www.dewaalzumpolle.nl.

Ventoux

ADVOCATEN_{bv}

Advocaat-stagiaire Intellectueel Eigendom en Arbeidsrecht

Ventoux Advocaten zoekt een enthousiaste en ondernemende stagiaire die bij een gespecialiseerd advocatenkantoor wil werken.

Wij leggen ons toe op intellectueel eigendom, marketing en arbeidsrecht. Onze cliënten variëren van technologie start-ups tot gevestigde multinationals. Wij begeleiden hen op het terrein van intellectueel & human capital. Bij ons kom je in aanraking met zowel de advies- en procespraktijk als met transacties, zoals licenties, technologie-overdracht en outsourcing.

Wij zijn een jong kantoor met een informele werkomgeving. De cliënt, de juridische kwaliteit en een goede werksfeer staan bij ons centraal.

Beschik je over goede studieresultaten en heb je aantoonbare belangstelling voor onze praktijk, stuur dan je sollicitatiebrief (met cv, cijferlijst en eventuele stagebeoordelingen en scriptie) aan Caroline van der Zwet, Ventoux Advocaten bv, Postbus 8234, 3503 RE Utrecht of caroline.vanderzwet@ventouxlaw.com.

VLEUTENSEWEG 386
3532 HW UTRECHT
P.O. BOX 8234
3503 RE UTRECHT
TEL +31 (0)30 298 2460
FAX +31 (0)30 298 2461
WWW.VENTOUXLAW.COM
INFO@VENTOUXLAW.COM

Heb jij iets aan ons toe te voegen?

Dit zijn onze advocaten. Zo'n 55 ambitieuze persoonlijkheden. Ze werken in sectie- en teamverband, waardoor ze hun kennis met elkaar delen. We geven onze advocaten bovendien de ruimte om zich optimaal te ontwikkelen, want wij investeren graag in kennis en kwaliteit. Er uit halen wat er in zit, dus optimaal presteren. Voor onze klanten doen we dat al meer dan 30 jaar en juist daardoor kunnen we onze dienstverlening naar een steeds hoger niveau brengen en behoren we inmiddels tot de top-30 kantoren.

Momenteel zijn we op zoek naar nog meer gedreven persoonlijkheden, die graag als advocaat onze organisatie willen versterken. We hebben vacatures voor ervaren advocaat-stagiaires/medewerkers voor de rechtsgebieden **Bouwrecht**, **Ondernemingsrecht** en **Onroerend goedrecht**.

Denk jij dat je inderdaad iets kunt toevoegen aan ons team? Vul dan het sollicitatieformulier in op onze website: www.poelmannvandenbroek.nl, of stuur binnen twee weken na verschijnen van deze advertentie een brief met cv aan: Poelmann van den Broek advocaten, t.a.v. Daniëlle de Wilde, HR manager, Postbus 1126, 6501 BC Nijmegen.

Poelmann
van den Broek
a d v o c a t e n

St. Canisiussingel 19f 6511 TE Nijmegen T +31 243 810 810 F +31 243 810 820
info@poelmannvandenbroek.nl www.poelmannvandenbroek.nl

GILHUIS | ADVOCATEN

is een advocatenkantoor gevestigd midden in het centrum van Dordrecht en voert een brede civielrechtelijke praktijk gericht op ondernemingen en instellingen

Wij zijn op zoek naar:

een ervaren advocaat medewerker M / V

- met minimaal 5 jaar ervaring als advocaat in de civiele praktijk

een gevorderde stagiaire M / V

- met minimaal 2 jaar ervaring als advocaat in de civiele praktijk

Wij bieden:

- een veelzijdige praktijk
- een zeer goed geoutilleerd kantoor
- ruime kansen tot doorgroei; voor de medewerker behoort een partnerschap binnen enkele jaren tot de mogelijkheden
- veel zelfstandigheid

Sollicitaties kunt u richten aan: mr. P.G. Gilhuis
 Postbus 907 3300 AX Dordrecht
 T 078-6311220 F 078-6131752
 E gilhuis@gilhuis2.nl
 I www.gilhuis.nl

Ons kantoor willen wij op korte termijn versterken met een ervaren

**ADVOCAAT OF LETSELSCHADE-
EXPERT (M/V)**

Wanneer je ambitieus bent en het leuk vindt om te werken in een jonge dynamische omgeving met een informele werksfeer, dan zien we jouw sollicitatiebrief voorzien van CV graag per e-mail tegemoet op vacature@wolthersjagersma.nl

Een voltooide LSA of Nivre-opleiding is een pré.

Voor meer informatie: Niek Wolthers (06-54310731) of Pieter Jagersma (06-46740627)

Postbus 33
7900 AA Hoogeveen
www.wolthersjagersma.nl

Wolthers | Jagersma
Letseleschade is een gespecialiseerd advocatenkantoor dat zich inzet voor slachtoffers van (o.a.) verkeers- en bedrijfsongevallen. Wij werken voor slachtoffers, werkgevers (loonregres) en rechtsbijstand-verzekeraars.

WOLTHERS | JAGERSMA
LETSELSCHADE

NICOLAAS BEETSSTRAAT 6 | HOOGVEEN | T (0528) 24 26 69 | WWW.WOLTHERSJAGERSMA.NL

<advocatenkantoor>

Verstrepen

In verband met vertrek op korte termijn van één van onze advocaten wordt voor spoedige indiensttreding gezocht naar een **advocaat medewerker** voor de algemene praktijk met een bijzondere interesse en ervaring in het familierecht, jeugdrecht en strafrecht.

Het kantoor bestaat momenteel uit drie advocaten, wij zijn met name werkzaam in het immigratierecht, sociaal zekerheidsrecht, arbeidsrecht, strafrecht en familie- en jeugdrecht.

Wij zijn gevestigd in een deel van het verbouwde monumentale pand 'de pastorie' aan de Arendstraat 37a te Oosterhout nb.

Heb je interesse, solliciteer dan binnen 14 dagen, bij voorkeur per e-mail naar info@advocatenkantoor-verstrepen.nl, vergezeld van je c.v. Je reactie graag richten aan mr. J.M.M. (Hans) Verstrepen. Telefoon (0162) 46 13 30.

SLOOF ADVOCATEN

Wij zoeken op korte termijn voor uitbreiding van de algemene praktijk een

Advocaat-medewerk(st)er
(met voltooide stage)

Ons kantoor houdt zich o.a. bezig met arbeidsrecht, personen- en familierecht, bouwrecht, strafrecht, ondernemingsrecht en bestuursrecht.

Schriftelijke sollicitaties graag binnen 14 dagen aan: Sloof Advocaten, t.a.v. mr D.H. Sloof, Postbus 10185 (1301 AD) Almere. Telefoon: 036-5344400 e-mail: info@sloofadvocaten.nl (bezoekadres Stationsplein 35, 1315 KT Almere)

www.aegon.nl

Werken bij AEGON

Advocaat in dienstbetrekking

Over AEGON

AEGON biedt financiële oplossingen voor ieder moment in het leven. In Nederland zorgen wij er met ruim 3.000 mensen voor dat onze klanten zich kunnen concentreren op wat zij het liefste willen. We werken in Nederland vanuit Den Haag, Leeuwarden, Nieuwegein en Groningen. AEGON is een van 's werelds grootste beursgenoteerde verzekeraars.

AEGON geeft je ruimte. Ruimte voor initiatief en ruimte om goede ideeën daadwerkelijk uit te voeren. Ruimte om te ontdekken waar je echt goed in bent. Ruimte om jezelf veel te leren of om anderen iets te leren. We vormen met elkaar een organisatie waarin samenwerking, performance en een goede sfeer belangrijker zijn dan status of hiërarchie. Een organisatie waar aandacht is voor coaching en opleiding. En waar vragen om hulp gezien wordt als een kracht. AEGON geeft je de randvoorwaarden voor jouw succes.

Afdeling

Het Bedrijfsonderdeel Schade van AEGON, gevestigd in Den Haag, kent twee hoofdbranches: Inkomens- en Objectverzekeringen. De afdeling Juridische Zaken Schade bestaat uit een manager, tevens advocaat in dienstbetrekking, en 4 juridische medewerkers, waarvan 3 advocaten in dienstbetrekking. Voor deze afdeling zoeken wij een Advocaat in dienstbetrekking.

Functie

Als Advocaat in dienstbetrekking voer je zelfstandig procedures en begeleid je procedures die worden uitbesteed. Je treedt op als zelfstandig adviseur van de organisatie over allerlei juridische kwesties, zoals aansprakelijkheidskwesties, nieuwe wet- en regelgeving en ontwikkelingen in jurisprudentie. Daarnaast stel je contracten op en adviseer je in verzekeringsrechtelijke aangelegenheden zoals acceptatieproblematiek en dekkingsgeschillen. Je voert in deze functie regelmatig overleg met managers, acceptanten, schadebehandelaars en experts. Hierbij neem je zonnodig een leidende rol op je. Tot slot ben je het eerste aanspreekpunt voor de directie in allerhande juridische kwesties.

Profiel

Je beschikt over een (bijna) afgeronde stage in de advocatuur waarbij een specialisatie in aansprakelijkheids- en/of verzekeringsrecht als een pré geldt. Je mondelinge en schriftelijke uitdrukkingsvaardigheden zijn uitstekend. Je werkt zelfstandig, hebt een flexibele, actieve opstelling en beschikt over een groot probleemoplossend vermogen.

Aanbod

Wij bieden een veelzijdige, uitdagende functie aan iemand die het echte advocatenwerk wil combineren met het veelzijdige werk van de bedrijfsjurist. AEGON biedt uitstekende primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden. Het betreft een functie voor 38 uur, een deeltijd invulling van de functie behoort tot de mogelijkheden.

Interesse?

Heb je interesse in deze functie maar wil je eerst meer informatie? Bezoek www.aegon.nl of bel dan met Patty van den Doel, Afdeling Juridische Zaken (070) 344 7168 of Piet Pronk, P&O Manager (070) 344 8079. We ontvangen je sollicitatie graag via onze website.

In verband met de gestage toename van werkzaamheden zoeken wij ter versterking van ons moderne en volledig geautomatiseerde kantoor in Houten op korte termijn een:

ADVOCaat-MEDEWERKER

die zich in een prettige werkomgeving zal gaan bezighouden met de algemeen civielrechtelijke praktijk.

Uw schriftelijke reactie met Curriculum Vitae en cijferlijst kunt u binnen 14 dagen zenden aan Mr R. van den Brink.

Per post: postbus 346, 3990 GC Houten

Per e-mail: brink@slagmaat.nl

Voor meer informatie kunt u terecht op onze website: www.slagmaat.nl of telefonisch (030) 635 34 32.

VAN SLAGMAAT
advocaten

Bij Van Slagmaat Advocaten werken 22 medewerkers, waaronder 14 advocaten. Vanuit de vestigingen te Utrecht en Houten zijn wij actief op de zakelijke en de particuliere markt ondermeer op het gebied van het ondernemingsrecht, contractenrecht, bouwrecht, bestuursrecht, arbeidsrecht, huurrecht en personen- en familierecht. Het kantoor kent een informele en dynamische werksfeer. Er wordt gewerkt met een hoge mate van zelfstandigheid en grote inzet.

Te koop aangeboden:

Goed lopende advocatenpraktijk met personeel. Volledig en modern geoutilleerd advocatenkantoor op A-locatie, inclusief jaren opgebouwd cliëntenbestand en lopende dossiers.

Reacties uitsluitend onder nummer 7870 aan: Brouwers Direct Marketing B.V., Steekterweg 80G, 2407 BH Alphen aan den Rijn of via e-mail: bdmbv@euronet.nl

Singel Advocaten te Breda zoekt per direct:

Enthousiaste gevorderde stagiaire (in staat tot zelfstandig werken) of een medewerker (m/v), met ervaring en affiniteit op het gebied van het familierecht en de algemene praktijk. Kennis van het arbeidsrecht is daarnaast een pré.

Singel Advocaten is een jong en informeel advocatenkantoor met als aandachtsgebieden het Nederlandse strafrecht, contractenrecht, het onroerend goed en het personen- en familierecht. Een toekomstige samenwerking binnen maatschapsverband is eventueel bespreekbaar.

Reacties kunnen tot 8 februari 2008 worden gezonden aan Singel Advocaten, ter attentie van de heer mr. S. Arts, p.a. Willemstraat 24; 4811 AL Breda. Bij hem kan tevens desgewenst ook telefonisch nadere informatie worden verkregen op telefoonnummer 076 - 531 95 83.

Advocaat-stagiaire
en/of
Advocaat-medewerker
M/V
Hoogstraat 16
4331 KR Middelburg
Postbus 1
4330 AA Middelburg
telefoon 0118 501010
fax 0118 618855
info@mpadvocaten.nl
www.mpadvocaten.nl

Moeliker & Platteeuw Advocaten in Middelburg is een jong kantoor dat in 2006 is opgericht door twee ervaren advocaten. Het kantoor heeft een overwegend commerciële praktijk. Tot onze cliëntèle behoren particulieren, kleine en middelgrote ondernemingen alsmede instellingen in de (semi-)publieke sector. De praktijk richt zich op een beperkt aantal specifieke rechtsterreinen, in het bijzonder het ondernemingsrecht, arbeidsrecht, insolventierecht, onderwijsrecht, (ruimtelijk) bestuursrecht en de civiele procespraktijk. Wij beoefenen op serieuze en professionele wijze de praktijk zonder dat dit ten koste gaat van een plezierige en informele werksfeer.

Sinds de start van het kantoor kent onze praktijk een gestage groei. In verband daarmee zijn wij op zoek naar een enthousiaste advocaat-stagiaire en/of advocaat-medewerker, die in staat is zelfstandig te werken. Wij bieden, naast goede arbeidsvoorwaarden, een aangename werkplek in een monumentaal pand in het centrum van Middelburg. Uw sollicitatiebrief, vergezeld van een curriculum vitae, kunt u binnen twee weken na verschijning van dit blad richten aan Moeliker & Platteeuw Advocaten t.a.v. mr. J.A. Platteeuw, Postbus 1, 4330 AA Middelburg, bij wie ook telefonische informatie kan worden verkregen.

Van Odijk *Advocaten*

Wij zoeken enthousiaste

ADVOCATEN

(gevorderde) stagiaires en/of medewerkers

voor de ondernemingsgerichte praktijk

Wij bieden een uitdagende en gevarieerde (proces)praktijk. Je werkt nauw samen met ervaren advocaten in een informele sfeer. Wij vinden een gedegen opleiding belangrijk en daarom bevorderen wij het volgen van specialisatieopleidingen.

WAT BIED JIJ ONS?

Graag nodigen we je uit te solliciteren:

T.a.v. de heer mr. L.A.M.J. Pütz
Stadhouderslaan 53
3583 JD UTRECHT
lputz@vanodijk.nl

Wil je meer weten over ons kantoor?
Kijk op www.vanodijk.nl of bel met
Leon Pütz of Marsja Wierenga
(030 2516424).

**Plaats uw advertentie
midden in uw doelgroep.
Het Advocatenblad
helpt u daarbij.**

Elke drie weken bereikt u met een personeelsadvertentie in het Advocatenblad alle geïnteresseerde juridisch actieve juristen.

Desgewenst helpen wij u met het opstellen van de tekst voor uw personeelsadvertentie, die professioneel vorm wordt gegeven in uw eigen huisstijl, met uw eigen logo!

Meer informatie?

Wilt u meer informatie, bel dan Bas Brouwer, tel. 0172 - 23 44 60, fax 0172 - 23 30 17, die u graag vrijblijvend informeert over alle mogelijkheden.

brouwer's direct marketing

U zoekt:

- advocaten
- medewerkers
- stagiaires
- (bedrijfs)juristen
- belastingdeskundigen
- leden rechterlijke macht

Wij zoeken de juiste man (m/v) op de juiste plaats.

de juiste plaats

Holla Poelman Van Leeuwen Advocaten is met ruim 80 advocaten een veelzijdig advocatenkantoor met vestigingen in 's-Hertogenbosch, Tilburg en Eindhoven. In Zuid-Nederland zijn wij het grootste, onafhankelijke advocatenkantoor en landelijk behoren wij tot de top 20. Naast een prettige, informele werksfeer maken wij ons continu sterk voor onze cliënten en houden hun belangen daarbij scherp in de gaten. Gezamenlijke kracht. Altijd sterk!

Als opvolger van twee partners zoeken wij voor de vestiging in 's-Hertogenbosch (40 advocaten) ten behoeve van de sectie Aansprakelijkheid, Verzekering en Schade:

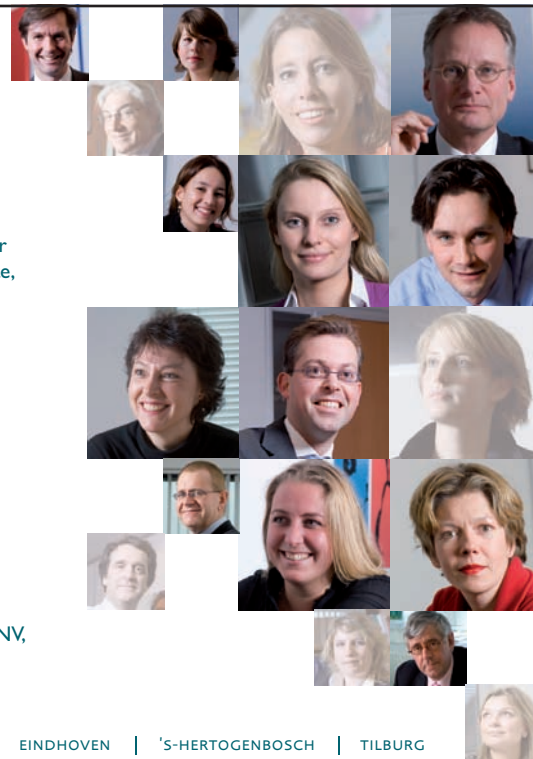
de juiste man (m/v)

- met uitstekende kennis van en ervaring met het Aansprakelijkheidsrecht;
- in het bezit van Grotius Personenschade;
- die de bestaande sectie aanstuurt en verder uitbouwt.

Heb je interesse? Stuur een brief of e-mail met CV naar Holla Poelman Van Leeuwen Advocaten NV, t.a.v. mr. Annelies Overmars, postbus 396, 5201 AJ 's-Hertogenbosch of aovermars@hpla.nl.

Voor nadere informatie kun je contact opnemen met mr. Annelies Overmars, telefoon 073 - 616 11 00 of surf naar www.hpla.nl.

Een assessment kan onderdeel uitmaken van de selectieprocedure.

| EINDHOVEN | 'S-HERTOGENBOSCH | TILBURG

WWW.HPLA.NL

Altijd sterk!

**HOLLA POELMAN
VAN LEEUWEN**
advocaten

MEDEWERKERS & STAGIAIRES

VOOR DE SECTIES

ONDERNEMINGSRECHT & ARBEIDSRECHT

Werken bij Ten Holter Advocaten is werken in de Drechtsteden waar de persoonlijke betrokkenheid en ontwikkeling hoog aangeschreven staan, een prettige sfeer hangt en waar ondernemerschap gewaardeerd wordt. Jouw keuze is ook een logische vanwege jouw persoonlijke betrokkenheid met deze regio.

Stuur ons jouw sollicitatiebrief met C.V. met hierin opgenomen:

- Juridische vaardigheden en de gewenste ontwikkeling hiervan
- Bijdrage aan de opbouw van kantoor en jouw praktijk
- Persoonlijke eigenschappen

Ter attentie van:

mr M.A.V. van Aardenne
Postbus 476
3300 AL Dordrecht

Email: Aardenne@tenholter.nl

Internet: www.tenholter.nl

TEN HOLTER (ADVOCATEN)

Op onze website www.tenholter.nl kan je onder het kopje carrière, 'wij bieden en vragen' exact vinden wat wij van jou en jij van ons kunt verwachten.

Dutch Prize 2008

Best business law student 2008

Neem voor meer informatie of een brochure contact op met:

Rosemarijn Peters
Freshfields Bruckhaus Deringer
Strawinskylaan 10
1077 XZ Amsterdam
T+31 20 485 7574
E rosemarijn.peters@freshfields.com

Sluitingsdatum: 25 januari 2008

Ben jij een getalenteerde rechtenstudent met internationale belangstelling en ambitie? Sta je stevig in je schoenen en beschik je over een gezonde dosis relativiseringsvermogen? Dan nodigen Freshfields Bruckhaus Deringer en Het Financieele Dagblad je uit om je in te schrijven voor de *Dutch prize*: de Nederlandse voorronde van de *European Prize for the best business law student 2008*.

Onder 'business law' verstaan we ondernemingsrecht in ruime zin, bank- en effectenrecht, mededingings- en ordeningsrecht, intellectuele eigendom en technologierecht, arbeidsrecht, belastingrecht en het ondernemingsgerichte burgerlijk recht en procesrecht. Kortom, de praktijk van Freshfields Amsterdam.

De *Dutch Prize* vindt plaats op vrijdag 15 februari 2008 in Amsterdam en bestaat uit een gevarieerd en uitdagend programma. Je gaat samen met medestudenten aan de slag en maakt op originele wijze kennis met de praktijk en de mensen van ons kantoor.

Deelnemers aan de *Dutch prize* maken kans op interessante geldprijzen, de mogelijkheid om een studentstage te lopen op een van onze buitenlandse kantoren en jaarabonnementen op Het Financieele Dagblad. De winnaar van de *Dutch prize* vertegenwoordigt Nederland bovendien tijdens de Europese finale op 10 maart 2008 en dingt met de winnaars uit andere Europese jurisdicties mee naar de *European prize*, met als hoofdprijs een studiebeurs van €25.000. Geïnteresseerd? Kijk dan voor meer informatie op:

www.freshfields.com/prize

Heb jij je kruiwagen al gevonden?

Je bent jurist en hebt passie voor je vak. Hoewel je huidige functie leuk is, vraag je jezelf met regelmaat af of je wel op de juiste weg bent. Brengt deze baan je bijvoorbeeld dichterbij je uiteindelijke ambitie? Of moet je misschien andere stappen nemen om je doel te bereiken? Een gericht carrièrepad heeft immers alles te maken met planning, duidelijke doelen en bewuste keuzes. En dat is soms best lastig. Want je vak goed uitoefenen is één ding; succesvol richting geven aan je carrière een vak apart!

Bij Brunel Legal kennen we de juridische markt en weten we waar de kansen liggen. We hebben overal contacten; van middelgrote bedrijven tot multinationals, van advocatuur tot non-profit organisaties. Hierdoor weten we wat er speelt en waar we de meeste uitdagende projecten en interessantste opdrachten voor jou kunnen vinden. Gebruik ons dus gerust om binnen te komen bij de organisatie van jouw keuze. Dat is ons vak en daar zijn we goed in. Wij geven je graag een stevige zet in de juiste richting, zodat jij tijd overhoudt om te doen waar je goed in bent: uitblinken in jouw vak.

Dus... ook behoefte aan zo'n goede kruiwagen? Stuur ons dan je CV via www.brunel-legal.nl of bel ons op 020 - 312 15 54. Dan maken we snel een afspraak voor een nadere kennismaking!

www.brunel-legal.nl

brunellegal

Carrièremaker voor juristen